Waldeck Rochet

Gaston Plissonnier

dreptate asupra faptului că relațiile dintre ele se bazează pe principiile internaționalismului proletar. Dar aceste principii nu se opun principiilor egalității în drepturi și liberei determinări a fiecărui partid. Este tocmai ceea ce revista sovietică «Viața internațională» din septembrie a. c. amintea în termenii următori: «Internaționalismul proletar cere sprijinul reciproc și solidaritatea tuturor detașamentelor naționale ale clasei muncitoare. El este, în același timp, de neconceput fără respectarea principiilor independenței și egalității în drepturi a fiecărui detașament al mișcării revoluționare mondiale, a fiecărui partid comunist, a fiecărui stat socialist».

Referindu-se la existența unor documente ale mișcării comuniste internaționale care privesc principii ale relațiilor între partidele frățești, Waldeck Rochet a spus: „Există documente sovietice fundamentale care subliniază, într-adevăr, importanța principiului neamestecului în treburile interne. Este cazul declarației guvernului Uniunii Sovietice din 30 octombrie 1956, care arată: «Unite prin idealul comun al construirii unei societăți socialiste și prin principiile internaționalismului proletar, țările marii comunități a națiunilor socialiste nu-și pot baza relațiile decît pe principiile unei totale egalități, ale respectării integrității teritoriale, independenței politice și suveranității, ale neamestecului în treburile interne ale altora». Noi considerăm că aceste principii continuă să fie juste.

În activitatea de ansamblu a fiecărui partid comunist există, pe de o parte, sarcinile în esență naționale, interne, și, pe de altă parte și concomitent, sarcinile solidarității internaționale de care fiecare partid trebuie să se achite împreună cu celelalte partide. Căci noi știm că politica fiecărui partid comunist depinde nu numai de succesele sale din țara sa, ci și de succesele celorlalte partide frățești pe scară mondială și de gradul lor de cooperare. De aceea, internaționalismul proletar cere sprijinul reciproc și solidaritatea tuturor detașamentelor naționale ale clasei muncitoare. Problema este de a ști cum pot interveni partidele muncitorești atunci cînd în cutare sau cutare țară se produc fapte importante care interesează toate partidele comuniste.

În decursul unei întregi perioade, după primul război mondial, a existat Internaționala Comunistă. Se cunosc condițiile în care ea s-a autodizolvat, în mai 1943, după ce a jucat un considerabil rol istoric. Formată în 1919 în urma prăbușirii politice a zdrobitoarei majorități a fostelor partide muncitorești de dinainte de război, Internaționala Comunistă a apărat marxismul de vulgarizare și falsificare împotriva elementelor oportuniste din mișcarea muncitorească. Într-o serie de țări, ea a contribuit la unirea avangărzii muncitorilor înaintați în adevărate partide muncitorești, a ajutat aceste partide să mobilizeze masele muncitoare la apărarea intereselor lor economice și politice, pentru lupta împotriva fascismului și războiului, pentru sprijinirea Uniunii Sovietice, principal bastion de luptă împotriva fascismului. «Totuși, se spune în Rezoluția cu privire la dizolvarea Internaționalei Comuniste — mult timp înainte de război și pe măsură ce se complica situația internă și externă din diferite țări — devenea tot mai evident că rezolvarea problemelor mișcării muncitorești din fiecare țară de către forurile unui centru internațional, indiferent care ar fi el, s-ar lovi de obstacole de netrecut». «Diversitatea profundă a căilor istorice de dezvoltare a diferitelor țări ale lumii, caracterul diferit și chiar contradicția dintre orînduirile lor sociale, deosebirile dintre nivelul și ritmul lor de dezvoltare socială și politică și, în sfîrșit, deosebirile în ce privește gradul de conștiință și organizare a muncitorilor au condiționat sarcinile puse, de asemenea, diferit în fața clasei muncitoare din diferite țări. De aceea, continuă Rezoluția, forma de organizare a Internaționalei Comuniste, care corespundea exigențelor unei prime perioade de renaștere a mișcării muncitorești, nu mai avea nici o legătură cu creșterea mișcării în diferite țări, cu complexitatea tot mai mare a sarcinilor sale, ea însăși devenind un obstacol în calea întăririi partidelor muncitorești și naționale». «Chiar și cel de-al VII-lea Congres al Internaționalei Comuniste, care a avut loc în anul 1935, precizează în sfîrșit Rezoluția, a ținut seama de schimbările intervenite atît în situația internațională, cît și în mișcarea muncitorească, schimbări care cereau mai multă promptitudine și independență din partea secțiilor sale în soluționarea problemelor puse în fața ei, a subliniat necesitatea de a porni de la condițiile și particularitățile concrete ale fiecărei țări atunci cînd sînt examinate toate problemele mișcării muncitorești și necesitatea evitării, ca regulă generală, a amestecului direct în treburile interne de organizare ale partidelor interesate».

Este limpede că astăzi situația, pe scară internațională, a devenit mult mai complexă și că nu mai poate fi vorba să se reconstituie un centru mondial pentru conducerea mișcării muncitorești și comuniste internaționale. Cu toate acestea, este incontestabil că existența a numeroase state socialiste și întărirea considerabilă a mișcării muncitorești și comuniste internaționale au drept rezultat sporirea în și mai mare măsură a răspunderii tuturor partidelor comuniste și muncitorești și se cere ca ele să depună mari eforturi pentru a contribui la realizarea unității mișcării comuniste internaționale".

În continuarea cuvîntării sale, W. Rochet a spus: „Așa cum au afirmat toți membrii Comitetului Central care au luat cuvîntul, sîntem și rămînem solidari cu Uniunea Sovietică și cu țările socialiste în marea luptă împotriva imperialismului, pentru pace, pentru socialism. Fără îndoială — și noi regretăm aceasta — în cazul Cehoslovaciei partidul nostru și P.C.U.S. nu au ajuns la aceleași concluzii din analiza acelorași fapte, ceea ce a dus la un dezacord de moment. Căutînd însă să le depășim, de ce să nu recunoaștem că anumite divergențe pot apărea în mișcarea comunistă internațională fără a compromite solidaritatea fundamentală care unește partidele comuniste în lupta lor comună împotriva capitalismului, pentru socialism?

Cred că în situația în care ne găsim astăzi, trebuie să evităm un dublu pericol. Primul pericol rezidă în atitudinea care nu admite ca în mișcarea comunistă internațională să se poată exprima dezacorduri, ceea ce ar însemna să se ceară alăturarea automată de partea oricărei inițiative. Cel de-al doilea pericol rezidă în atitudinea care, plecînd de la o anumită divergență, ar vrea să pună totul sub semnul întrebării, inclusiv rolul hotărîtor al Uniunii Sovietice în lupta de clasă pe scară mondială. Noi respingem ambele aceste atitudini, considerînd că în situația actuală înțelept este să procedăm în așa fel încît divergența în legătură cu Cehoslovacia să nu stînjenească acțiunea comună și eforturile comune menite să întărească legăturile de solidaritate cu P.C.U.S. și să realizeze unitatea mișcării comuniste internaționale în lupta împotriva imperialismului, pentru pace, pentru socialism".

2

ralmente o mică avere pentru un nou bazin de înot acoperit, dar Rainier s-a plîns că nu și-a respectat promisiunea de a construi un pasaj subteran între Hôtel de Paris și piscină. Se construise un nou teren de popice și prințul Rainier era atît de încîntat încît a fost primul care l-a folosit. Dar Onassis nu era mulțumit, și i-a spus-o în mod sincer lui Rainier. Investițiile de capital nu erau justificate în mod real, deoarece planurile urbanistice ale principatului Monaco urmau să ducă la dispariția grabnică a multora din aceste noi construcții. Totuși, pentru a evita o ceartă, Onassis a autorizat chiar o investiție de 4—5 milioane de dolari din fondurile societății pentru lucrări de asanare și pentru construirea clubului de sporturi de vară.

S-a ivit o nouă problemă. Lucrările de construcție stinghereau sezonul de vară pe care se baza succesul S.B.M. Încasările obținute în scurta perioadă dintre mijlocul lunii iulie și începutul lunii septembrie reprezentau peste 65 la sută din venitul anual total. Onassis își amintește cu nemulțumire : „Buldozerele, murdăria, zgomotul.. eram nervoși și foarte preocupați de repercusiunile acestei situații asupra afacerilor". I-a făcut o vizită lui Rainier în numele S.B.M. dar, în 1967, privind retrospectiv situația, nu s-a îndoit cine anume avea dreptate. Pămîntul redobîndit prin lucrări de asanare la un preț foarte mare continua să fie nefolosit, banii cheltuiți pentru construirea clubului maritim și a altui club, „Le Larvotto", fuseseră irosiți, deoarece clădirile au fost dărîmate pentru a se amenaja o nouă plajă. Milioane de dolari pierduți... !

Onassis nu s-a supărat că înregistrase eșecuri, deși rezultatul nu era folositor pentru interesele sale comerciale. Se vedea însă pus în fața planurilor grandioase ale prințului Rainier pentru S.B.M. : „Dărîmă vechiul club de sporturi de iarnă ! Dărîmă vechiul club de sporturi de vară ! Construiește noi cluburi de sporturi de vară și de iarnă ! Construiește un nou hotel ! Și un teren de parcare!" Investițiile necesare erau de aproximativ 10 milioane de dolari. „Mărește capitalul", i-a spus prințul lui Onassis. În 1965, conflictul izbucnea fățiș. Într-un interviu acordat ziarului „Le Monde", Rainier îl acuza pe Onassis — adică Société des Bains de Mer" — că neglijează interesele principatului Monaco și se concentrează doar asupra unor proiecte rentabile. Consiliul de administrație al S.B.M. a răspuns printr-un memoriu de 16 pagini adresat Consiliului național al principatului Monaco.

Toate aceste conflicte erau determinate, firește, de marele semn de întrebare cu privire la viitoarea structură a firmei „Société des Bains de Mer", poate chiar la viitorul principatului Monaco. Este greu de stabilit exact cînd anume s-au manifestat pentru prima oară divergențe, dar la început, susține Onassis, domnea o armonie deplină. El și Rainier au căzut de acord că, în lumina situației de după război, trebuie să se păstreze cît mai mult posibil luxul de la Monte Carlo, dar să fie promovat în același timp și turismul de masă. Onassis, în fond, dorea să profite de terenurile deținute de „Société des Bains de Mer" pentru a construi apartamente în scopuri de speculă. La un moment dat l-a vizitat pe prințul Rainier și i-a spus că este dispus să cedeze guvernului — sau să-i vîndă contra unui milion de dolari — toate grădinile, cazinourile și hotelurile aparținînd firmei „Société des Bains de Mer" dacă i se permite să păstreze terenurile și clădirile vechi : „Este suficient pentru mine și ceilalți acționari..."

Planul său era să folosească terenurile pentru a construi apartamente de 3 sau 4 camere pe care să le speculeze cu 20 000—40 000 de dolari apartamentul și să atragă astfel vizitatori din nordul Europei, așa

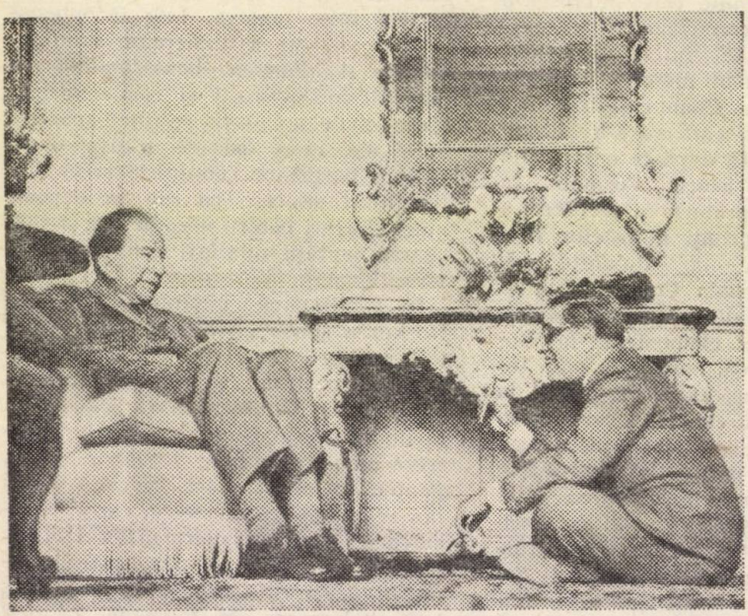

Aristoteles Onassis (în dreapta), de vorbă cu un alt om de afaceri, mai bogat decît el, petrolistul american Paul Getty

IMPERIUL ONASSIS

• De la piraţii de odinioară la „cavalerii de industrie" de azi

În numărul precedent al revistei noastre am publicat extrase din cartea „Onassis", a scriitorului Willi Frischauer, reproduse de „Times". Descrierea procedeelor lipsite de scrupule, caracteristice luptelor de junglă din lumea marilor piraţi ai afacerilor, a început din 1923, anul cînd a imigrat Onassis în Argentina. În rîndurile ce urmează, autorul reia firul biografiei pe care o face armatorului grec — de multe ori detaliile fiind furnizate chiar de eroul povestirii — și descrie episodul final din scandalul și procesul „Societății Băilor de Mare" de la Monte Carlo.

Deși nu urmau să fie înfăptuite planuri urbanistice, Onassis, în ciuda unor rezerve serioase, a dat instrucțiuni S.B.M. să continue proiectele la care prințul Rainier ținea în mod deosebit. A fost construit un club maritim cu un cabaret luxos pentru turiști. Onassis a cheltuit lite-

Bains de Mer" — că neglijează interesele principatului Monaco și se concentrează doar asupra unor proiecte rentabile. Consiliul de administrație al S.B.M. a răspuns printr-un memoriu de 16 pagini adresat Consiliului național al principatului Monaco.

Toate aceste conflicte erau determinate, firește, de marele semn de întrebare cu privire la viitoarea structură a firmei „Société des Bains de Mer", poate chiar la viitorul principatului Monaco. Este greu de stabilit exact cînd anume s-au manifestat pentru prima oară divergențe, dar la început, susține Onassis, domnea o armonie deplină. El și Rainier au căzut de acord că, în lumina situației de după război, trebuie să se păstreze cît mai mult posibil luxul de la Monte Carlo, dor să fie promovat în același timp și turismul de masă. Onassis, în fond, dorea să profite de terenurile deținute de „Société des Bains de Mer" pentru a construi apartamente în scopuri de speculă. La un moment dat l-a vizitat pe prințul Rainier și i-a spus că este dispus să cedeze guvernului — sau să-i vîndă contra unui milion de dolari — toate grădinile, cazinourile și hotelurile aparținînd firmei „Société des Bains de Mer" dacă i se permite să păstreze terenurile și clădirile vechi : „Este suficient pentru mine și ceilalți acționari..."

Planul său era să folosească terenurile pentru a construi apartamente de 3 sau 4 camere pe care să le speculeze cu 20 000—40 000 de dolari apartamentul și să atragă astfel vizitatori din nordul Europei, așa cum au procedat Spania și alte țări care și-au dezvoltat industria turistică.

Cîtva timp, discuțiile au rămas amicale în ciuda divergențelor. În cele din urmă, au ajuns la un fel de acord. Prințul și-a schimbat însă brusc părerea și a respins planul.

Versiunea lui Rainier este că i-a cerut lui Onassis să-și vîndă acțiunile deoarece își pierduse în mod vădit interesul pentru afacere. I-a trimis mai multe persoane pentru negocieri, dar Onassis le-a respins ofertele, în termeni foarte puțin măgulitori. În cele din urmă s-a ivit un concurent serios, „Banque de Paris", care era de două ori interesată. S-a propus înființarea a trei societăți separate ; una care să controleze terenurile, apartamentele și birourile împreună cu întreprinderea funciară a băncii, alta care să controleze interesele

hoteliere din Monte Carlo ale băncii, și o a treia care să preia concesia jocurilor de noroc, astfel încît nici „Banque de Paris", nici „Société des Bains de Mer" să nu aibă de-a face cu jocurile de noroc, altfel decît primind un procentaj. Rainier a refuzat și Onassis, care a fost invitat să se alăture noii afaceri cu toate acțiunile sale, nu a fost nici el prea entuziasmat.

La începutul anului 1967 s-a ajuns la un deznodămînt. La îndemnul prințului, Consiliul național al principatului Monaco a promulgat o lege prin care „Société des Bains de Mer" era obligată să emită 600 000 de acțiuni noi, în valoare de 8 milioane dolari, și era autorizată să cumpere participațiile celorlalți acționari — adică ale lui Onassis — la prețul arbitrar stabilit de 16 dolari per acțiune. Onassis a considerat că acest preț este derizoriu :

— Acțiunile valorează 50 de dolari bucata — a protestat el.

Prințul s-a încăpățînat și, cînd echipa lui Onassis a propus să fie numiți prețuitori oficiali pentru a stabili valoarea exactă a acțiunilor, propunerea a fost respinsă. Onassis a fost sfătuit de avocați să conteste legea Consiliului național în fața Curții Supreme a principatului Monaco, ca fiind neconstituțională. Așa a și procedat, și la 5 martie 1967, pe cînd el se afla în croazieră în Marea Caraibilor, Curtea s-a întrunit. Nu a avut nevoie decît de 19 minute pentru a da o hotărîre care a fost împotriva lui Onassis și a firmei „Société des Bains de Mer". Onassis nu mai avea altceva nimic de făcut decît să ofere acțiunile sale principatului Monaco, care a trebuit să facă rost de vreo 20 de milioane de dolari pentru a-i despăgubi pe toți acționarii. La 17 martie, tezaurul principatului a plătit în contul lui Aristoteles Onassis un cec de 39 912 000 franci (10 milioane de dolari). Această sumă (după taxele plătite băncii etc.) reprezenta valoarea celor 500 489 acțiuni deținute de firmele sale grupate în „Société des Bains de Mer".

Dacă ar fi fost despăgubit la prețul de 50 de dolari per acțiune, la care se considera îndreptățit, în loc de 16 dolari, totalul ar fi fost de 30 de milioane de dolari. Totuși, pierderea lui Onassis — adică pierderea de profit — a fost mai mică decît costul unui petrolier, și firmele sale aveau o sută de nave, dintre care multe mari. Din punct de vedere financiar, Monte Carlo nu a constituit desigur o catastrofă.

Soprana și nava

Onassis a făcut cunoștință cu marea soprană Maria Callas în 1957. Au devenit prieteni intimi. Peste trei ani, Panaghis Vergottis, care se cunoștea cu Onassis de 30 de ani, s-a alăturat și el admiratorilor cîntăreței. Dar această prietenie în trei nu avea să dureze.

Entuziasmul cu care Onassis vorbea despre nave a molipsit-o repede pe Callas. Ea a început să manifeste un mare interes pentru operațiunile de navigație și tranzacțiile financiare. Chiar și în comparație cu venitul considerabil al celei mai mari cîntărețe de operă din lume, sumele despre care vorbeau acești magnați greci erau astronomice. Faimosul conflict Callas — Onassis — Vergottis o fost determinat în ultimă instanță de dorința cîntăreței de a investi propriii ei bani. Deși Vergottis era cu vreo 16 ani mai în vîrstă, el și Onassis erau prieteni buni. Vergottis a făcut cunoștință cu Maria Callas ca invitat la un dineu oferit de „Ari" la Londra, la Hotelul Dorchester, pentru a sărbători apariția ei la Covent Garden, în iulie 1959, în „Medeea".

Din această constelație Onassis-Callas-Vergottis s-a creat o situație avînd, potrivit unui judecător din Londra, elemente de tragedie antică. Dar asta nu se întrevedea încă în 1962, cînd Onassis și Callas au fost oaspeții lui Vergottis la locuința lui din Kefalonia, la numeroasele întîlniri din anii următori, sau cînd Onassis i-a găzduit pe Callas și Vergottis pe iahtul său.

Cînd problema a ajuns în fața tribunalului, Callas a explicat astfel concepțiile ei despre investiții :

— Sînt o femeie care își cîștigă existența cîntînd și mă apropii de vîrsta cînd n-o să mai pot cînta. Doream să văd cum vor putea fi fructificați „puținii" bani pe care i-am cîștigat — o sumă mare pentru mine dar mică pentru alții — în vederea zilei cînd nu voi mai putea să muncesc astfel încît să am un venit confortabil.

Vasul care a format obiectul conflictului a fost „Artemision II", de 27 000 de tone, disponibil la suma de aproximativ 1 400 000 de lire sterline. A fost constituită o firmă... liberiană, „Overseas Bulk Carriers", care să cumpere vasul. Prețul definitiv a fost de 1 200 000 de lire sterline.

Callas, Onassis și Vergottis au luat masa la „Maxim's" la Paris pentru a sărbători evenimentul. Onassis a făcut glume și a toastat în cinstea Mariei Callas, După cîteva dificultăți de început, „Artemision II" a pornit în cursă între coasta de vest a Americii si Japonia ; dar drumul nu i-a fost chiar atît de lin. Mai întîi, deși vasul nu era în pericol, telegrafistul, cuprins de panică, a început să lanseze semnale S.O.S. Apoi, un motor s-a defectat în timp ce parcurgea Canalul de Suez și o fost necesar să se trimită altul nou.

— E un vas ghinionist — i-a spus Vergottis lui Callas.

După puțin timp, Onassis i-a cerut lui Vergottis să-i ofere lui Callas 25 de acțiuni. Vergottis a refuzat, insistînd asupra faptului că investiția făcută de Callas era pur și simplu un împrumut acordat firmei „Overseas Bulk Carriers".

— Poate că dl Vergottis are nevoie. Cît despre mine, este cert că nu am nevoie să împrumut bani de la dna Callas.

Și iată cum, în primăvara anului 1967, trista și complicata poveste a celor trei prieteni lacomi și bogați, care se certaseră între ei, a devenit subiectul unei ședințe publice în fața unui tribunal din Londra.

Atmosfera sobră a tribunalului nu era propice senzaționalului, dar prezența Mariei Callas a transformat procesul într-un spectacol. Sub președinția judecătorului Roskill, acțiunea Mariei Calogeropoulos (numele legal al cîntăreței) din Avenue Foch, Paris, și Aristoteles Onassis, din Avenue d'Ostende, Monte Carlo, împotriva lui Panaghis Vergottis, cu locuința la Hotel Ritz, Londra, a devenit un proces celebru. O armată de reporteri și toți avocații care au reușit să încapă în tribunal au venit s-o vadă pe Callas, a cărei apariție rivaliza cu performanțele ei cele mai captivante de pe scenă. Frumoasă, elegantă și mîndră, ea era o prezență decorativă în banca martorilor. Unele din replicile ei au fost mai pregnante decît multe arii pe care le cîntase.

Deși nu era susceptibil să creeze jurisprudență, procesul a reținut interesul Londrei timp de două săptămîni, deoarece a deschis o fereastră asupra vieții cercului familiar al milionarilor.

În curînd s-a vorbit despre dragoste și căsătorie, dar subiectul adevărat, recunoscut chiar de Onassis, era o navă. Discutînd despre primele încercări de a pune mîna pe „Artemision II", Onassis a făcut observația că Vergottis nu fusese singurul care flirtase cu nava. Avocatul a declarat că va demonstra că ea nu era de vînzare.

— Nu are nici o legătură cu cazul — a replicat Onassis. Atîta timp cît nu este căsătorită, fata este liberă.

Avocatul a replicat :

— Dacă nava rămîne pe piață pînă cînd doamna se căsătorește, dineul de la „Maxim's" a avut loc înainte de căsătorie, deoarece tranzacția nu fusese efectuată.

Onassis :

— Scuzați-mă, căsătoria fusese anunțată, și nu era nevoie decît de certificatul medical...

Imediat, așa cum era de așteptat, a fost ridicată problema situației maritale a Mariei Callas, problemă fără legătură cu cazul, dar interesantă. Răspunzînd la o întrebare, ea a declarat că, potrivit legii italiene, continuă să fie căsătorită cu Meneghini. Avocatul lui Vergottis a sugerat că s-ar putea ca ea să considere prezența soțului ei în Italia drept un oarecare obstacol. Maria Callas a fost foarte fermă :

— Pot răspunde imediat. Dacă plec în America și obțin un divorț, pot să mă căsătoresc cu oricine. În Italia, divorțul nu ar fi valabil, dar în oricare altă țară, ar fi.

Avocatul:

— Nu vă considerați oare o femeie singură ?

Callas :

— În Italia, nu. In altă parte, da.

A urmat Onassis.

— Trebuie să vă rog să-mi vorbiți despre prietenia dv. cu doamna Callas — i-a spus avocatul. După ce ați făcut cunoștință cu doamna Callas, v-ați despărțit de fapt de soția dumneavoastră, iar doamna Callas s-a despărțit de soțul ei?

— Da, dar despărțirile au fost o simplă coincidență.

Avocatul :

— De atunci ați fost prieteni foarte apropiați și ea a petrecut mult timp în compania dv. ?

— Da.

— Considerați că are o situație echivalentă cu cea de soție a dv. dacă ar fi liberă ?

— Nu, domnule. Dacă așa ar sta lucrurile, nu mi-ar fi greu să mă căsătoresc cu doamna Callas și ei nu i-ar fi greu să se căsătorească cu mine.

Avocatul :

— Aveți vreo răspundere față de ea depășind simpla prietenie ?

— Nu, nici un fel de răspundere.

Callas a intervenit cu abilitate :

— Ne aflăm aici pentru 25 de acțiuni plătite de mine, nu din cauza relațiilor mele cu alt bărbat...!

Cînd s-a afirmat că el o stîrnise pe Callas împotriva lui Vergottis, Onassis a exclamat :

— Doamna Callas nu este un vehicul pe care eu să-l conduc : are propriile ei frîne și propriul ei creier.

Partea Vergottis a insistat, menționînd un conflict care ar fi avut loc între Callas și Onassis.

Onassis se purta urît cu Callas, a spus Vergottis, implicînd-o chiar pe Tina, fosta soție a lui Onassis, „pe care acesta o urăște". Vergottis se informase despre Onassis în Grecia :

— E negru la suflet.

Judecătorul nu a fost dispus să asculte mai departe :

— Am fost foarte îngăduitor cu dv., i-a spus el lui Vergottis pe un ton destul de aspru.

→

Judecătorul s-a pronunțat în favoarea lui Callas și a lui Onassis.

— Consider absolut neverosimil ca dl Onassis și doamna Callas, care ar fi avut atît de mult de pierdut din punct de vedere al reputației, să fi coborît la o formă de înșelătorie și sperjur deliberat — a spus el.

Același lucru era greu de crezut și despre Vergottis.

— Sper că am ținut seama, pe cît posibil, de vîrsta sa și de faptul că este bolnav. Are o minte întortocheată.

Lucrurile nu s-au terminat însă aici. Vergottis a făcut apel împotriva hotărîrii tribunalului și, în ianuarie 1968, judecătorii Denning, Salmon și Edmund Davies au examinat cazul și verdictul la tribunalul de apel. Noile audieri au durat peste o săptămînă, sporind cu 8 000 de lire sterline costul deliberărilor tribunalului inferior, care au fost evaluate la 30 000 de lire sterline. Judecătorul Denning a declarat că judecătorul Roskill se pronunțase în favoarea lui Onassis și Callas deoarece considerase că descoperă în comportarea lui Vergottis mobilul lăcomiei și avariției, dar că nu au existat dovezi în acest sens ; de asemenea, judecătorul Roskill nu ținuse suficient seama de anumite documente.

Judecătorii Salmon și Edmund Davies și-au exprimat părerea că, deoarece Vergottis putea fi nedemn de încredere în anumite probleme, aceasta nu însemna în mod necesar că cele spuse de el în problema principală erau inexacte și că el era îndreptățit să se plîngă de hotărîrea tribunalului inferior. Un alt judecător ar putea să ajungă la aceeași concluzie, dar Vergottis trebuie să aibă posibilitatea să-și prezinte pledoaria în cadrul unui nou proces. Tribunalul de apel a ordonat un nou proces. Vergottis se afla în sala tribunalului pentru a asculta această hotărîre senzațională. Nici unul din adversarii săi nu era de față — Onassis se afla la Atena, iar Maria Callas la Paris.

Pe lîngă cele relatate, astfel, de Willi Frischauer, ziarele străine consacră numeroase cronici lui Onassis în care sînt dezvăluite aspecte neașteptate, adevărate lupte de junglă date de el pentru acumularea averii. Conform acestor ziare, scandalosul proces, în care se amestecau atît de intim tranzacțiile financiare veroase și „menajul în trei", pe care înțelegeau să-l ducă, în văzul public, triștii săi eroi, nu s-a terminat nici prin sentința instanței de apel. Vergottis și, ulterior, Callas și Onassis au recurs la cel mai înalt for de justiție din Anglia, o comisie a Camerei Lorzilor. În fața acestora procesul a început în luna iulie, au avut loc dezbateri la fel de lipsite de pudoare și, din cîte scriu ziarele londoneze, sentința se va da zilele acestea. Oricum, dacă va primi sau nu banii înapoi, cîntăreața Maria Callas va rămîne în pagubă, deoarece pierde nu numai participarea ei financiară la vaporul „Artemision II", ci și pe ambii admiratori, Vergottis definitiv supărat și Onassis recăsătorit. „N-am avut niciodată încredere în el", a exclamat Callas, la știrea mariajului lui Onassis cu Jacqueline Kennedy. „Pe ea o înțeleg : a vrut să aibă copiii ei un bunic", a fost ultima replică a cîntăreței, epitaful unei idile zgomotoase, cu demonstrații publice, indiscrete, de afecțiune și de certuri triviale, între ea și Onassis, care a declarat, într-un moment de sinceritate ridicolă, că habar n-are de muzică și în special de operă.

375 de avocați

Procesul de la Londra este, însă, o bagatelă pentru un om de tipul lui Onassis. Aproape toată viața lui și-a petrecut-o în procese, pentru care s-ar părea că are predilecție și mai ales îndemînare. Una din cele mai mari afaceri ale lui, în timpul căreia epitetul de „pirat" și „gangster" i-a fost adresat de nenumărate ori, a fost cumpărarea, la prețuri absolut derizorii, a unor nave americane de război și auxiliare, dezarmate și destinate vînzării pentru a fi folosite ca fier vechi. Afacerea aceasta, de ordinul a 100—120 milioane de dolari, a fost negociată și încheiată de o societate fictivă, înființată de Onassis, cu sprijinul unor prieteni ai lui rămași în umbră. Operația era, totuși, atît de riscată și de frauduloasă, încît Onassis și-a asigurat participarea și asistența a nu mai puțin de 375 de avocați, în frunte cu Herbert Brownell, de la firma „Lord, Day and Lord" din New York, cunoscută ca expertă în dreptul maritim și contractele navale. Curînd după reușita „operației", s-a văzut că era vorba de o adevărată piraterie, deoarece prețurile erau sub orice apreciere, iar destinația navelor a fost schimbată imediat, ele înmulțind flota de petroliere a lui Onassis și a complicilor săi. În 1951, vestitul F.B.I. (Federal Bureau Investigation) a început o anchetă oficială împotriva lui Onassis. După doi ani, în care anchetatorii nu au avut dificultăți în stabilirea faptelor, ci în lupta cu armata de avocați, raportul F.B.I. a fost depus, cu concluzia că tranzacția de cumpărare a navelor conține elemente ilegale, frauduloase. În 1955, după alți doi ani de pledoarii, de memorii, de expertize, după tot artificiul procedural pe care-l puteau inventa 375 de avocați la un loc, s-a ajuns la o tranzacție între autoritățile navale americane și societatea fantomă a lui Onassis.

Se părea că ambele părți din litigiu erau mulțumite de „aranjamentul" la care se ajunsese, dar care nu era dat publicității. Iată, însă, că în 1958 o comisie a Congresului american s-a sesizat de această afacere, a contestat aranjamentul și a deschis un nou proces, obligîndu-l pe Onassis și întregul lui cortegiu de avocați să ia pledoariile de la început. „Ședința" procesului a durat de la 17 iunie pînă la 15 august 1958. Ilegalitatea tranzacției fiind din nou dovedită, incontestabilă, amiralitatea americană a cerut despăgubiri în valoare de 52 milioane de dolari. Comisia s-a pronunțat în acest sens, dar din nou au început manevrele avocățești, în dosul cărora se ascundea Onassis. În cele din urmă, amiralitatea a trebuit să se mulțumească numai cu... șapte milioane, pe care i-a încasat greu, abia după ce flota americană a blocat, în diferite porturi, 43 de vase ale grupului Onassis, care navigau sub numeroase pavilioane.

Întrebat de ziariști despre episodul acesta judiciar, Onassis a declarat : „Încă din antichitate se obișnuia ca unii să ia navele altuia și pe urmă să-i oblige să plătească despăgubiri. Nu văd de ce nu s-ar întîmpla și astăzi asemenea cazuri". Cinismul lui, cu care punea și mai limpede în lumină procedeele piratерești, l-a împins, mai departe, la astfel de tranzacții dubioase. Cîțiva ani mai tîrziu, o nouă operație, similară, a devenit cunoscută sub denumirea „contractul MA-1'459". De data aceasta nu mai intrau în luptă 375 de avocați, ci numai Onassis și cumnatul său, Niarchos. Acești doi „armatori speciali" erau ginerii altui mare „pirat modern", Stavros Livanos, stabilit la New York, putred de bogat, tatăl a două fete, Atena și Eugenia. În 1943, Livanos l-a invitat pe Onassis la el și i-a propus să-l însoare cu fata cea mai mare, Eugenia, care era cu 20 de ani mai tînără decît Onassis. Acesta a refuzat propunerea, în fond o simplă tranzacție de afaceri. După cîteva săptămîni, s-a răzgîndit, a revenit acasă la Livanos și s-a declarat dispus să se căsătorească, dar nu cu Eugenia, ci cu Atena, sora mai mică, de care-l despărțeau 23 de ani. Mariajul s-a terminat prost, în 1960, după multe scandaluri, cu un divorț a cărui motivare a fost „cruzimea mentală" a soțului. Interesantă este împrejurarea că la puțin timp după mariajul lui Onassis cu Atena s-a căsătorit și sora ei mai mare cu un „cavaler al tonajului", anume Niarchos. Între cei doi cumnați a urmat o scurtă perioadă de colaborare, dar curînd s-a dezlănțuit o rivalitate necruțătoare. S-au concurat, s-au supralicitat, s-au dat în judecată, din nou cu procese interminabile, în care amîndoi impricinații se furau unul pe altul. Nici un fel de afacere nu era de disprețuit pentru cei doi — iar principalul lor mijloc de înfruntare a devenit spionajul reciproc. Prin metode și mijloace inavuabile, Onassis afla tot ce plănuia cumnatul său și nu ezita să-i contracareze planurile. La rîndul lui, Niarchos, care-și spiona cu același succes rivalul, făcea totul pentru a lupta împotriva lui Onassis, îmbătat de ambiția de a fi mai bogat decît el. Se pare chiar că a reușit, dar Onassis a avut de partea lui, întotdeauna, darul reclamei. Este între cei mai abili practicanți ai tehnicii moderne de „public relations", care se poate traduce, în cazul de față, prin termenii „relații mondene". Cînd a auzit că Niarchos finanțează un șantier naval la Pireu, Onassis a renunțat, momentan, la vapoare, pentru a încerca o afacere „în zbor", și a cumpărat pachete mari de acțiuni la societatea de navigație aeriană „Olympic Airways". Aflînd că Niarchos va cumpăra o insulă în Marea Egee, Onassis a negociat și a reușit să cumpere, „în scopuri turistice", mica insulă Skorpios de pe coasta de apus a Greciei, în Marea Ionică, cu o suprafață de numai 200 de hectare, unde avea să-și stabilească noul său cartier general, un fel de cetate pe stîncă, păzită de o armată de „energumeni" înarmați, dotată cu ambarcațiuni de patrulare, cu reflectoare și semnalizări sonore, o rețea de pază care amintește, inevitabil, de vechile legende ale piraților din acele mări. Skorpios este insula pe care se instalează acum Onassis în noul său mariaj. Într-o mică radă, ocrotită de stînci, stă la ancoră iahtul „Cristina". Onassis, în dorința de a uimi, de a-și întreține o aureolă mondenă care să umbrească activitatea lui reală, făcuse din iahtul acesta un fel de reședință plutitoare, pentru un magnat de tip oriental. La bordul „Cristinei" au fost invitați oameni ca Winston Churchill, vedete în declin ca Greta Garbo și Cary Grant, prinți cam de operetă, alături de oaspeți ca John și Jacqueline Kennedy, în timpul cînd John nu era încă președintele Statelor Unite. Acum, „Cristina" se pare că va deveni locuința principală a noului cuplu, cu toate că Onassis are o casă la Paris, una la Monte Carlo — unde locuiește fiul lui mai mare care a refuzat să vină la căsătoria de pe insulă —, iar Jacqueline are și ea un apartament la New York și o vilă în Maroc, dăruită de regele Marocului, în semn de omagiu, la puțin timp după asasinarea lui John Kennedy.

Newsweek

Walter Lippmann

DECALAJUL DINTRE NECESITATE ŞI POSIBILITATE

APROAPE nimeni nu ar putea să afirme că actuala campanie electorală a fost edificatoare sau că vreunul din candidaţi a rostit măcar un discurs în care să arate ţării cum să obţină pacea, ordinea şi justiţia, unitatea naţională spre care năzuim cu toţii. Aceasta nu înseamnă neapărat că toţi candidaţii se tem să răspundă la întrebări şi îşi ascund adevăratele opinii. Motivul lipsei de precizie şi claritate este, cred eu, că nu poţi răspunde cinstit şi realist la problemele cele mai dificile care se pun Americii fără să şochezi şi să deprimi marile mase ale alegătorilor.

În primul rînd, un postulat american de bază susţine că ar exista o soluţie pentru fiecare problemă. Această teorie optimistă culminează cu presupunerea, repetată în fiecare campanie politică, în sensul că se poate găsi şi aplica o soluţie în perioada mandatului solicitat de candidat. Dar azi, faptul predominant al vieţii americane este că ne aflăm în faţa unor probleme care, în cazul cînd ar putea, în genere, fi rezolvate, este cert că nu pot fi soluţionate în următorii patru ani. Aceasta este realitatea dură care face atît de grea situaţia de azi a Statelor Unite. Prins în ghearele ei, cum ar putea fi eficient un guvern, cum ar putea fi restabilită unitatea naţională pentru a evita violenţa permanentă, cum ar putea să fie tratate problemele a căror rezolvare cere mult timp?

În ultimii 40 de ani, principiul esenţial al liberalilor din ambele partide a fost că nemulţumirile incontestabile ale săracilor pot şi trebuie să fie rezolvate prin schimbări în mediul social înconjurător. Punctul de vedere antiliberal a fost că înapoierea săracilor se datorează în măsură considerabilă fie situaţiei moştenite de ei, fie inferiorităţii lor morale. Punctul de vedere liberal că mediul înconjurător este cheia lichidării inferiorităţii a fost, după părerea mea, postulatul american predominant în secolul nostru.

Dar în anii imediat următori, reconstrucţia mediului înconjurător american nu poate fi în cel mai bun caz decît o reconstrucţie simbolică. Dacă liberalii ar avea mînă liberă şi o majoritate necontestată atît în Congres cît şi în adunările legislative ale statelor, ei ar putea să elaboreze planuri mari — genul de planuri pe care ar trebui să le elaboreze o ţară mare — dar ar planifica pentru cel puţin o generaţie mai tîrziu. Realitatea este însă că liberalii nu au avut mînă liberă nici măcar în acele perioade — de pildă, sub Roosevelt şi Kennedy şi la începutul mandatului lui Johnson — cînd se aflau în ascensiune. Nu există posibilitatea unui consens naţional care să aprobe planurile şi să aloce fondurile necesare pentru o reconstrucţie radicală a mediului înconjurător american.

Decalajul iremediabil ne pune în faţa unei perioade nedefinite, în cursul căreia nemulţumirile săracilor vor fi tratate în cel mai bun caz doar cu promisiuni pentru viitor. Aceşti ani îndelungaţi de nemulţumiri nerezolvate vor exista, indiferent de volubilitatea cu care politicienii promit contrariul. Nemulţumirile sînt reale, iar în climatul general al unei societăţi îmbelşugate pentru majoritate ele sînt tot mai insuportabile pentru minoritate. Ne aflăm în situaţia critică în care nemulţumirile intolerabile şi nerezolvate se lovesc de incapacitatea noastră derivînd în parte, deşi nu pe de-a-ntregul, din lipsa dorinţei de a rezolva nemulţumirile.

Aceste realităţi politice neplăcute depăşesc actuala campanie. Decalajul dintre necesitate şi posibilitate, dintre ceea ce ar trebui să se facă şi ceea ce se poate face, va trebui suportat fără ca ţara să fie sfîşiată. Iată problema crucială a campaniei: cum poate fi organizat un guvern care să dispună de suficientă putere politică şi forţă morală pentru a menţine încrederea şi o oarecare unitate în mijlocul dezordinii care va fi provocată în mod cert de nemulţumirile nerezolvate.

Am mai spus de ce nu sînt de părere că partidul democrat, aşa cum a fost lăsat de Lyndon Johnson, ar fi în stare să dispună de această putere politică şi autoritate morală.

De o sută de ani sistemul nostru politic nu a mai fost supus unei încercări atît de serioase. Va trebui să recurgem la cele mai adînci rezerve de voinţă pentru a rezista şi a nu ne lăsa copleşiţi de dificultăţile enorme. Este o încercare mare. Căci niciodată şi nicăieri pînă acum, 200 de milioane de oameni nu au înfruntat consecinţele revoluţiei tehnologice cu o populaţie eterogenă care nu se mai simte legată de nimic din trecutul ei. Niciodată pînă acum nu s-a făcut o încercare de o asemenea amploare, şi indiferent care vor fi nemulţumirile noastre, este cert că nu de plictiseală ne vom plînge.

Le Monde

PARIS

„PENTAGONISMUL"

„MAI EXISTĂ oare vreo speranţă pentru America Latină?..." Întrebarea este pusă cu brutalitate de revista „U. S. News and World Report", care continuă: „Răspunsul observatorilor celor mai experimentaţi este un foarte slab «da». Speranţa se reduce la o mică licărire la orizont. Dar perspectiva imediată este cea a unei Americi Latine dominate de sărăcie, instabilitate şi tiranie..."

Săptămînalul american găseşte uşor exemple în sprijinul analizei lui pesimiste. Două lovituri de stat militare recente, în Peru şi în Panama, au provocat o dezorientare vizibilă pe culoarele Organizaţiei Statelor Americane (O.S.A.), în cancelariate şi la Departamentul de Stat al S.U.A. Din Mexic pînă în Argentina, lista ţărilor „agitate" este lungă: represiunea dezlănţuită la Ciudad de Mexico în urma manifestaţiilor studenţeşti are un caracter deosebit de grav, şi toată lumea este de acord că problemele politice ridicate de acest val de violenţă vor reapare după „armistiţiul olimpic". În Guatemala, interminabilul „dialog al terorii" între mişcările revoluţionare de extremă stîngă şi unităţile paramilitare de extrema dreaptă provoacă o situaţie fără ieşire; terorismul se intensifică în Brazilia, unde tradiţia de „gentileza" (blîndeţe) şi nonviolenţa fuseseră aproximativ respectate pînă la o dată recentă.

Pe această listă poate fi adăugată Republica Dominicană, unde militarii, interesaţi de „exemplele" peruvian şi panamez, se întreabă dacă guvernul

→

Grupe de luptă ale F.N.E. trec rîul Tien Gian, în preziua unui atac asupra oraşului My Tho

dr-ului Balaguer, fost ministru al lui Trujillo, este într-adevăr la înălțimea situației. În plus „golpes" (loviturile de stat), de la Lima și de la Panama, constituie avertismente serioase pentru regimurile constituționale de la Caracas, de la Bogota și chiar de la Santiago de Chile. Căderea președintelui Republicii Peru, Belaunde Terry, mai mult încă decît prăbușirea celorlalți șefi de stat constituționali, răsturnați în cursul ultimilor cinci ani, este semnificativă. „Acest sector al lumii va putea fi oare stabilizat vreodată ?...", mai întreabă „U. S. News and World Report", care propune, în ordinea priorităților, „controlul creșterii demografice", „lupta împotriva inflației" și „reducerea unui naționalism" care „încetinește afluxul necesar de capitaluri străine și paralizează eforturile de unificare a emisferei".

Tema controlului nașterilor în zonele slab dezvoltate nu este nouă. Încă săptămîna trecută, Robert McNamara, președintele Băncii Mondiale, a susținut cu înflăcărare „necesitatea imperioasă a unui control demografic" într-o cuvîntare rostită la banchetul oferit cu prilejul încheierii, la Buenos Aires, a celei de a 24-a adunări a Societății Interamericane de Presă. Prezentată la Washington drept „panaceul de bază" împotriva subdezvoltării, „pilula săracilor" este criticată în schimb aproape pretutindeni în America Latină. Ca să dăm un singur exemplu, „anchetele cu privire la natalitate" efectuate de experți nord-americani în Amazonia au provocat recent o adevărată furtună în rîndul opiniei braziliene, care acuză S.U.A. că „favorizează limitarea populației Amazoniei pentru a controla mai bine bogățiile ei". Într-un studiu excelent, Hübner Gallo, profesor la universitatea din Santiago de Chile, a criticat „mitul exploziei demografice" („El mito de la explosion demografica", de Jorge Ivan Hübner Gallo, Editura Almendros, Buenos Aires, 1968). El consideră că „puternice forțe politice, economice și comerciale însuflețesc campania în favoarea unei pretinse «planificări a familiei» în «lumea a treia»".

„Lupta împotriva inflației" este un alt cal de bătaie al conducătorilor și experților nord-americani. „Presiunile" și „recomandările" Fondului Monetar Internațional pe lîngă guvernele latino-americane aflate într-o situație grea sînt numeroase și în general acceptate. Acest gen de intervenție este considerat în general în Statele Unite drept „amical". Căci uriașa majoritate a nord-americanilor sînt convinși că Statele Unite „ajută în mod generos" America Latină, ca să nu citățm și celelalte sectoare defavorizate ale planetei. „U.S. News and World Report" se întreabă în continuare cum se poate ca situația să fie atît de proastă...

Dar imaginea seducătoare a unei Americi care ajută cu generozitate cealaltă jumătate a emisferei este contrară adevărului. Anul acesta, Covey Oliver, secretar de stat adjunct al Statelor Unite pentru problemele interamericane, a recunoscut că „ajutorul financiar al Washingtonului în America Latină este relativ modest în raport cu profiturile pe care le obțin acolo Statele Unite". De fapt, ajutorul total al Statelor Unite prin intermediul Alianței pentru progres s-a ridicat, din 1961 pînă în 1968, la numai 6,7 la sută din totalul investițiilor realizate în America Latină. Față de cele cîteva milioane de dolari, de altfel prost distribuite de Alianța pentru progres, sînt absolut disproporționate beneficiile realizate de societățile nord-americane instalate în America Latină (potrivit revistei vest-germane „Deutsche Aussenpolitik", firma „General Motors" realizează beneficii de 25 la sută în S.U.A. și de aproape 80 la sută la filialele ei din America Latină).

În cursul ultimilor 15 ani, investițiile în America Latină provenite din Statele Unite s-au ridicat la 3 800 000 000 dolari. În aceeași perioadă, venitul obținut prin investițiile repatriate în Statele Unite s-a ridicat la 11 300 000 000 dolari, ceea ce reprezintă un deficit de 7 500 000 000 dolari în detrimentul țărilor din America Latină. Potrivit revistei „Survey of Current Business", editată de ministerul comerțului al Statelor Unite, cîștigurile principalelor societăți americane au crescut în 10 ani cu 90 la sută în Chile, cu 30 la sută în Argentina, și cu aproape 90 la sută în Venezuela. La aceste cîteva indicii pot fi adăugate altele, din aceeași sursă, arătînd că societățile menționate au reușit să sporească permanent valoarea contabilă a investițiilor lor, în ciuda repatrierii unui procent foarte mare din beneficiile lor. Trebuie adăugat că în cazul Americii Latine creditele acordate de diferitele organisme bancare internaționale nu pot compensa groaznicile pierderi de devize provocate de scăderea permanentă a prețurilor la produsele de bază și de creșterea prețurilor la bunurile de consum importate.

În aceste condiții, trebuie recunoscut că „naționalismul" latino-american are dreptul să fie uneori irascibil. De fapt, mai puțin decît își închipuie deseori opinia americană. Ultima lovitură de stat din Peru constituie un exemplu semnificativ. Hotărîrea luată de militarii care l-au izgonit pe președintele Belaunde Terry de a expropria instalațiile societății „International Petroleum Company", filială a societății „Standard Oil of New Jersey", a provocat speculații cu privire la caracterul „de stînga" al puciului de la 3 octombrie. Intrarea spectaculoasă a trupelor peruviene pe terenurile petrolifere de la Brea y Parinas a stîrnit în mod firesc entuziasmul unei opinii mai sensibile la aparențe decît la realitate, și a paralizat concomitent încercările timide de protest ale unei opoziții „civile" dezorganizate și divizate.

Dar acest gest al militarilor peruvieni se aseamănă foarte mult cu acela al generalului Peron atunci cînd a pus mîna pe căile ferate britanice din Argentina. Căci nu se pune problema unei „naționalizări", ci a unei „exproprieri însoțite de o despăgubire". „International Petroleum Company" nu va avea neapărat de pierdut. Filiala societății „Standard Oil of New Jersey" deține 50 la sută din acțiunile firmei britanice „Lobitos", ea însăși filială a societății „Burmah Oil". Recunoașterea juntei peruviene de către guvernul de la Londra pare să arate deci că englezii nu s-au înșelat asupra sensului adînc al hotărîrii noilor conducători de la Lima. Și se poate considera că recunoașterea juntei de către guvernul Statelor Unite nu va întîrzia, în special dacă guvernul generalului Alvarado răspunde favorabil la cererea Departamentului de Stat cu privire la „respectarea de către Peru a angajamentelor lui internaționale".

De altfel, neliniștea nu a fost niciodată prea puternică la Washington după 3 octombrie. Relațiile diplomatice dintre Statele Unite și Peru au fost „suspendate" a doua zi după puci, dar programele de ajutor nu au fost întrerupte. Activitățile membrilor Corpului Păcii și ale Băncii de Import-Export au continuat. Militarii peruvieni s-au grăbit să precizeze că exproprierea firmei „International Petroleum Company", este „excepțională" și au făcut imediat apel la investiții străine. Acest apel a fost auzit. Două întreprinderi nord-americane și-au confirmat intenția de a spori investițiile lor cu 40 milioane de dolari, iar Fondul Monetar Internațional studiază la Lima acordarea unui credit permanent de 75 milioane de dolari către Republica Peru. Un plan de investiții în valoare de 500 milioane dolari al firmelor „Cerro de Pasco Corporation" și „Anaconda" (nou venit în Peru) nu a fost nici el pus sub semnul întrebării. În consecință, în relațiile dintre Statele Unite și Peru nu a intervenit nici o modificare esențială.

O.S.A. și Statele Unite nu au manifestat o neliniște reală nici după puciul coloneilor din garda națională a statului Panama împotriva guvernului Arias, care abia își preluase funcțiile. Consiliul O.S.A. a părut în special ușurat să afle că Panama nu va fi reprezentată de doi ambasadori rivali, așa cum se întîmplase în cursul intervenției americane în Republica Dominicană în 1965. Cît despre Statele Unite, ele și-au afirmat voința de „neintervenție". Ciudată neutralitate ! Echipată, antrenată, sfătuită de Statele Unite, garda națională panameză nu poate adopta poziții foarte „naționaliste" în imediata vecinătate a marelui cartier general american din zona Canalului. Roberto Arias, ale cărui simpatii pro-naziste erau cunoscute în cursul ultimului război mondial, nu este un model de „democrat". Dar ales în mod legal la președinție, cel puțin în limitele legalității permise de o corupție electorală deșănțată, el reprezenta „legalitatea". Refugiat în zona Canalului, el nu a putut obține sprijinul pe care îl solicita din partea Washingtonului.

Începînd din 1963, ca să nu privim retrospectiv și mai departe, „intervențiile" Statelor Unite au un sens unic. Adică principiul „neintervenției" se aplică de fiecare dată în favoarea „complexului militar și industrial" al „imperiului american". De la venirea la Casa Albă a lui Johnson, este evident că lipsa unei politici latino-americane coerente la nivelul Departamentului de Stat a contribuit la creșterea puterii „grupurilor de presiune" militară și economică de la Washington. Pentagonul și serviciile lui, „cel mai puternic trust din Statele Unite", se impun tot mai mult.

La cinci zile după conferința de la Rio de Janeiro a șefilor de stat major americani, care a avut loc în prezența generalului Westmoreland, ofițerii peruvieni care se înapoiau din Brazilia l-au izgonit pe Belaunde Terry ca pe un hoț. După o săptămînă, garda națională a Republicii Panama, mică forță de poliție devenită arbitru politic, prelua puterea.

Nu este deci de mirare că un liberal experimentat ca fostul președinte al Republicii Dominicane, Juan Bosch, a

dus analiza pînă la capăt (în lucrarea „El Pentagonismo, sustituto del imperialismo", Editura Guadiana de publicaciones, Madrid, 1968). „În America Latină, în Asia, în Africa — scrie el — nu mai acționează vechiul imperialism definit de Lenin drept stadiul suprem al capitalismului, ci pentagonismul, produs al capitalismului supradezvoltat..." Unii vor considera fără îndoială că concluzia lui Juan Bosch este oarecum schematică. Dar strigătul lui de mînie exprimă dezorientarea ultimilor liberali lăsați pradă baionetelor livrate de Washington...

Marcel NIEDERGANG

PARIS MATCH

„VIITORUL NU CONSTĂ ÎN ÎMPĂRȚIREA EUROPEI"

Interviu cu ministrul de externe al Franței, Michel Debré

Raymond Tournoux, cunoscut comentator politic și unul din principalii biografi ai generalului de Gaulle, publică în ultimul număr al revistei „Paris Match" un amplu interviu cu ministrul de externe Michel Debré, la întoarcerea acestuia din S.U.A. Reproducem fragmente din această convorbire. După cum se știe, participant la lucrările Adunării Generale a O.N.U., ministrul francez a folosit prilejul pentru a face o vizită de trei zile la Washington și a întîlni acolo un mare număr de personalități, inclusiv președintele Johnson.

— Bună ziua, domnule Debré. Vă înapoiați din Statele Unite. Este oare un eveniment ? De doi ani nici un ministru francez al afacerilor externe nu a vizitat Casa Albă.

— Dacă presa mondială a prezentat călătoria mea drept un eveniment, ea a făcut-o poate nu atît din cauza a ceea ce aveam de spus americanilor, cît din cauza momentului în care le-am spus. Situația actuală din lume nu putea să nu atragă întrucîtva atenția asupra conversațiilor noastre.

— Ce elemente noi se ivesc în relațiile franco-americane ?

— Elementul nou este că limbajul de sinceritate și de explicație fățișă, pe care l-am folosit, a plăcut conducătorilor cu care m-am întîlnit. Firește, aceasta nu înseamnă că interlocutorii mei aprobă punct cu punct pozițiile franceze. Dar ei au înțeles mai bine, și poate într-un anumit fel au acceptat mai bine, voința Franței de a urma o politică națională și, dincolo de aceasta, concepția franceză a unei politici europene independente.

Referindu-se la ansamblul problemelor internaționale, convorbirea înregistrează reafirmarea convingerii guvernului francez cu privire la necesitatea politicii de destindere și a dialogului între țări cu orînduiri social-politice diferite — apoi declanșează din partea ziaristului întrebarea :

— Am avut totdeauna impresia că priviți mai favorabil apropierea de Anglia decît apropierea de Germania occidentală. M-am înșelat oare ?

— Nu este nevoie să ne apropiem de Anglia : sîntem aliați firești, mai presus de tratate, mai presus de generații. Nu se poate concepe un conflict între Marea Britanie și Franța. Putem să avem atitudini diferite, chiar opuse, cu privire la anumite orientări politice, dar speranța noastră comună în ce privește viitorul s-a născut în asemenea condiții încît nu văd cum ar putea fi spulberată. Față de Germania occidentală, problema este cu totul alta : este necesar ca viitorul fiilor și fiicelor noastre să fie diferit de trecut, să fie chiar contrar lui. Este o sarcină de lungă respirație. Iată de ce nu trebuie să pierdem timp.

La întrebarea următoare („L-ați însoțit pe generalul de Gaulle la Bonn. Interlocutorii dv. v-au cerut să reveniți la sentimente mai bune față de integrarea militară în sistemul atlantic...") ministrul răspunde definind actualul cadru general al problemei și subliniind că în nici un caz nu trebuie să se revină la perioada „războiului rece... Viitorul nu poate consta în împărțirea Europei în Europa de vest și Europa de est. Dacă această împărțire arbitrară se menține, se menține și lipsa de securitate".

— Atunci ?

— Atunci, pentru înfăptuirea păcii pe termen lung, trebuie căutată o altă cale... Numai o concepție europeană a destinderii dă șanse națiunilor europene. Această concepție se bazează pe dreptul tuturor națiunilor europene de a-și hotărî soarta și, astfel, de a stabili colaborarea dintre ele.

Trecînd la alt domeniu de actualitate, acela al problemelor monetare, Tournoux întreabă :

— După evenimentele din mai, poziția monetară a Franței nu s-a îmbunătățit oare ? Va trebui să renunțăm să mai purtăm făclia contestării dolarului...

— Sistemul Monetar Internațional, elaborat în 1944 la Bretton Woods, își trăiește ultimele clipe. Faptul că francezii au spus energic acest lucru în cursul ultimilor ani nu avea nimic de-a face cu cantitatea rezervelor noastre monetare. Contestarea rolului dolarului de către noi era rezultatul unei analize pe care nu o făceam numai noi, și ai cărei termeni nu s-au schimbat. Această contestare nu are un caracter negativ. Ea este însoțită de propuneri pentru a construi colaborarea monetară internațională pe baze mai sănătoase, mai durabile și mai echitabile. Ideile lansate de noi continuă să-și croiască drum.

— Sînteți clasificat printre naționaliști, domnule Debré. Aș dori să aud părerea dv. în această privință.

— În epoca noastră, se dă deseori numele de naționaliști acelora care sînt pur și simplu patrioți ; în acest sens, da, sînt patriot. Dar există un alt sens, care se referă la exagerarea bolnăvicioasă a sentimentului național. Asta nu ! Nu sînt naționalist în felul acesta. Cred că dacă națiunile nu sînt singura realitate a vieții politice, ele constituie totuși prima ei realitate. Nu se poate da un răspuns just la aspirațiile oamenilor dacă gîndirea și acțiunea politică nu sînt însuflețite de sentimentul național.

Pe de altă parte, prin afirmarea, ca rezultat al acestui sentiment național, a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî soarta, cauza echilibrului mondial și, în consecință, a păcii, dobîndește singura și adevărata ei șansă. Sîntem departe — nu credeți ? — de naționalismul care înseamnă voință de singurătate, de cucerire și de hegemonie...

Raymond TOURNOUX

Peste un milion de persoane au luat parte la grevă și la o demonstrație, la Tokio, în sprijinul revendicărilor formulate de sindicatele de funcționari publici

jeune afrique

NORI DEASUPRA GUINEEI ECUATORIALE

RIVALITĂȚI tribale, temeri de abuz de putere din partea unor vecini mai mari și mai bogați, relații economice exclusiv cu Spania : la orizontul micului stat Guineea Ecuatorială, al 41-lea stat independent din Africa, se adună nori grei prevestitori de dificultăți. În euforia primelor ore ale independenței, a domnit un anumit calm. Francisco Macias a fost ales în cele din urmă președinte al republicii cu o majoritate confortabilă — 27 000 de voturi mai mult decît adversarul său, Bonifacio Ondu Edu. E drept, la al doilea tur de scrutin.

Neliniștea este perceptibilă în special în insulele Fernando Poo și se concretizează între altele printr-o plecare masivă a spaniolilor care, în decurs de un an, au părăsit insula în proporție de 50 la sută (din 6 000 au rămas aproximativ 3 000). Există, de asemenea, giganticele societăți petroliere americane, „Gulf Oil" și „Mobil Oil", care, izgonite de la Port Harcourt de războiul din Nigeria, s-au repliat asupra insulei Fernando Poo pe care o supraveghează cu atenție.

Chiar și diversitatea populației este un motiv de preocupare. Potrivit unor evaluări recente, nigerienii, în majoritate ibo, sînt în număr de aproximativ 50 000, în timp ce „fernandienii", urmași, în primul rînd, ai sclavilor eliberați din Africa occidentală, ar fi, în număr de 20 000, iar, bubi, adevărații autohtoni, în număr de 10 000. Lucrurile sînt complicate și mai mult de prezența unui număr simțitor al populației fang, în special militari și polițiști, originari de pe continent. Fără îndoială, nigerienii au dat dovadă de modestie și discreție în cursul perioadei de pregătire a independenței. Totuși, ei reprezintă peste 50 la sută din populația totală și sînt conștienți de această superioritate numerică zdrobitoare.

Bubi, adepți ai unei independențe „separate", fac multă agitație. Partidul lor, Uniunea bubi, a fost înființat cu obiectivul precis de a servi drept platformă secesiunii. Totuși, în alegerile prezidențiale din 29 septembrie, ei l-au susținut pe Macias, care făcuse din principiul unității unul din elementele cheie ale programului său. Succesul său ar trebui să potolească întrucîtva înflăcărarea lor separatistă.

Deși vociferările se potolesc, nemulțumirile și rivalitățile se mențin. Ele se manifestă pînă și în reorganizarea economiei asupra căreia apasă un greu trecut colonial : deparece acorda subvenții pentru a permite Guineei să importe produse spaniole, Spania se bucura de exclusivitatea exporturilor guineene de cacao (în medie 20 milioane de dolari anual). Cacaua, aproape singurul produs de export, pune o problemă în legătură cu Nigeria. Între Fernando Poo, principalul producător, și Nigeria orientală se instaurase un fel de principiu al vaselor comunicante. Muncitorii recrutați în Nigeria orientală își petreceau în insula Fernando Poo timpul prevăzut în contractul lor, după care se înapoiau acasă. Războiul a pus capăt acestui trafic. Restabilirea lui la sfîrșitul conflictului din Nigeria este o altă chestiune. Guineenii sînt bănuitori. Ei afirmă că vor avea de-a face cu oameni care vor cunoaște nu numai lupta din junglă, dar și mînuirea armelor moderne. În consecință, ei ar putea fi ispitiți să considere insula Fernando Poo drept o nouă Biafra, sau, dacă soarta se arată favorabilă biafrezilor, drept o provincie biafreză. Or, fără concursul mîinii de lucru nigeriene, insula Fernando Poo este neputincioasă. Numai un miracol petrolier ar putea să salveze economia ei, dar, pînă în prezent, prospectările nu sînt deloc încurajatoare.

Data procesului lui Sirhan Bishara Sirhan, asasinul senatorului Robert Kennedy, nu a fost stabilită nici pînă acum. În așteptarea zilei de judecată, el este păzit cu strictețe. Chiar cînd vorbește cu avocatul său, trei polițiști îl supraveghează de aproape

Joseph Arthur ANKRAH

președintele Republicii Ghana

Joseph Arthur Ankrah s-a născut la Accra, la 18 august 1915. A învățat mai întîi la școala metodistă din orașul natal. După terminarea, în 1937, a Academiei din Accra, își începe cariera militară. În 1939, cînd s-a declarat războiul, a fost mobilizat în cadrul armatei engleze, iar în 1940 a fost promovat subofițer de gradul II. În 1946, după absolvirea unei școli de instructaj pentru ofițeri, care și-a ținut cursurile în localitățile Tamale, Kumasi și Teshie, este trimis la specializare în Anglia. În februarie 1947 este avansat la gradul de ofițer, fiind unul din primii ofițeri africani. A devenit comandant al taberei africane care staționa în districtul Coasta de Azur, iar după terminarea unor cursuri de specializare, a căpătat funcția de instructor șef.

În 1956, avînd gradul de locotenent major, a fost primul ofițer din armata britanică, de origine africană, care a comandat o companie alcătuită în întregime din militari africani — compania „Charlie" a primului batalion din Tamale. În 1960 a fost avansat la gradul de locotenent colonel. Perioada legată de izbucnirea crizei din Congo a fost importantă pentru cariera lui Ankrah. El a exercitat în acest timp funcția de șef al contingentului ghanez pus la dispoziția O.N.U. pentru soluționarea crizei congoleze. În același an, Ankrah a devenit colonel, iar în 1961, împreună cu generalul brigadier Otu, a preluat comanda armatei ghaneze. Începînd din februarie 1966 este președintele Republicii Ghana și comandantul șef al armatei, cu gradul de general-locotenent.

După preluarea puterii, în cadrul unei conferințe de presă, președintele Ankrah a anunțat că regimul său va pregăti o serie de măsuri cu caracter economic și financiar printre care instituirea unei gestiuni mixte a întreprinderilor, la care vor participa și reprezentanți desemnați de către guvern. De asemenea, el a precizat că Consiliul Național de Eliberare intenționează să instituie în țară o „autoritate civilă" și să organizeze un referendum în vederea aprobării Constituției. În ce privește politica externă, generalul Ankrah a afirmat că „Ghana rămîne membră a Commonwealthului, dacă acest lucru nu-i va prejudicia suveranitatea", că va respecta hotărîrile Organizației Unității Africane și că dorește să mențină relații de bună vecinătate cu toate țările.

A. M.

poșta redacției

TRATATIVELE DE LA PARIS

Ing. N. Bretcanu, București. Nedumerirea dv. este legitimă. Lipsa de progres a tratativelor americano-vietnameze de la Paris pune în mod serios sub semnul întrebării sinceritatea părții americane. De ce să fi amăgit opinia publică internațională cu speranța unei încetări a focului în Vietnam — implicată de începerea și continuarea tratativelor — dacă în jumătatea de an care a trecut de la inițierea lor nu s-a decis să întreprindă nici măcar primul pas în direcția păcii: încetarea bombardamentelor asupra R.D. Vietnam, pentru ca să se poată trece cu adevărat la tratative de pace? Totodată, printr-o campanie propagandistică abil dirijată, partea americană întreține această speranță, anunțînd și dezmințind aproape simultan iminența încetării bombardamentelor. Nu putem decît să subscriem la dorința exprimată de dv. și anume ca, pînă la publicarea acestui răspuns, „să aibă loc, în sfîrșit, ședința cu rezultatele mult așteptate de toată lumea, astfel încît întrebările formulate în scrisoare să devină superflue".

OLIMPIADA ȘI POLITICA

Valeriu Sima, comuna Margău, județul Cluj. 1) Singura reacție diplomatică la executarea lui Pierre Mulele a fost anunțata rupere a relațiilor diplomatice dintre cele două state congoleze. 2) Participanții la Jocurile Olimpice nu au dreptul de a folosi prilejul lor pentru dispute cu caracter politic. La Mexico City s-a înregistrat un singur incident de acest gen, provocat de atleții americani de culoare Tommie Smith, cîștigător al medaliei de aur, și John Carlos, cîștigător al medaliei de bronz la 200 metri plat, prin felul în care s-au manifestat în timpul intonării imnului de stat american. Comitetul Olimpic Internațional a hotărît să suspende participarea lor la Olimpiadă și a avertizat Comitetul olimpic american că, dacă nu va lua măsurile disciplinare corespunzătoare, s-ar putea lua în considerare eliminarea întregii echipe americane de la Jocurile Olimpice.

AVEREA CANDIDAȚILOR

Gh. Dumitrescu, Oravița. Candidații de anul acesta la președinția Statelor Unite nu fac parte din cele mai bogate familii americane. Averea lor este evaluată la 515 830 de dolari pentru Richard Nixon, 281 423 de dolari pentru Hubert Humphrey și 77 000 de dolari pentru George Wallace. Cifrele au fost calculate de revista U.S. News and World Report, scăzînd din valoarea totală a proprietăților și a altor bunuri, aparținînd fiecărui candidat, datoriile lor ipotecare și bancare.

CUTREMURE CATASTROFALE ÎN TURCIA ȘI IRAN DE-A LUNGUL ISTORIEI

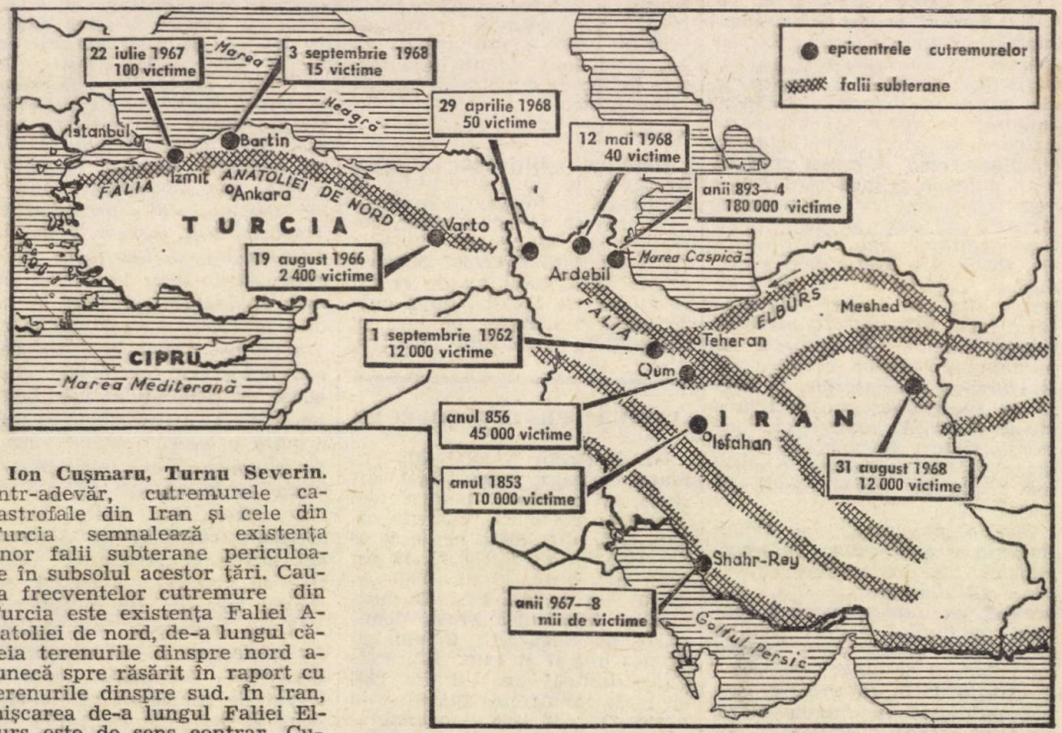

Ion Cușmaru, Turnu Severin. Într-adevăr, cutremurele catastrofale din Iran și cele din Turcia semnalează existența unor falii subterane periculoase în subsolul acestor țări. Cauza frecventelor cutremure din Turcia este existența Faliei Anatoliei de nord, de-a lungul căreia terenurile dinspre nord alunecă spre răsărit în raport cu terenurile dinspre sud. În Iran, mișcarea de-a lungul Faliei Elburs este de sens contrar. Cutremurul catastrofal, care a pustiit la 31 august o regiune situată în Iranul răsăritean, pare a se fi produs de-a lungul unei ramificații a Faliei Elburs.

REVISTA „TOT"

Iosub H. Bercovici, București. Reținem din scrisoarea dv. informația că, în jurul anilor 1930, apărea o publicație intitulată „Tot", consacrată problemelor externe și avînd aproximativ aspectul rubricii noastre „Puncte de vedere", adică alcătuită exclusiv din reproduceri după presa străină. Revista a fost suprimată în februarie 1933, o dată cu aplicarea măsurilor represive excepționale din preajma declanșării luptei greviste a ceferiștilor.

UNELTIRI FASCISTE

Petre Tudoran, București. În lucrarea „Nicolae Titulescu" de Ion M. Oprea sînt menționate următoarele tentative de a-l asasina pe omul de stat român: „După asasinarea lui Barthou și a regelui Alexandru I, care s-a produs în ziua de 9 octombrie 1934, organizațiile teroriste ale fasciștilor intenționau, potrivit planului lor, să suprime și viața marilor diplomați: Nicolae Titulescu și Eduard Beneș. Unele ziare fasciste din Italia au și publicat în această perioadă, cu știrea și încuviințarea directorului presei, Ciano, că «va veni o zi cînd un student va așeza un glonte, încheind aroganțele ministrului afacerilor străine al României, și vom termina astfel cu Titulescu»". Și, de asemenea: „Spre sfîrșitul anului 1935 «Börsen Zeitung» ataca în paginile sale diplomația românească și, direct, pe Titulescu, fiindcă încerca să apere independența națională și integritatea teritorială a României pe calea pactului de asistență mutuală româno-sovietic, ca parte integrantă a sistemului de securitate colectivă în Europa. Îngrijorat de perspectiva încheierii acestui pact, Göring continua să se intereseze, prin Gh. Brătianu, și în noiembrie 1936, dacă tratatul româno-sovietic este «înlăturat cu totul». Ostilitatea hitleriștilor împotriva lui Titulescu nu se manifesta numai prin atacuri de presă ori prin declarațiile amenințătoare ale guvernanților germani. Ambasadorul Germaniei la Paris, Rolang Köster, arăta că naziștii urmăreau chiar să suprime viața acelor personalități politice care se opuneau tendinței lor de a cotropi Europa. Dezvăluind planurile teroriste ale naziștilor, Köster preciza că ele prevedeau, printre altele, uciderea lui Titulescu, recunoscut în toată lumea ca unul dintre cei mai hotărîți diplomați antirevizioniști și antifasciști. În august 1936, siguranța română avea deja informații despre organizarea unui atentat împotriva lui Titulescu de către ustașii naționaliști din Slovenia și membrii Gărzii de fier ai căror agenți, încurajați și finanțați de guvernele german și polonez, veniseră la Berlin în acest scop".

AVEREA LUI ONASSIS

Nicolae Ionașcu, comuna Tulgheș, județul Harghita. V-am satisfăcut, după cum vedeți, dorința de a cunoaște amănunte despre Onassis și sursele averii sale.

„EXCLUSIVITĂȚI" LUMEA

Prof. Emil Mitulescu, comuna Murfatlar, județul Constanța. 1) După cum puteți observa, redacția se străduiește să publice cît mai multe „exclusivități": interviuri, seriale, reportaje de călătorie, articole de studiu etc. Materialele care aduc prea puține noutăți față de informațiile apărute în presa zilnică nu pot interesa, ne dăm seama, pe cititori și, de aceea, ne străduim să le eliminăm. 2) Chiar dacă pe dv. nu vă pasionează rubrica „Pe urmele istoriei", numeroși cititori ne cer s-o programăm cît mai frecvent, ținînd seama tocmai de caracterul inedit al articolelor publicate. 3) Reținem propunerea de a publica un bilanț al cuceririi Cosmosului.

PRIMIREA ÎN O.N.U.

Ion Merdariu, student, Cluj. 1) Nu există, așa cum credeți dv., tradiția ca sesiunile Adunării Generale a O.N.U. să înceapă prin primirea unui nou stat membru. Statele care își dobîndesc independența națională solicită, de obicei, admiterea în O.N.U. în momentul proclamării ei. Dacă Adunarea Generală nu este în momentul respectiv în sesiune, dezbaterea se amînă pînă la sesiunea următoare. Ultimul stat primit în O.N.U. a fost Guineea Ecuatorială. 2) Dacă ați fi urmărit „Poșta redacției" ați fi văzut că răspunsul la cealaltă întrebare a dv. a revenit de cîteva ori în coloanele ei. Dintre republicile unionale sovietice, Conferința de la Yalta a decis înscrierea în O.N.U. a Ucrainei și a Bielorusiei.

poșta redacției

APOLLO 7

Îmi permit să fac cîteva completări la interesantul material apărut în „Lumea", privind experiența spațială „Apollo-7": La capitolul defecțiuni tehnice (minore în aparență, dar periculoase în cazul unei călătorii Pămînt—Lună și retur) cred că s-ar putea menționa și defectarea sistemului de climatizare. Aceasta a dus și la răceala contractată de cei 3 astronauți. De altfel, din cauza unui scurt circuit, medicii de la sol n-au putut afla „în direct" temperatura lui Schirra. Vizibilitatea foarte redusă s-a datorat nu numai particulelor cosmice ci și aburilor din interior. O sursă de îngrijorare pentru tehnicienii N.A.S.A. rămîne și consumul ridicat de combustibil în manevra de apropiere, problemă vitală în cazul explorării Lunii.

...Și o precizare: și Frank Borman e unul din veteranii echipei de astronauți americani. În decembrie 1965, împreună cu James Lovell a realizat la bordul navei „Gemini 7" primul rendez-vous spațial cu „Gemini 6" — W. Schirra—T. Stafford. În ce privește știrea publicată în unele ziare, conform căreia „Apollo 7" ar fi doborît recordul în durata de zbor, precizez că recordul e deținut de „Gemini 7": 330 h 35', 206 rotații în jurul Pămîntului, 9,173 milioane km parcurși.

Valeriu NAUM
Ploiești

NUMELE COSMONAUȚILOR

Tiberiu Vlad, Constanța. Transcrierea numelor făcîndu-se, în cele mai multe cazuri, după știrile radiotelegrafice, erorile sînt uneori explicabile. Într-adevăr, este vorba de Edward H. White, care a zburat în capsula Gemini-4 împreună cu James A. McDivitt, de unde s-a și produs... amestecul de nume și pronume. Despre Frank Borman s-a făcut precizarea necesară în scrisoarea cititorului Valeriu Naum din Ploiești. În ce-l privește pe James J. Lovell, pronumele „Jim" pe care i l-am dat noi nu este o confuzie, ci... un diminutiv, folosit foarte frecvent în locul numelui James. Reținem, din scrisoare, faptul interesant că ortografierea exactă a numelor cosmonauților o știți din autografele lor originale aflate în colecția dv. din documentarea oficială difuzată de N.A.S.A. și din colecția tematică „Navigatori cosmici" care reunește majoritatea pieselor filatelice apărute în lume, legate de acest subiect.

Prof. Nelu Bălan, Huși. În afara motoarelor-rachete electroionice, experimentate recent în U.R.S.S., și despre care amintiți dv., nici un motor nu poate imprima, cel puțin pînă la data aceasta, viteza necesară pentru a străbate 8 000 de km în 150 de secunde. Greșeala provine din împrejurarea că s-a scris două minute și jumătate în loc de circa nouă minute și jumătate.

Dumitru Bîrleanu, Reșița. Greșeala de tipar strecurată în explicația la fotografia publicată în nr. 42 a fost, desigur, corectată și de ceilalți cititori. Nava spațială Apollo-7 a făcut ocolul Pămîntului nu de 11 ori ci vreme de 11 zile, după cum de altfel s-a arătat pe larg în materialele publicate ulterior.

„LUMEA" PENTRU COLECȚII

Dr. Nechifor Nicolai, din comuna Strunga, județul Iași, dorește să cumpere, pentru a-și completa colecția, „Lumea" nr. 1, 2, 3, 5, din 1963, nr 8, 9, 45 din 1965, nr 18, 25, 33, 43, 44 din 1966, nr. 4, 10, 13 din 1967 și nr. 31, 32, 33, din 1968. De asemenea, **Alexandru Szasz,** domiciliat în București, **Complexul Regie, blocul E cam. 412,** solicită „Lumea" nr. 1-3 din 1963 și toate numerele apărute în perioada iulie 1965 — octombrie 1966, iar **Mihai Cerbanic** din **Sighetul Marmației, str. Gh. Șincai nr. 48** — numerele 1/1963 și 1, 11, 19/1964.

DAR NEGUSUL LUI ION GHICA?

Războiul anglo-bur a fost privit cu interes de opinia publică românească de la începutul secolului nostru. O dovadă în acest sens o constituie lucrarea locotenent-colonelului N. Boerescu, intitulată „Resboiul Anglo-Boer în Africa de Sud. Extras dupe autori germani și francezi", tipărită în anul 1902 în orașul Roman. Referitor la originea generalului Louis Botha, autorul subliniază că era bură, relevînd că aceasta a constituit un mare ajutor pentru ei întrucît cunoșteau din copilărie locurile pe care luptau. „Generalii buri nu sînt decît simpli fermieri; cîțiva din ei au făcut și campania din 1881. Ei au deosebit merit, căci acolo lipsesc hărțile precise și informațiunile ce în Europa se pot căpăta; așa că acești șefi superiori se conduceau bine, fiindcă țara le era prea cunoscută; astfel generalul Cronje conducea operații de-a lungul frontierei occidentale, pe unde locurile-i erau cunoscute ca și ferma sa; generalul Meyer cunoștea partea superioară a Natalului, căci prin acele locuri trăise; generalul Botha era născut în valea Tugelei și pe acele locuri ca om tînăr ucidea antilope; acum a făcut acea frumoasă rezistență contra generalului Buller, așa că fiecare conducea trupele sale pe teritoriul unde el singur era călăuza". Deci, generalul Botha, conform acestui izvor contemporan — care aparține unui prieten și admirator al burilor — este născut în Africa de Sud, autorul indicînd chiar valea Tugelei. Pe de altă parte, N. Boerescu vorbește, bazat pe o informație transmisă de scriitorul englez A. Conan-Doyle, despre un oarecare deputat în parlamentul din Transvaal, adversar politic al președintelui Transvaalului, Krüger, și anume Paul Botha (N. Boerescu, Resboiul Anglo-Boer în Africa de Sud, pagina 154). Aceasta ne indică faptul că numele Botha nu era un caz izolat în Transvaal, existînd și alți purtători. S-ar putea ca generalului bur Louis Botha să i se fi atribuit în țara noastră originea română tocmai din simpatie și admirație pentru lupta sa curajoasă. Să nu uităm că și Ion Ghica într-o scrisoare către Vasile Alecsandri, intitulată „Teodoros", susține că negusul Abisiniei în timpul luptelor din secolul al XIX-lea împotriva colonialiștilor englezi ar fi fost român din București (afirmație care ar trebui de asemenea să fie studiată și lămurită și asupra căreia aș dori și eu o explicație suplimentară).

Lucian HERȘCOVICI
student, Iași

Floare F. Tămaș, Arad. 1) Articolul despre Grecia în care au fost cuprinse informațiile solicitate de dv. a apărut în nr. 52/1967; 2) Într-adevăr, atît Bota cît și Botta sînt nume românești. Nu același lucru se poate spune despre forma Botha.

CELE TREI GUYANE

Constantin Hobincă, comuna Războieni, județul Neamț. Cele trei Guyane au același statut ca și în 1967. Statul Guyana cu capitala Georgetown, Guyana Olandeză (Surinam), parte a Regatului Unit al Olandei, cu capitala Paramaribo, și Guyana Franceză, departament francez peste mări, cu capitala Cayenne.

ACUL CLEOPATREI

D. Iliescu, Călărași. „Acul Cleopatrei" este un obelisc strămutat la Londra în anul 1878. În anul 1836 a fost adus un obelisc similar la Paris. Povestea lor este, pe scurt, următoarea: cam prin anul 1560 înaintea erei noastre, faraonul Sesostris cel mare a hotărît să ridice în fața palatului său un obelisc uriaș. Ramses al III-lea și alți faraoni i-au imitat exemplul. Europenii au luat patru dintre aceste obeliscuri și le-au dus la Roma, Constantinopol, Londra și Paris. Celui de la Londra i s-a spus „acul Cleopatrei". Cel mai frumos dintre toate, obeliscul din Place de la Concorde, a fost transportat din Egipt ca urmare a sugestiei arheologului Champollion. Operația de demontare, transportare și instalare la Paris a constituit cea mai spectaculoasă întreprindere inginerească de specialitate din secolul trecut. Monumentul, cunoscut sub denumirea de Obeliscul de la Luxor, este alcătuit dintr-un bloc de granit și are 22 m înălțime și 2,70 m diametrul bazei. (Volumul total — 80 mc, greutatea 220 000 kg). S-a construit pentru el o navă specială și cu ajutorul a 400 de muncitori a fost încărcat — sub formă de colet ambalat într-un cofraj de lemn tare — și dus numai pe calea apei, pînă în capitala Franței. Voiajul a început la 1 iunie 1832 și s-a terminat la 23 decembrie 1833. Lucrările de instalare la Paris au durat trei ani. Inaugurarea s-a făcut în ziua de 25 octombrie 1836. Întreaga operațiune a costat 2 500 000 de franci. „Acul" Cleopatrei, cu aceleași dimensiuni, a fost strămutat într-o epocă în care se naviga cu vaporul și ca atare a călătorit mai puțin — patru luni — de la 21 septembrie 1877, la 20 ianuarie 1878, an în care a fost înălțat la Londra.

I. C. Popescu, Arad. Presupunerile dv. nu sînt întemeiate.

Gh. Bogasiu, Mizil. Într-un număr mai vechi al revistei am publicat un amplu istoric al partidului conservator din Anglia.

lumea

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.53
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

Uzina mecanică de maşini şi utilaj minier—Baia Mare

str. Baia Sprie nr. 170 — telefon 2411

- Filtre de vid
- Celule de flotare
- Agitatoare
- Colivii de extracţie
- Pompă de tulbureală şi antiacide de mină
- Instalaţii de manevrat vagonete la rampa puţului
- Clasare spirale şi cu greblă
- Îngroşătoare
- Alimentatoare diferite
- Vagonete de funiculare
- Ciururi vibratoare

fabrica textilă

LUGOJ

produce:

- Finet „Zenit" și „Orient"
- Diverse șifoane
- Carouri „Licurici", „Olimp" și „Suzi"
- Olandină „Adina" și „Aluniș"
- Inlet vopsit în fir și în bucată
- Gradel

Lei 2

Aniversarea MARELUI OCTOMBRIE

O NOUĂ ETAPĂ ÎN PROBLEMA VIETNAMEZĂ

Scrutinul prezidenţial în S.U.A.

46
joi 7 noiembrie 1968

lumea

La sosirea pe aeroportul Le Bourget a lui Nguyen Thi Binh, conducătoarea delegației Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud la convorbirile de la Paris. Alături de reprezentantul F.N.E. se află Xuan Thuy, conducătorul delegației R. D. Vietnam

Demonstrație organizată de locuitorii Okinawei, care se opun intenției autorităților americane de a ocupa noi pământuri în vederea extinderii bazei militare

La Ciudad de Panama s-au produs grave ciocniri de stradă în urma intervenției gărzii naționale, care a încercat să împrăștie aproape 1 000 de studenți și profesori participanți la un marș de protest împotriva noului regim militar

Asti, un orășel situat la sud de Torino, este una din localitățile greu încercate de catastrofalele inundații care s-au abătut asupra nordului Italiei

lumea

Nr. 46 (263) 7 NOIEMBRIE 1968

sumar

EDITORIAL

2 Marele Octombrie. *Constantin Florea*

3 SĂPTĂMÎNA în telegrame. *Rodica Georgescu*

DE LA CORESPONDENȚII ȘI TRIMIȘII NOȘTRI SPECIALI

7 NEW YORK. — Richard Nixon, al 37-lea președinte al Statelor Unite.
— O.N.U. : Poziții în sprijinul eticii internaționale. *George Serafin*

10 Moscova '68. *Ion Găleteanu*

13 LONDRA. — Perspectivele dialogului anglo-rhodesian. *Richard Clements*

ARTICOLE

5 Vietnam : o nouă etapă. *Sergiu Verona*

14 Petrolul în economia mexicană. *Emilian Georgescu*

INTERVIUL NOSTRU

6 „Cauza noastră este invincibilă".
— HOANG TU, *ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Democrate Vietnam*

12 FRANK ALLAUN în redacție. *Mihai Matei*

REPORTAJ PE GLOB

16 Vîrstele capitalei maliene. *Corneliu Vlad*

PE URMELE ISTORIEI

18 Din trecutul relațiilor României cu țările latino-americane. *Constantin I. Turcu*

DIN ACTIVITATEA PARTIDELOR COMUNISTE ȘI MUNCITOREȘTI

20 „Căile și formele noi ale unității mișcării muncitorești internaționale". *Din proiectul de teze pentru cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Italian*

22 De ce s-au supărat americanii pe Jackie ? *Felicia Antip*

25 CRONICA SECUNDARĂ

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—30 Le Monde, Relazioni Internazionali, Combat, France Nouvelle, Neue Zürcher Zeitung, El Tiempo

PROFIL

30 ALFONSO LÓPEZ MICHELSEN, ministrul afacerilor externe al Columbiei

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În acest număr :

CAUZA VIETNAMULUI ESTE DE NEÎNVINS

pag. 5

De la trimisul nostru special la New York

SCRUTINUL PREZIDENȚIAL

pag. 7

PE MAGISTRALELE MOSCOVEI

pag. 10

Reportaj pe glob

VÎRSTELE CAPITALEI MALIENE

pag. 16

Corespondență din Londra

Perspectivele dialogului Wilson-Smith

pag. 13

Octombrie

CRONICĂ SECUNDARĂ

pag. 25

DE CE S-AU SUPĂRAT AMERICANII PE JACQUELINE KENNEDY

pag. 22

Marele Octombrie

Se împlinesc astăzi 51 de ani de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, eveniment de uriașă însemnătate pentru destinele umanității, care — pentru prima oară în istorie — a rupt frontul mondial al imperialismului, a instaurat puterea oamenilor muncii în frunte cu clasa muncitoare pe a șasea parte a planetei noastre și a dus la făurirea celui dintîi stat socialist, inaugurînd astfel epoca trecerii popoarelor la noua orînduire, epoca triumfului marxism-leninismului. Alături de forțele progresiste și democratice de pretutindeni, poporul român împărtășește sentimentele de bucurie și de îndreptățită mîndrie ale oamenilor sovietici la aniversarea acestui istoric eveniment.

Organizată și înfăptuită sub conducerea partidului comunist, în frunte cu V. I. Lenin, Revoluția din Octombrie 1917 a descătușat energiile și talentele maselor de zeci și zeci de milioane de oameni — asuprite timp de multe secole — pe care le-a ridicat la luptă conștientă și organizată pentru făurirea unei vieți noi. Pe această bază, mersul ascendent al societății a primit un puternic stimul accelerator, participarea maselor celor mai largi ale poporului sovietic în construcția noii orînduiri, sub conducerea comuniștilor, avînd drept rezultat legic înfăptuirea, într-un termen istoric extrem de scurt, a unor schimbări fundamentale în întreaga orînduire social-economică și politică al căror rezultat a fost, în ultimă instanță, edificarea cu succes a societății socialiste.

Izbînda primei revoluții socialiste, construirea noii orînduiri în Uniunea Sovietică au demonstrat în practică misiunea istorică a clasei muncitoare ca forță motrică de avangardă a procesului revoluționar, rolul decisiv al maselor largi populare în înfăptuirea victorioasă a acestui proces, au demonstrat puterea de atracție a ideilor socialismului, care desființează o dată pentru totdeauna exploatarea și asuprirea omului de către om, proclamă instaurarea unor relații noi între popoare, bazate pe egalitate, prietenie și respect reciproc, asigură condițiile pentru înflorirea fiecărei națiuni, pentru dezvoltarea multilaterală a omului.

In anii celui de-al doilea război mondial, dînd cele mai mari jertfe materiale și umane, Uniunea Sovietică a adus contribuția hotărîtoare la zdrobirea Germaniei hitleriste, la salvarea omenirii de tirania fascistă, ceea ce i-a atras recunoștința profundă și sinceră a popoarelor de pretutindeni. În prezent, poporul sovietic se poate mîndri pe drept cuvînt cu faptul că patria sa este o putere economică de prim rang, un stat multilateral dezvoltat ale cărui înfăptuiri sînt recunoscute și apreciate de opinia publică mondială. O expresie a uriașului potențial uman și material de care dispune azi U.R.S.S. o constituie remarcabilele ei realizări în explorarea spațiului cosmic, în folosirea pașnică a energiei nucleare și în alte domenii de importanță primordială pentru dezvoltarea științei și tehnicii, pentru evoluția civilizației umane pe calea progresului.

Poporul nostru urmărește și se bucură în mod sincer de succesele oamenilor sovietici în edificarea comunismului, în înfăptuirea sarcinilor trasate de cel de-al XXIII-lea Congres al P.C.U.S., văzînd în ele o contribuție de seamă la întărirea sistemului mondial socialist, la creșterea influenței ideilor socialismului, la cauza progresului și păcii în lume.

Ca rezultat al eforturilor pline de abnegație ale oamenilor muncii, desfășurate sub conducerea Partidului Comunist Român, ideile lui Octombrie, ideile socialismului s-au transformat într-o realitate vie și pe pămîntul țării noastre. Victoria deplină și definitivă a noii orînduiri, dezvoltarea în ritm susținut a economiei naționale, succesele obținute în toate domeniile societății, constituie o expresie a justeței politicii partidului nostru, a aplicării creatoare a marxism-leninismului la condițiile concrete din România. În prezent, întregul nostru popor muncește cu entuziasm pentru traducerea în viață a programului elaborat de Congresul al IX-lea al P.C.R. și de Conferința Națională, de dezvoltare continuă a orînduirii socialiste, de perfecționare a întregii vieți sociale, în scopul ridicării țării pe noi culmi ale progresului.

În centrul politicii sale internaționale România pune dezvoltarea și întărirea continuă a relațiilor de prietenie și colaborare frățească cu celelalte țări socialiste de care sîntem uniți prin ideologia marxist-leninistă, prin interesele și idealurile comune în opera de edificare a socialismului și comunismului.

Tradiții îndelungate de prietenie și solidaritate leagă poporele român și sovietic. Prin numeroase acțiuni de masă, ca și prin participarea directă, cu arma în mînă, a numeroși fii ai poporului român la lupta pentru apărarea tinerei republici sovietice împotriva contrarevoluției și a intervenției imperialiste, mișcarea muncitorească, forțele progresiste din România — alături de toți cei cărora le erau scumpe idealurile Marelui Octombrie — și-au manifestat simpatia și solidaritatea fierbinte cu oamenii muncii din Rusia. Legăturile prietenești dintre cele două popoare vecine au devenit și mai puternice în focul luptelor purtate cot la cot de ostașii sovietici și români împotriva hitleriștilor și s-au ridicat pe o treaptă superioară după cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare.

Între cele două țări se extind cu succes relații de alianță frățească și colaborare tovărășească pe toate planurile — politic, economic, științific, tehnic, cultural, ca și în alte domenii ale operei de făurire a noii societăți. Vizitele reciproce de delegații și contactele care au avut loc în ultimii ani, pe linie de partid și de stat, între organizațiile obștești ale oamenilor muncii din cele două țări au contribuit la o mai bună cunoaștere reciprocă și la efectuarea unor schimburi de experiență folositoare ambelor părți. În același timp, realizările de seamă ale celor două țări în dezvoltarea economică au oferit și oferă premise favorabile pentru lărgirea și diversificarea continuă a relațiilor comerciale și cooperării economice dintre Uniunea Sovietică și Republica Socialistă România. Se dezvoltă, de asemenea, cu succes relațiile cultural-științifice dintre cele două țări.

Poporul român, partidul și statul nostru dau o înaltă prețuire relațiilor de prietenie frățească, internaționalistă cu Uniunea Sovietică și și-au exprimat în repetate rînduri convingerea că relațiile și colaborarea dintre România și Uniunea Sovietică, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice se vor dezvolta în continuare, pe baza principiilor marxism-leninismului, ale internaționalismului socialist, în interesul celor două țări, al întăririi prieteniei și alianței frățești dintre țările socialiste, al consolidării forțelor socialismului și păcii în întreaga lume. **„În lumina acestor principii generale** — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — **noi punem un accent deosebit pe dezvoltarea relațiilor cu țările socialiste vecine. Întărim prietenia și colaborarea cu Uniunea Sovietică, de ale cărei popoare ne leagă tradiții de luptă comună, alături de care construim noua orînduire și considerăm că nu există nimic care să împiedice eforturile comune ale popoarelor noastre pentru socialism și comunism".**

Analiza tabloului lumii contemporane la 51 de ani de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie relevă un fapt dominant : creșterea continuă a forțelor socialismului, intensificarea mișcărilor sociale și de eliberare națională în întreaga lume, amploarea încă necunoscută pînă în prezent a forțelor care se unesc împotriva imperialismului, acționează în direcția transformării progresiste a societății.

În prezent se impune, mai mult decît oricînd, unitatea tuturor forțelor antiimperialiste și în primul rînd unitatea și coeziunea țărilor socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale — factor de mare însemnătate pentru construirea cu succes a noii orînduiri, pentru întărirea pozițiilor socialismului și salvgardarea păcii în lume. Baza trainică a acestei unități o constituie principiile marxism-leninismului și internaționalismului socialist, ale egalității în drepturi, respectului suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești. În respectarea tuturor acestor principii rezidă garanția unității de nezdruncinat a țărilor socialiste, a întăririi prestigiului socialismului în întreaga lume, a unității întregului front antiimperialist. Pornind de la faptul că ceea ce unește țările socialiste, partidele frățești, trebuie să prevaleze asupra oricăror deosebiri de vederi, Partidul Comunist Român a acționat și acționează pentru întărirea continuă a colaborării internaționaliste dintre țările socialiste, dintre partidele comuniste, în interesul major al cauzei socialismului și comunismului.

De-a lungul deceniilor, ideile Marelui Octombrie au înaripat inimile și mințile oamenilor muncii de pretutindeni, ale părții celei mai înaintate a omenirii în realizarea aspirațiilor de libertate și progres. Desfășurarea vieții internaționale contemporane, prefacerile adînci care au loc azi în lume ilustrează cu pregnanță vitalitatea acestor idei — expresie a forței atotbiruitoare a marxism-leninismului.

Constantin FLOREA

săptămîna

în telegrame

Teheran

VIZITA PREMIERULUI ROMÂN

Sîmbătă a început vizita neoficială în Iran a președintelui Consiliului de Miniștri al României, Ion Gheorghe Maurer, la invitația primului ministru al Iranului, Amir Abbas Hoveida. Cu acest prilej, premierul român a fost primit de șahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi, care a oferit apoi în onoarea oaspetelui un dineu.

Programul vizitei a cuprins pe lîngă o întîlnire cu membrii Universității din Teheran și depunerea unei coroane de flori la Mausoleul lui Reza Șah — tatăl șahinșahului Iranului — și o călătorie în provincie. Peste tot, în regiunea Mazanderan din nordul țării, ca și în localitățile de pe litoralul Mării Caspice, înaltul oaspete român a fost întîmpinat cu căldură de autorități și populație. Pe traseu, oaspeții au avut prilejul să vadă barajul și lacul artificial Karadj, jaloane ale procesului de modernizare evident pe toate meleagurile țării. Și tot în aceste locuri, au fost martorii manifestărilor concrete ale cooperării româno-iraniene — dezvoltarea unor activități de valorificare a fondului forestier pe o suprafață de zeci de mii de hectare și construirea unui complex pentru industrializarea lemnului.

Marți, președintele Consiliului de Miniștri al României s-a înapoiat în capitala Iranului.

Rio de Janeiro
Buenos Aires

ÎN CONTINUAREA UNOR DIALOGURI POZITIVE

Turneul latino-american al ministrului afacerilor externe, Corneliu Mănescu, a continuat săptămîna aceasta prin vizitele oficiale în Brazilia, Argentina și Uruguay. Convorbirile ministrului de externe român cu președintele Braziliei, Arthur da Costa e Silva, și cu omologul său brazilian, Magalhaes Pinto, au abordat problemele posibilităților de dezvoltare a relațiilor dintre cele două țări și au prilejuit un schimb de păreri asupra unor aspecte ale situației internaționale. Comunicatul comun semnat la încheierea vizitei constată cu satisfacție evoluția favorabilă a relațiilor dintre România și Brazilia și subliniază necesitatea luării unor măsuri pentru diversificarea lor.

În convorbirile lor, ministrul de externe român și ministrul de externe brazilian au făcut și un tur de orizont al unor probleme actuale ale vieții internaționale. Ei au reafirmat importanța principiilor și obiectivelor Cartei O.N.U. pentru menținerea păcii și pentru progresul cooperării între națiuni. Subliniind importanța fundamentală a principiilor neamestecului în treburile interne ale altor țări și ale autodeterminării popoarelor, ale renunțării la forță sau la amenințarea cu folosirea forței în relațiile internaționale, cele două părți au recunoscut că, în interesul păcii și destinderii în lume, „condiția esențială pentru promovarea unor relații normale între state, care să permită afirmarea deplină a personalității lor, este respectarea independenței și suveranității fiecărei țări, indiferent de regimul social-politic".

Ceea ce apropie popoarele latino-americane și român — aprecia ministrul de externe argentinian Nicanor Costa Mendez — sînt nu numai afinitățile bazate pe originea lor latină comună ci și interesul de a dezvolta legăturile comerciale, culturale, colaborînd la soluționarea pașnică a problemelor internaționale. Mulțumind pentru cuvintele calde la adresa României, arătînd că primirea deosebit de cordială ce a fost făcută delegației române, atît în Argentina cît și în celelalte țări latino-americane, confirmă întrutotul părerea exprimată de ministrul de externe argentinian că elementul care apropie poporul român de popoarele latino-americane sînt cu mult mai importante decît ceea ce le desparte, Corneliu Mănescu sublinia că pentru a face ca aceste elemente să-și găsească forme concrete de colaborare, va trebui ca toate națiunile să-și unească eforturile pentru salvgardarea păcii.

Comunicatul comun semnat la încheierea vizitei arată că părțile au căzut de acord să poarte tratative pentru a semna într-un viitor apropiat un acord comercial. În scopul unei mai bune cunoașteri a valorilor spirituale ale celor două popoare, miniștrii de externe au semnat un acord de colaborare culturală menit să dezvolte legăturile celor două țări în domeniile educației, științei, artelor și sportului.

Marți seara, Corneliu Mănescu a sosit la Montevideo. În cadrul vizitei pe care o întreprinde în Uruguay, ministrul de externe al României a avut întrevederi cu ministrul de externe, Venancio Flores și a fost primit de președintele Jorge Pacheco Areco.

Paris

PERSPECTIVELE PARTIDULUI SOCIALIST

Desființarea Federației stîngii democrate și socialiste hotărîtă de Consiliul Național al Partidului socialist (S.F.I.O.), ale cărui lucrări s-au încheiat duminică seara în suburbia pariziană Clichy, s-a produs într-o atmosferă de dezamăgire, notau majoritatea observatorilor politici. Climatul se datora faptului că aceasta era ultima reuniune a Consiliului înainte de formarea — la 1 ianuarie 1969 — a unui nou partid democrat socialist care va rezulta din fuziunea S.F.I.O. și a formațiunilor de stînga grupate în jurul lui François Mitterrand.

Dezbaterile în jurul acestei probleme durează de aproape 3 ani. S-a crezut că este pe cale de a fi rezolvată, progresiv, în cursul iernii trecute. Evenimentele din mai, apoi victoria electorală a partidului aflat la putere și mai ales condițiile în care ea a fost obținută i-au dat însă dimensiuni noi. Conducătorii S.F.I.O. explică crearea unui nou partid tocmai prin necesitatea de a recîștiga voturile pierdute în alegerile legislative din iunie 1968, apreciind că federația nu s-a dovedit pînă în prezent o grupare politică capabilă să ofere un „adevărat program guvernamental".

Trei tendințe s-au înfruntat în cursul dezbaterilor de la Clichy, reflectînd în esență divergențele dintre cele trei componente ale Federației stîngii (partidul socialist, partidul radical și Convenția clubu-rilor republicane) în problemele legate de constituirea noului partid. Pentru a-și atinge obiectivele, Gaston Defferre — partizanul unei renovări totale și al unei deschideri cît mai largi spre centru-dreapta, în realitate o încercare de a reînvia planul „marii federații" — preconizează nu numai o schimbare a structurilor partidului ci și a oamenilor din conducere, cerînd lui Guy Mollet să cedeze unei conduceri colegiale locul pe care-l ocupă de 22 de ani. În opoziție se situează „naționaliștii S.F.I.O.", care se pronunță împotriva desființării partidului și a fuziunii cu alte formații politice. Învingătoare la Clichy a ieșit tendința reprezentată de majoritatea conducerii S.F.I.O., susținută de Guy Mollet și care afirmă primatul doctrinal. Moțiunea elaborată de comitetul de conducere al partidului (care a obținut patru cincimi din voturile Consiliului Național) proclamă ideea că noul partid va respecta principiul naționalizării mijloacelor de producție, de schimb și de investiții.

Răspunsul partenerilor S.F.I.O. față de hotărîrile luate la Clichy va fi examinat de Congresul Național al partidului convocat pentru 20 decembrie, cînd se va adopta și hotărîrea definitivă. Problema de evidentă însemnătate — atitudinea noului partid socialist față de o alianță cu Partidul Comunist Francez — va fi abordată tot cu același prilej.

Un aspect de la alegerile prezidențiale din S.U.A. La Boston, așteptîndu-și rîndul în fața unui centru de votare, senatorul Edward Kennedy și soția sa.

săptămîna

în telegrame

Orientul Apropiat

ELEMENTE NOI

Consiliul de Securitate s-a întrunit luni (următoarea ședință va avea loc joi) la cererea R.A.U. și Israelului pentru a examina incidentul din 31 octombrie, cînd forțele israeliene au bombardat centrala electrică și podul de la Wagaa Hammadi, acțiune explicată într-un comunicat dat publicității de partea israeliană ca un răspuns la violarea de către partea egipteană (în zilele de 26 și 27 octombrie) a hotărîrii de încetare a focului în zona Canalului de Suez. După părerea unor observatori, amploarea ciocnirilor din ultimele două săptămîni va determina o nouă încordare a atmosferei în regiune, într-un moment în care se manifestă un oarecare optimism — este adevărat destul de timid — cu privire la posibilitatea ameliorării situației. Opinia altora este că aceste acțiuni ar putea, dimpotrivă, provoca deschiderea, prin intermediul trimisului special al secretarului general al O.N.U., Gunnar Jarring, a dialogului mult așteptat. În această perspectivă sînt văzute cele două memorandumuri remise de Tel Aviv și Cairo misiunii Jarring, precum și amînarea reîntoarcerii la Cairo a ministrului de externe al R.A.U., Mahmud Riad, aflat la O.N.U., ca și sosirea la New York a ministrului de externe israelian, Abba Eban, cu noi împuterniciri de a relua contactele cu Gunnar Jarring.

Dar ambiguitatea persistă. Potrivit presei israeliene, Abba Eban ar fi autorizat de guvern să supună diplomatului suedez „planul Allon" ca bază de discuții pentru un dialog cu Iordania, dar numai cu condiția ca aceasta din urmă să se angajeze formal că urmărește încheierea unei păci durabile. În același timp, suveranul iordanian dezmintea știrile privind existența unor negocieri directe sau indirecte între Israel și Iordania, precizînd că nu va putea fi vorba de nici un fel de progres „atîta timp cît Israelul nu va accepta integral rezoluția Consiliului de Securitate și punerea ei în aplicare".

Între timp, într-o serie de țări din regiune, au survenit evenimente, unele cu semnificații destul de însemnate. Este cazul mai întîi al Siriei. Noii guvernanți de la Damasc — care au preluat puterea după recenta lovitură de stat — și-au manifestat intenția de a inaugura o nouă politică externă. (S-a reproșat fostului premier Zouayen și fostului ministru de externe Makhos, izolarea Siriei față de poziția celorlalte țări arabe în problemele crizei din Orientul Apropiat). Ei au declarat că va avea loc în acest sens o evoluție, care se va concretiza printr-o strîngere a relațiilor cu R.A.U., Iordania și Irak. Un alt eveniment a fost brusca tensiune din Iordania cînd, iuni, la Amman au avut loc incidente între forțele de securitate guvernamentale și membri ai unei organizații de rezistență palestiniene, denumită „Falangele victoriei". În cursul aceleiași zile, într-o cuvîntare radiodifuzată, regele Hussein anunța zdrobirea încercării grupului — destul de restrîns de altfel — de a provoca un război civil și de a învenina relațiile Iordaniei cu celelalte țări arabe. Analizînd aceste incidente, ziarul iordanian „Al Dastour" sublinia: „Este necesar, pentru a se evita repetarea unor asemenea evenimente, impunerea unei stricte discipline în rîndul membrilor organizațiilor palestiniene, expulzarea elementelor irresponsabile și stabilirea unei coordonări depline între rezistența palestiniană și conducătorii iordanieni".

Cert este că o evoluție favorabilă a situației din regiune nu se poate produce decît în condițiile renunțării la incidente ca cele survenite în ultima vreme, iar măsurile ce se preconizează pentru rezolvarea crizei nu vor duce la rezultate pozitive decît dacă vor ține cont de interesele tuturor popoarelor din Orientul Apropiat.

Lagos

SURPRIZE

„Guvernul federal al Nigeriei este oricînd gata să reia tratativele de pace cu liderii biafrezi". Această neașteptată declarație a generalului Yakubu Gowon făcută la întoarcerea lui dintr-o vizită în Niger, unde a discutat cu președintele Hamani Diori și cu Ismail Azhari, președintele Sudanului, proiectul unei noi reuniuni a Comitetului celor șase membri ai O.U.A. în legătură cu conflictul nigerian, a determinat pe observatorii politici să evite pentru moment pronosticurile pesimiste cu privire la posibilitatea unor noi negocieri nigeriano-biafreze. Declarația este apreciată ca un răspuns la cea făcută anterior de liderul biafrez, Ojukwu, care sublinia că, „doar de guvernul de la Lagos depinde inițierea unor noi tratative de pace", exprimîndu-și în același timp speranța că „sfîrșitul războiului va avea loc în jurul unei mese rotunde". Eșecul celor trei tentative precedente de reglementare pașnică a dramei nigeriene îndreptățește oare manifestările de optimism? Întrebarea este cu atît mai valabilă cu cît, cel puțin în mod oficial, nu a survenit nici o schimbare notabilă a pozițiilor celor două părți în conflict.

Ca o surpriză este apreciat și revirimentul trupelor biafreze care au trecut la atac după ce nu de mult fusese anunțată iminența înfrîngerii lor totale. Iar ofensiva biafreză se arată a fi un fenomen de durată.

Bruxelles

MIRAJ SAU REALITATE?

Pe agenda sesiunii de două zile (desfășurată luni și marți) a Consiliului ministerial al Pieței comune au figurat din nou probleme ce dezbină de multă vreme pe „cei șase". Michel Debré — după cum era de prevăzut — a combătut ferm pentru ca membrii comunității, ajunși la scadența uniunii vamale, să abordeze deschis capitole (unele neprevăzute de tratatul de la Roma) care să ducă la interacțiuni economice mai profunde. Couve de Murville ceruse odinioară activarea dezarmării tarifare. Michel Debré reclamă azi accelerarea „consolidării interne" a Pieței comune, insistînd asupra unor acțiuni care să permită aplicarea politicii industriale comunitare. „Planul Debré" în 9 puncte — cuprinzînd între altele armonizarea legislațiilor vamale, suprimarea obstacolelor tehnice în calea schimburilor, instituirea unei legislații comune a brevetelor, definirea cooperării științifice și tehnologice, armonizarea fiscală, o politică comună a transporturilor și a energiei — a suscitat vii dezbateri.

Dezbaterile au abordat și „planul Harmel", care preconizează facilitarea intrării Angliei în C.E.E., precum și propunerile vest-germane, privind inițierea unor aranjamente comerciale, între „cei șase" și țările candidate la Piața comună.

„Sesiunea a fost utilă, sublinia «Le Figaro», deoarece la încheierea ei se întrevede posibilitatea de a ieși din impasul în care se găseau cei șase în studierea dosarului aderării Marii Britanii". Miraj sau realitate? se întreabă ziarul. „Este încă prea devreme să se dea un răspuns — conchide el — dar s-a realizat fără îndoială un ușor progres cînd s-a hotărît în unanimitate de a recomanda reprezentanților permanenți în Comisia C.E.E. de la Bruxelles să studieze toate propunerile care s-au făcut în ultimele luni în această chestiune și în special problema aranjamentelor comerciale între cei șase și Marea Britanie prezentate de Willy Brandt și Michel Debré". Participanții la sesiune au căzut de acord să facă propuneri de lărgire a comerțului unor țări vest-europene din afara comunității, inclusiv cu Anglia. Ministrul de externe francez sublinia că reducerile vamale pe care le-a propus — pentru produsele industriale cît și pentru cele agricole — pornesc de la acordurile deja încheiate în cadrul „rundei Kennedy". De aceea, a ținut el să remarce, aceste reduceri vamale suplimentare nu vor duce în mod automat la aderarea Angliei la Piața comună, această problemă considerînd-o ca o „chestiune aparte".

Bruxelles. La reuniunea Consiliului ministerial al Pieței comune: ministrul de externe al Franței, Michel Debré, și ministrul de externe al Italiei, Giuseppe Medici.

Vietnam — o nouă etapă

De cîteva zile, în R. D. Vietnam sirenele nu mai dau alarma, fumul incendiilor nu se mai ridică spre înălțimi, crucișătorul New Jersey — care, după ce servise în cel de-al doilea război mondial și în cel coreean, bombarda zilnic coastele R. D. Vietnam — a ridicat ancora, părăsindu-și pozițiile. Adresîndu-se populației americane, președintele Johnson, într-o lungă alocuțiune, în care a făcut istoricul celui mai nepopular război dus de Statele Unite, anunța: „Am ordonat acum ca toate bombardamentele aeriene, navale și de artilerie asupra Vietnamului de nord să înceteze vineri dimineața la ora 8, ora Washingtonului...". Această frază era rostită după ce timp de trei ani, opt luni și 25 de zile, avioanele americane aruncaseră asupra R.D. Vietnam 2 587 876 tone de bombe — de patru ori mai mult decît asupra Germaniei hitleriste în tot cursul ultimului război mondial!

Încetarea bombardamentelor asupra R. D. Vietnam reprezintă un element pozitiv pentru evoluția relațiilor internaționale, față de care întreaga opinie publică mondială — aceeași opinie publică, intens preocupată în toți acești ani de desfășurarea situației din Vietnam — și-a exprimat satisfacția. Nici faptul în sine, al încetării bombardamentelor, nici momentul în care a intervenit nu constituie miracole. Încetarea necondiționată a bombardamentelor asupra R. D. Vietnam reprezintă consecința logică, plină de forță și pregnanță, a luptei eroice a poporului vietnamez din nordul și sudul țării. Într-o supremă încercare, el și-a mobilizat forțele, resursele materiale și spirituale, pentru salvarea independenței și suveranității sale, pentru dreptul de a decide singur, fără amestec străin, asupra destinului său.

Este vorba, în același timp, de un succes al solidarității și sprijinului acordat poporului vietnamez de țările socialiste, de toate forțele democrate și progresiste din lume, inclusiv de opinia publică americană. În apelul adresat compatrioților și combatanților din întreaga țară, președintele Ho Și Min declara: „Acesta este un succes al liniei partidului nostru, un succes al patriotismului și al unității întregii națiuni, hotărîtă să lupte și să învingă, un succes al regimului socialist, este un succes comun al forțelor noastre armate și al poporului nostru atît din nord cît și din sud, al popoarelor țărilor frățești și al prietenilor noștri, din cele cinci continente".

Ce va urma? Pe plan diplomatic — noua etapă a discuțiilor de la Paris, menite să ducă la o reglementare politică a problemei vietnameze. Aceste tratative urmează să reunească, în afara reprezentanților R. D. Vietnam și ai S.U.A., pe reprezentanții F.N.E. și ai administrației saigoneze.

Interesată în soluționarea politică a problemei vietnameze — după cum reiese în mod evident din ecourile ultimelor zile — opinia publică așteaptă ca politica rațiunii să triumfe, spre binele păcii și securității internaționale. În S.U.A., se cere o nouă politică față de evenimentele din Vietnam. „Ceea ce este acum important — opina editorialistul de la «New York Times» — este să se renunțe la politica ce a eșuat... Trebuie să se procedeze în mod serios la negocierea unei soluții politice".

Căpitolul intențiilor reale ne obligă însă — oricît de puțin ar merita — să ne oprim asupra zarvei propagandistice dezlănțuite de autoritățile saigoneze. Declarațiile se succed cu o adevărată viteză a luminii. Generalul Thieu anunță cu emfază că „nu va capitula", generalul Minh, proaspătul său consilier, vorbește de „trădarea intereselor naționale" (cuvîntul sună mai mult decît straniu la acest vechi interpus american). Autoritățile saigoneze își declară intenția de a nu participa la tratativele de la Paris.

Dar nu se urmărește cumva ca din cauza acestui „scurt-circuit" al mecanismului american de la Saigon să se ridice obstacole în calea reglementării pașnice a problemei vietnameze? Deocamdată, din cauza Saigonului, ședința prevăzută a se ține la 6 noiembrie nu a mai avut loc. Delegațiile R. D. Vietnam și ale F.N.E. au protestat împotriva acestui fapt.

■

Evenimentele din Vietnam confirmă adevărul că folosirea forței, oricît de violentă, nu poate frînge hotărîrea unui popor de a-și salva ființa națională, de a-și împlini năzuințele sale sacre de libertate și independență. În același timp, opinia publică internațională, forțele progresiste și iubitoare de pace de pretutindeni au fost întotdeauna convinse de inevitabilitatea eșecului încercării S.U.A. de „soluționare" militară a problemei vietnameze. Într-adevăr, rînd pe rînd, Statele Unite au fost nevoite să-și abandoneze pozițiile „imuabile" în politica lor vietnameză. S-a demonstrat, o dată în plus, că nu forța armelor poate aduce calmul, reglementarea și stabilitatea în relațiile internaționale; că dimpotrivă, ea generează primejdii grave pentru pacea mondială. Forța — și aceasta este un profund adevăr istoric — nu poate constitui răspunsul la aspirațiile de libertate ale unui popor și pumnul cu blindajul cel mai perfect este neputincios în fața luptei hotărîte a întregului popor. În fond, a eșuat tentativa S.U.A., a unei puteri înarmate pînă în dinți, care a folosit în acest război — cu excepția armei nucleare — toate armamentele posibile pentru a-și impune voința unui popor care apără drepturile și libertățile sale.

Viața însăși a impus, cu puterea de granit a argumentului și realismului, soluționarea politică a problemei vietnameze.

Iar aceasta înseamnă retragerea tuturor trupelor străine din Vietnamul de sud, lichidarea bazelor americane din această parte a țării, crearea condițiilor ca populația Vietnamului de sud să poată trăi în libertate, fără ocupație străină, să-și poată reglementa singură propriile probleme, fără nici un amestec străin, în conformitate cu programul politic al Frontului Național de Eliberare, expresie a intereselor fundamentale ale poporului sud-vietnamez.

În întreaga lume, încetarea bombardamentelor a fost salutată ca un moment important pe calea reglementării problemei vietnameze.

Alături de celelalte țări socialiste, de toate popoarele iubitoare de pace, România și-a afirmat cu putere, în permanență, solidaritatea frățească și sprijinul multilateral față de poporul vietnamez. Poporul nostru și-a manifestat, de-a lungul tuturor acestor ani, atitudinea sa profund internaționalistă față de cauza justă a Vietnamului. Condamnînd politica folosirii forței, a amestecului brutal în treburile interne ale Vietnamului frățesc, condamnînd politica agresiunii, România a acordat și acordă un sprijin multilateral, economic, politic, militar și diplomatic poporului vietnamez, susținînd neabătut dreptul său inalienabil de a-și orîndui viața în mod suveran, conform voinței și aspirațiilor sale.

Insistînd în repetate rînduri asupra necesității imperioase a încetării totale și necondiționate a bombardamentelor asupra Republicii Democrate Vietnam, țara noastră consideră că soluția pentru lichidarea definitivă a războiului din Vietnam este retragerea trupelor Statelor Unite din Vietnam și crearea tuturor condițiilor ca poporul vietnamez să-și poată exercita pe deplin dreptul său sacru de a hotărî singur asupra destinelor sale.

În țara noastră, știrea încetării bombardamentelor asupra R. D. Vietnam a fost primită cu un sentiment de satisfacție deosebită. Este necesar însă ca încetarea bombardamentelor să fie urmată de încetarea totală a războiului dus de forțele agresoare, de crearea condițiilor pentru ca poporul vietnamez să poată dispune liber de soarta sa. Poporul român are o încredere nestrămutată în resursele și forța de luptă a poporului frate vietnamez, în victoria inevitabilă a cauzei sale.

Avioanele nu mai zboară deasupra Republicii Democrate Vietnam, dar pacea presupune ca tunurile să înceteze să mai bată pe pămîntul acestei țări, ca trupele străine să părăsească teritoriul ei, ca drepturile Vietnamului să fie consacrate, recunoscute și respectate.

Sergiu VERONA

HOANG TU:

„Cauza noastră este invincibilă"

Redacția noastră s-a adresat ambasadorului extraordinar și plenipotențiar al Republicii Democrate Vietnam în Republica Socialistă România, HOANG TU, cu rugămintea de a răspunde la unele întrebări în legătură cu recenta hotărîre a S.U.A. de a înceta total bombardamentele asupra R.D.V.

Referindu-se la încetarea bombardamentelor S.U.A. asupra R. D. Vietnam, Hoang Tu a spus :

— Din 1965, planurile agresive ale S.U.A. în Vietnam se fundamentează pe două direcții principale :

— Declanșarea războiului local cu scopul de a transforma Vietnamul de sud într-o neocolonie și într-o bază militară americană, de a permanentiza împărțirea țării noastre.

— Desfășurarea, în același timp, a unui război de distrugere împotriva R.D. Vietnam, cu scopul de a evita înfrîngerile, de a ieși din impas în sud, încercînd, totodată, să supună poporul nostru.

Dar Statele Unite au suferit înfrîngeri zdrobitoare, mai ales de la începutul acestui an, o dată cu declanșarea atacurilor generalizate și a acțiunilor simultane ale F.N.E. De asemenea, ele au întîmpinat dificultăți serioase generate de războiul agresiv dus în Vietnam, dificultăți cu consecințe grave în înfăptuirea „strategiei lor globale" și în realizarea politicii lor interne. Pe arena mondială, Statele Unite se află în prezent într-o situație de izolare pronunțată, necunoscută pînă în prezent.

În fața acestor înfrîngeri și dificultăți, guvernul american a fost nevoit să declare încetarea totală a bombardamentelor pe întregul teritoriu al R.D. Vietnam. Aceasta constituie o mare victorie, o victorie cu caracter strategic a poporului nostru din nord și din sud. Aceasta este, de asemenea, o victorie a țărilor socialiste frățești, a mișcării de eliberare națională, a mișcării de luptă pentru pace din întreaga lume, inclusiv a populației progresiste din Statele Unite. Dar ea este numai o victorie inițială, deoarece S.U.A. nu au renunțat încă la intențiile lor agresive. Ele continuă să amenințe Vietnamul de nord și să ducă un război de agresiune în sud. Reține atenția declarațiile autorităților americane difuzate de agențiile de presă occidentale în sensul că „S.U.A. vor rămîne în continuare în Vietnamul de sud pentru a-și îndeplini angajamentele", iar Pentagonul a lăsat să se înțeleagă recent că generalul Abrams ar putea lua hotărîrea de a bombarda regiunea situată în nordul zonei demilitarizate dacă el ar considera că e cazul. De aceea, așa cum spunea președintele Ho Și Min în apelul său din 3 noiembrie : „Atîta timp cît rămîne un singur agresor în Vietnam, poporul vietnamez va continua să lupte pentru a-l izgoni".

În legătură cu obiectivul tratativelor care vor începe la Paris, acum, după încetarea bombardamentelor, Hoang Tu ne-a declarat :

— Scopul convorbirilor de la Paris a fost de a determina împreună cu partea americană încetarea necondiționată a bombardamentelor și a oricăror alte acte de război împotriva R.D. Vietnam, iar după aceea discutarea problemelor care interesează ambele părți. Acum, S.U.A. au încetat bombardamentele pe întreg teritoriul R.D. Vietnam. Guvernul țării noastre a declarat că este gata să participe la conferința în patru, compusă din reprezentantul R.D. Vietnam, al Frontului Național de Eliberare, al S.U.A. și al Administrației de la Saigon, cu scopul de a găsi o soluție politică a problemei vietnameze.

După 20 de ani de război, poporul nostru, mai mult ca oricine, dorește fierbinte pacea, dar pacea adevărată, pacea în independență și libertate adevărată. De aceea, poziția noastră privind rezolvarea problemei vietnameze este poziția în patru puncte a Republicii Democrate Vietnam și Programul politic al Frontului Național de Eliberare, care corespund principiilor fundamentale ale acordurilor de la Geneva din 1954 cu privire la Vietnam. Este, fără îndoială, o poziție de independență și de pace adevărată. Prin urmare, cerem cu hotărîre Statelor Unite :

— să înceteze agresiunea în Vietnam ;

— să renunțe definitiv la orice atentat la suveranitatea și securitatea Republicii Democrate Vietnam ;

— să-și retragă din Vietnamul de sud toate trupele americane și ale sateliților lor, să lichideze toate bazele americane din Vietnamul de sud ;

— să lase populației sud-vietnameze posibilitatea de a-și rezolva treburile sale interne, potrivit programului politic al F.N.E. din Vietnamul de sud, fără nici un fel de amestec din afară.

Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de sud este organizatorul și conducătorul populației sud-vietnameze în lupta împotriva agresiunii americane, deci el este reprezentantul autentic al populației din Vietnamul de sud. Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de sud este competent să hotărască toate problemele legate de Vietnamul de sud.

Actuala administrație saigoneză este un instrument al imperialiștilor americani agresori și nu reprezintă pe nimeni. Prezența administrației saigoneze la tratativele de la Paris nu înseamnă recunoașterea ei de către Republica Democrată Vietnam. Actuala administrație saigoneză trebuie să-și schimbe politica ; în caz contrar, mai devreme sau mai tîrziu, populația sud-vietnameză o va răsturna.

Relevînd faptul că oficialitățile din S.U.A. vorbesc mereu despre „pace", despre „negocieri", dar ele nu au renunțat încă la intențiile lor agresive, Hoang Tu a spus în continuare :

— Lupta poporului nostru mai întîmpină multe greutăți. Dar această luptă va fi încununată în mod sigur de victoria deplină.

Partidul Comunist Român, guvernul Republicii Socialiste România și poporul frate român au exprimat deplina solidaritate și au acordat poporului nostru un sprijin și ajutor prețios și eficace în această luptă. Folosim acest prilej pentru a ne exprima profunda noastră recunoștință și sîntem convinși că poporul nostru se va bucura de un sprijin și mai puternic pentru a dobîndi victoria deplină.

reflector

PE LOCUL ȘASE ÎN LUME

Liubin a devenit în ultima vreme unul din orașele poloneze cu cea mai rapidă dezvoltare. Descoperirea unor importante zăcăminte de cupru a făcut să fie denumit „capitala" bazinului de cupru al țării. Zăcămintele de la Liubin, unele dintre cele mai mari din Europa, situează Polonia pe locul șase în lume din punct de vedere al resurselor de cupru. În 1971—72, cînd va fi terminat, complexul de la Liubin va produce cîteva mii de tone de cupru pur pe an.

PRIMA ȘOSEA TRANSSAHARIANĂ

La sediul O.N.U. din New York, reprezentanți ai patru state africane : Algeria, Mali, Niger, Tunisia au semnat înțelegerea pentru elaborarea comună (în colaborare cu O.N.U.) a proiectului primei șosele transsahariene. Studierea celor mai raționale metode pentru construirea șoselei a fost încredințată de O.N.U. unei firme cehoslovace și uneia franceze. Viitoarea șosea, care va străbate teritoriul celor patru state, va avea o lungime totală de 1 260 mile, cea mai mare parte a traseului trecînd prin pustiu. Inițial, șoseaua va avea o singură bandă, dar este posibil ca în viitor să se mai construiască o șosea paralelă. Calcule economice preliminare apreciază că cheltuielile totale pentru construirea șoselei se vor ridica la aproximativ 97 milioane dolari. Construirea unei șosele moderne, care să traverseze nisipurile Saharei, va aduce importante corective vieții economice africane. Ea va da posibilitatea să se lărgească substanțial comerțul, în special între cele patru țări participante la înțelegere, să se dezvolte industria locală și turismul.

DUPĂ O LUPTĂ ACERBĂ...

La conferința internațională a cauciucului, ținută recent la Londra, au fost dezbătute marile probleme create de ritmul instabil al consumului și al producției cauciucului natural și sintetic, din întreaga lume. După o „luptă" acerbă, care durează de mai bine de treizeci de ani, cauciucul natural se pare că a fost învins definitiv, sinteticul trecînd pe locul întîi al producției și al consumului, cu un avans de peste 40 la sută. Industria mondială, cu nenumăratele ei sectoare consumatoare de cauciuc, precum și cele peste trei sute de milioane de autovehicule care circulă astăzi în lume cu roți pe cauciucuri, solicită din ce în ce mai multă materie primă „elastică". O singură cifră convingătoare — numai S.U.A. trebuie să producă, pînă la sfîrșitul acestui an, 220 000 000 de cauciucuri auto, spre a recupera rămînerea în urmă din 1967, cauzată de greve. S-ar părea deci că industria de specialitate înregistrează beneficii mulțumitoare. Realitatea este alta însă. În 1967, prețul cauciucului a suferit scăderi simțitoare. Cauza — creșterea prea mare a producției sintetice. Pentru anul acesta se prevede o nouă creștere, dar care va fi însoțită de cereri mai mari la consum. Estimările făcute la conferință, pentru 1968 : producție, tone : natural — 3 milioane ; sintetic — 5 milioane ; consum, tone : natural — 2,7 milioane ; sintetic — 4 milioane.

Corespondențe din New York, de la trimisul nostru special George Serafin

Richard Nixon, al 37-lea președinte al Statelor Unite

Richard Nixon și Spiro Agnew, desemnați ca președinte și respectiv vicepreședinte al S.U.A. în alegerile din 6 noiembrie

Richard Nixon a cîștigat alegerile prezidențiale, întrunind 287 de voturi de electori în 30 de state (28 991 339 de voturi ale alegătorilor) și depășind, deci, majoritatea necesară de 270 de voturi de electori. Cifrele nu includ rezultatele din statele Missouri, Alaska și Maryland, care nu sînt cunoscute la ora cînd transmit această corespondență. Victoria candidatului republican a fost recunoscută de Hubert Humphrey în tradiționala telegramă în care îl asigura pe Richard Nixon de „întregul său sprijin în unificarea și conducerea națiunii".

Ceilalți candidați au înregistrat următoarele rezultate (de asemenea, minus statele citate mai sus): Hubert Humphrey, 166 voturi de electori în 12 state plus districtul Columbia și 28 800 091 voturi ale alegătorilor, iar George Wallace a cîștigat voturile a cinci state sudice, respectiv 45 de electori și 9 036 420 de voturi ale alegătorilor.

Jocul cifrelor, desfășurat pe ecranele televizoarelor în fața a milioane de telespectatori, a fost dramatic. Pînă miercuri la opt dimineața, ora New York-ului, cursa între cei doi principali candidați, republican și democrat, a fost atît de strînsă, încît nici un comentator nu s-a mai hazardat să facă pronosticuri asupra cîștigătorului final, mărginindu-se să anticipeze eventual rezultatele dintr-un stat sau altul.

Victoria lui Nixon a început să se contureze abia după ce din cele șapte state ale căror preferințe nu erau cunoscute încă — Ohio, 26 electori; Illinois, 26; California, 40; Missouri, 12; Pennsylvania, 29; Texas, 25; Alaska, 3 — primul și-a manifestat preferința pentru candidatul republican. Cu voturile realizate în Ohio, acesta și-a mărit numărul electorilor la 261, rămînînd pînă la majoritatea necesară doar 9 voturi. Succesul lui a fost confirmat după cunoașterea rezultatelor din statul Illinois, care i-au ridicat numărul de electori la 287.

Diferența dintre sufragiile întrunite de el și cele ale lui Humphrey este una din cele mai mici din toată istoria Statelor Unite: circa 200 000 de voturi.

Victoria lui Richard Nixon a eliminat posibilitatea ca alegerea președintelui să ajungă în Camera Reprezentanților, ceea ce ar fi creat o criză constituțională, cu repercusiuni imediate atît în desfășurarea politicii interne, cît și a celei externe a Statelor Unite.

Un factor important al tabloului politic american după 1 ianuarie 1969 va fi coexistența unei administrații republicane cu un Congres în care democrații vor continua să dețină majoritatea. În Camera Reprezentanților majoritatea fiind de 218 mandate, democrații, care au avut în actuala legislatură 247 de locuri, au redobîndit, pînă la ora cînd transmit această corespondență, 242, cu perspectiva de a obține încă două, iar republicanii și-au reînnoit cele 188 de mandate și au șanse să cîștige încă trei. În Senat (majoritatea — 51 mandate), republicanii, care aveau 37 de locuri, vor avea probabil 44, iar democrații vor avea 56 în loc de 63, cîte au avut pînă acum.

Ce a determinat alegerea lui Nixon? După părerea multor observatori și comentatori, candidatul partidului republican este, în primul rînd, beneficiarul unei stări de spirit prevalente astăzi în S.U.A., care se manifestă în favoarea unei schimbări în mentalitatea politică, în soluțiile și metodele reclamate de problemele interne și externe cu care este confruntată țara. Nixon a fost considerat alternativa față de Humphrey, prea puternic grevat de participarea sa la activitatea actualei Administrații și prea evident integrat în fizionomia partidului democrat, care a condus destinele țării timp de 28 de ani din ultimii 36. Cum alegerea reprezintă un proces de judecare a trecutului, în fața ochilor exigenți și critici ai alegătorilor s-au aflat, în primul rînd, democrații, al căror bilanț a fost dezaprobat.

Se consideră că împrejurările în care a fost anunțată hotărîrea de a înceta bombardamentele asupra R. D. Vietnam nu au fost de natură să restabilească pozițiile pierdute de candidatul partidului democrat. Pe de o parte, venind foarte tîrziu în cursul campaniei prezidențiale, i s-a atribuit un pronunțat caracter electoral. Pe de altă parte, atitudinea Saigonului, care boicotează tratativele de la Paris, a fost apreciată ca o confirmare a lipsei de eficiență politică a actualei Administrații democrate. Cu numai două zile înainte de alegeri, Richard Nixon declarase: „Vreau să fie foarte clar că, dacă voi fi ales președinte, sînt de acord să colaborez cu președintele Johnson în orice mod pe care el și secretarul de stat l-ar considera util. Dacă, de pildă, vor considera util ca eu să plec la Paris sau Saigon pentru a urni tratativele din punctul mort, voi fi bucuros să mă duc". Subtextul era destul de clar: „Voi face ceea ce guvernul actual nu este în stare să facă".

Alegătorii au fost, probabil, de acord cu Walter Lippmann, care a declarat că „partidul democrat are nevoie de o perioadă de relaxare și recuperare, departe de scaunul puterii, după o grea și îndelungată perioadă de deținere a puterii".

Richard Nixon a mizat pe aceste sentimente generale și a concentrat critica discursurilor sale electorale pe „dezordinea de acasă și lipsa de securitate în străinătate", neîncrederea în Casa Albă, divergențele dintre instituțiile executive și legislative.

Ce a promis, în schimb? „O nouă politică externă", „întărirea alianțelor europene ale Americii", „restabilirea respectului pentru America", revenirea la lege și ordine, oprirea creșterii prețurilor și impozitelor, noi slujbe, îmbunătățirea asistenței sociale și, în sfîrșit, „o nouă Administrație, cu echipe proaspete în orice domeniu de activitate și în orice parte a țării".

Acestea au fost promisiunile sale electorale. Rămîne de văzut dacă ele au reprezentat o formulă pentru a cîștiga alegerile, sau o formulă de guvernare.

Marja extrem de îngustă, în ceea ce privește votul popular care îl separă pe Nixon de Humphrey, dovedește că în fața alegătorilor americani nu s-a prezentat în cadrul alegerilor prilejul unei opțiuni clare între două concepții, platforme și programe politice net diferite. Dar, preferînd candidatul republican, ei au făcut demonstrația neacceptării unui îndelung imobilism, a unei noi prelungiri a guvernării unui partid care nu a știut să găsească soluții în unele aspecte fundamentale ale politicii Statelor Unite.

New York, 6 noiembrie

Născut în 1913 în Yorba Linda, statul California, Nixon și-a făcut studiile la Colegiul Quakerilor din Whittier.

În 1937, a obținut diploma la Facultatea de drept din Duke, iar între 1937—1942 a lucrat ca avocat în Whittier: a luptat în război în cadrul forțelor navale.

În 1946 este ales și în 1948 reales membru al Camerei Reprezentanților din partea statului California.

În 1950 a devenit senator.

În 1952 și 1956 a fost ales vicepreședinte al Statelor Unite (pe listele Partidului republican cu președintele Dwight Eisenhower).

În 1960 a candidat la președinție, dar a fost învins de candidatul democrat John F. Kennedy.

În 1962 a fost înfrînt în alegerile pentru postul de guvernator al statului California.

De la trimisul nostru la New York

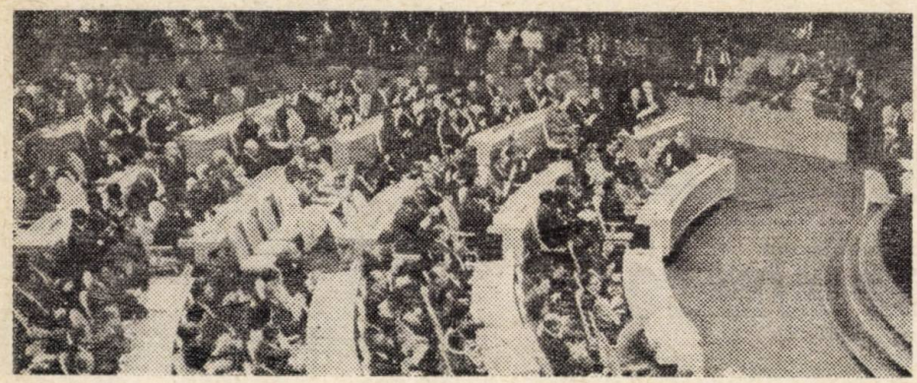

O.N.U.
Poziții în sprijinul eticii internaționale

Sesiunea a 23-a a Adunării Generale a O.N.U. se află aproximativ la jumătatea termenului activității sale, ședința de închidere urmînd a avea loc în jurul datei de 20 decembrie.

Este perioada în care Comitetele sale dezbat problemele de pe ordinea de zi ce le-au fost repartizate, pregătind concluziile ce vor fi supuse sub forma unor proiecte de rezoluție sau recomandări plenarei Adunării Generale. Ședințele se succed dens, interesul general fiind ca sesiunii viitoare să-i fie transferate cît mai puține probleme și ca bilanțul din acest an să poată adăuga noi date la capitolul realizărilor, în preajma celei de-a 25-a aniversări a Organizației. Dezbaterile de politică generală, accentele puse de majoritatea reprezentanților statelor pe ceea ce consideră a fi motivele prezenței îndelungate sau a apariției unor situații dăunătoare cauzei păcii și colaborării internaționale, încrederea exprimată totodată în capacitatea Națiunilor Unite de a influența în mod pozitiv introducerea fermă în relațiile interstatale a principiilor înscrise în Cartă, spiritul constructiv în care au fost abordate problemele internaționale — chiar atunci cînd nota critică a fost destul de aspră și ascuțită —, toate acestea au dat multor delegați și observatori temeiul să-și exprime speranța că ambianța creată în prima parte a sesiunii oferă premisele pentru o fructuoasă activitate concretă în comisiile și comitetele Adunării Generale.

Ideea principală — regăsită în majoritatea covîrșitoare a expunerilor de politică generală și care, atît prin frecvența ei cît și prin forța argumentelor invocate, exprimă însăși caracteristica fundamentală a dezbaterilor generale — este aceea a legalității și eticii internaționale. În cursul dezbaterii generale s-a făcut puternic și repetat auzită proclamarea imperativelor ce condiționează pacea și cooperarea internațională. „Cînd privim spre viitor, spunea secretarul general al O.N.U., U Thant, nu putem să nu concepem că pacea și cooperarea sînt imposibile fără o reglementare legală. Deși dreptul internațional nu are încă forța de convingere a dreptului național, el este piatra unghiulară a păcii și colaborării internaționale".

Dreptul internațional și relațiile pașnice între state s-au impus ca o problemă de arzătoare actualitate, ea devenind, an de an, una din preocupările centrale ale O.N.U. Cu cîțiva ani în urmă, Organizația a creat o comisie specială formată din reprezentanți a 31 de state, printre care și România, cu sarcina de a elabora codificarea dreptului internațional în baza principiilor fundamentale ale Cartei: neutilizarea forței sau a amenințării cu forța, reglementarea prin mijloace pașnice a litigiilor, neintervenția în treburile interne, egalitatea în drepturi și datoria de a coopera potrivit cu prevederile Cartei, dreptul popoarelor de a dispune de ele însele și îndeplinirea cu bună credință a obligațiilor asumate în Cartă.

Bineînțeles, însă, — și numeroase experiențe trecute o demonstrează cu prisosință — simpla definire și încorporare în acte și documente internaționale a principiilor de drept ce trebuie să guverneze relațiile dintre state nu pot da rezultate eficiente atîta vreme cît nu sînt susținute și consolidate prin eforturile constante ale tuturor statelor în direcția introducerii ferme și concrete în practica interstatală a ideilor de dreptate, egalitate și libertate, de apropiere și cooperare a popoarelor.

„Într-o comunitate internațională a interdependențelor, în care statele care o alcătuiesc stabilesc relații multiple și variate, determinate atît de interesele cooperării pentru progresul economic, social și cultural al fiecărui popor, cît și de necesitatea unirii eforturilor pentru edificarea unui climat de pace și securitate, cheia conviețuirii pașnice a națiunilor, a instaurării unui sistem de relații corespunzător nivelului ridicat de civilizație al timpurilor noastre este aplicarea neabătută de către toți și față de toți a principiilor fundamentale și unanim recunoscute ale dreptului internațional. Legalitatea internațională este una și indivizibilă. Este convingerea fermă că răspunderea pentru transpunerea în viață a normelor de bază ale Cartei — independența și suveranitatea națională, egalitatea în drepturi, neamestecul în treburile altor popoare — incumbă în egală măsură cu greutatea unei datorii sacre, tuturor statelor membre, mari sau mici, fără nici o excepție".

Cînd în discursul său, reprezentantul României, Mircea Malița, adjunct al ministrului de externe, a spus cele citate mai sus, el a exprimat o poziție nu numai larg împărtășită, dar și ferm apărată de numeroși alți șefi de delegații, care au reliefat ideea întemeierii Națiunilor Unite pe principiul egalității suverane a membrilor săi, al drepturilor egale și al autodeterminării popoarelor, pe respectul reciproc și abținerea de la orice încercări de lezare a suveranității și independenței membrilor organizației.

În context, este poate momentul să reamintim că problema vietnameză, deși nu se afla inserată pe ordinea de zi, a constituit în cursul dezbaterilor generale un concludent exemplu de încălcare a principiilor Cartei, în detrimentul climatului politic internațional. Condamnînd intervenția militară a uneia din cele mai mari puteri ale lumii, membru al Consiliului de Securitate, reprezentanții a foarte numeroase țări au cerut încetarea acțiunilor militare ale Statelor Unite și reglementarea problemei vietnameze în condițiile respectării drepturilor suverane ale R. D. Vietnam și întregului popor vietnamez.

Hotărîrea recentă a președintelui S.U.A., Johnson, de a înceta bombardamentele asupra R. D. Vietnam, a avut la O.N.U. un larg ecou, ea constituind în aceste zile tema principală a discuțiilor de aici.

România, care și-a manifestat permanent solidaritatea sa cu cauza dreaptă a poporului vietnamez, și-a reafirmat poziția și în cadrul dezbaterilor generale de la O.N.U., unde reprezentantul său a declarat: „Militînd consecvent pentru excluderea folosirii forței în rezolvarea problemelor internaționale litigioase, pentru instaurarea unor relații bazate pe respectarea independenței și integrității teritoriale a fiecărei țări, România a sprijinit constant lupta dreaptă a poporului vietnamez. Guvernul român a subliniat în repetate rînduri necesitatea încetării depline și necondiționate a bombardamentelor și celorlalte acte de război împotriva R. D. Vietnam — stat liber și independent —, a creării condițiilor pentru a se putea obține rezultate pozitive în tratativele de pace de la Paris, pentru ca poporul vietnamez să-și hotărască singur destinele sale, pentru înlăturarea acestei surse de încordare și primejdie pentru pacea internațională cu efecte negative asupra cooperării pașnice între state".

■

O extrem de vastă arie de aplicabilitate a principiilor prevăzute de Cartă o au aspectele dezvoltării economice și ale cooperării internaționale în acest domeniu.

Progresul tehnic și științific a atras mai mult ca oricînd în circuitul relațiilor mondiale toate țările lumii, determinînd totodată intensificarea participării fiecărui stat la un schimb tot mai diversificat de valori materiale și spirituale. Preocupările O.N.U. pe acest plan se află materializate în numeroase și importante activități, din rîndul cărora un loc de frunte îl ocupă programul Națiunilor Unite pentru dezvoltare.

Din luările de cuvînt în cadrul dezbaterilor generale ca și în comitetele și organismele care discută aceste proble-

me, reiese limpede că, în viziunea foarte multor țări, cooperării internaționale îi revine ca rol precis determinat înlesnirea și apărarea totodată a eforturilor proprii ale fiecărui popor de a-și ridica economia, știința și cultura la nivelul posibilităților civilizației moderne.

După cum sublinia reprezentantul României, „tendința de intensificare a decalajului economic, științific și tehnic, tendință subliniată cu legitimă neliniște de numeroși reprezentanți la această sesiune, în afară de faptul că prelungește întîrzierea economică și socială a multor țări, este de natură să atragă noi forme de dependență pe plan internațional, favorizînd, în același timp, practicile neo-colonialiste. Găsindu-se la originea noilor surse de diviziune și tensiune în societatea contemporană, acest fenomen afectează, prin consecințele sale pe termen îndelungat, pacea mondială însăși".

S-a impus ca o cerință obiectivă a vieții internaționale necesitatea ca împreună cu factorul primordial care este răspunderea proprie a fiecărui stat în dezvoltarea și valorificarea resurselor și potențialului său economic — și implicitele transformări structurale reclamate de progresul modern — în procesul de dezvoltare trebuie să intervină de asemenea sprijinul larg acordat țărilor în curs de dezvoltare pe planul asistenței economice, tehnice și științifice.

Cooperarea economică internațională bazată pe deplina respectare a principiilor egalității și suveranității statelor a fost evocată și într-un raport supus Consiliului pentru comerț și dezvoltare de secretarul general al U.N.C.T.A.D. Într-un capitol din raport, consacrat legăturii dintre politica internă de dezvoltare și cooperare internațională, se subliniază că alegerea a ceea ce se consideră acceptabil pe plan social și realizabil din punct de vedere politic, în indiferent ce termene, astăzi sau în viitor, implică o hotărîre politică de maximă importanță. Prin aceasta, ca orice altă hotărîre politică, o asemenea alegere este de competența exclusivă a fiecărei țări în parte. Acest lucru nu atenuează însă semnificația cooperării internaționale, cu condiția ca luarea în considerare a unor asemenea situații să se facă cu toată obiectivitatea. Iar această obiectivitate nu o pot furniza decît experiența proprie și discutarea imparțială a acestor experiențe la nivel interguvernamental.

O unanimă condamnare a vestigiilor unei lumi anacronice au primit-o practicile colonialiste cu care se operează încă la nivelul politicii de stat în diferite părți ale globului si în special în Africa. Adunarea Generală a și adoptat, în aceste probleme, două proiecte de rezoluții supuse de Comitetul nr. 4 (pentru teritorii neautonome) în legătură cu necesitatea nerecunoașterii regimului ilegal din Rhodesia și sancțiunile ce urmează a fi luate împotriva lui.

Toate marile grupuri de probleme aflate pe ordinea de zi a Sesiunii a 23-a au fost discutate în Adunarea Generală, ca și în Comitetele în care a început abordarea lor, prin prisma a două deziderate majore aflate în strînsă interdependență: reglementarea tuturor problemelor în spiritul principiilor Cartei, într-un climat internațional de destindere.

Respingînd tendințele în vădită izolare, de a teoretiza și ridica la rangul de noi principii ingerințele în treburile interne ale statelor, o serie de delegați au subliniat necesitatea stabilirii unor relații între state bazate pe recunoașterea diversității soluțiilor în politica internă, a eliminării reciproce a neîncrederii, pe dezvoltarea unei mișcări de solidaritate în vederea confruntării nu numai a unor tradiționale handicapuri, ci și a unor serioase probleme comune ale vieții popoarelor.

Este în interesul tuturor națiunilor, au atras atenția numeroși delegați, să fie sprijinite eforturile O.N.U. și ale altor organizații internaționale prin condamnarea promptă și colectivă a tuturor actelor de injustiție, a negării drepturilor omului sau violării suveranității oricărui stat. Este necesar ca toate națiunile, mari sau mici, să reacționeze împotriva oricărei tendințe de reglementare a disputelor prin folosirea forței. Experiența a arătat că nici un stat nu trebuie să-și arogе dreptul de a dicta unui alt stat cum trebuie să-și rezolve propriile sale probleme.

Pe aceeași poziție de respingere a încercărilor de revitalizare în viața internațională a relicvelor unui lexicon politic de multă vreme depășit ca „sfere de influență", „echilibru al puterii", s-au situat și acei reprezentanți ai statelor membre care au subliniat necesitatea eforturilor hotărîte spre destindere, împotriva revenirii la metodele nefaste ale „războiului rece".

■

Numeroase și importante probleme aflate pe agenda sesiunii și în primul rînd masivul capitol al dezarmării urmează să fie luate în dezbaterea Comitetelor în perioada ce urmează. Am vrea însă să subliniem faptul că din largul curent de simpatie, aprobare și adeziune față de exprimarea unor principii și concepții ancorate în realitățile lumii moderne și promotoare ale năzuințelor și tendințelor acesteia, se poate desprinde cu claritate preocuparea majoră a popoarelor și țărilor reprezentate la O.N.U. Ecoul cuvîntărilor care au răspuns acestei preocupări confirmă, în același timp, justețea modului în care, în general, au fost abordate problemele și sugerate soluțiile pentru reglementarea lor.

Modul în care România, stat socialist, înțelege să-și aducă contribuția deplină la cauza cooperării internaționale a întîmpinat în dezbaterea generală aprobarea a numeroși reprezentanți care consideră această poziție conformă propriilor lor opinii asupra căilor de soluționare a problemelor internaționale. „România, spunea adjunctul ministrului de externe, punînd în centrul politicii sale externe prietenia și colaborarea multilaterală cu țările socialiste, de care este legată prin comunitatea intereselor de edificare a unei noi orînduiri și a filozofiei sociale și politice, promovează cu consecvență o politică de bună înțelegere și cooperare cu toate statele pe baza respectării reciproce a suveranității, independenței naționale, egalității în drepturi și avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne".

Abordînd marile probleme ale vieții politice mondiale de pe poziții de înaltă principialitate, expunerea delegatului român exprima și încrederea în capacitatea Organizației Națiunilor Unite de a-și întări eficacitatea și de a servi cu autoritate sporită cauza înțelegerii internaționale.

Este un sentiment împărtășit pe scară majoritară, el creînd într-adevăr pentru activitatea comitetelor premise de bun și încurajator augur.

New York, 5 noiembrie

reflector

O SCRISOARE A LUI OTTO WINZER REMISĂ LUI U THANT

Reprezentantul permanent al R. P. Polone la O.N.U., B. Tomorowicz, a remis secretarului general al O.N.U., U Thant, la cererea guvernului R. D. Germane, o scrisoare din partea ministrului afacerilor externe al R.D.G., Otto Winzer. Acesta face cunoscut secretarului general al O.N.U. că Consiliul de Stat al R. D. Germane este gata să semneze convenția economică, socială și culturală, precum și convenția cu privire la drepturile civile și politice ale omului, adoptate de cea de-a 22-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. Ministrul de externe al R.D.G. informează, de asemenea, că țara sa este gata să adere la alte nouă convenții ale O.N.U., ca de pildă convenția cu privire la lichidarea tuturor formelor de discriminare rasială, convenția în problema preîntîmpinării și pedepsirii crimelor de genocid, convenția cu privire la drepturile femeilor etc.

ELECTRONICA ELECTORALĂ ÎN PANĂ

Previziuni electorale calculate de ordinatoare, mașini de vot electrice, sisteme electronice de înregistrare și de totalizare a rezultatelor alegerilor... Scrutinul de la 5 noiembrie fusese plasat sub semnul celei mai totale automatizări. Totul era prevăzut, preînregistrat, factorul deficiențelor umane fusese redus la minimum... Dar vai, electronica n-a fost la înălțimea așteptărilor. A început să-și facă de cap chiar de la începerea votării în Louisiana, șase din mașinile de vot s-au încăpățînat să opteze pentru lista democrată, înainte de a fi aruncate la fiare vechi, în timp ce în Illinois una a explodat pur și simplu. Dar asta n-ar fi fost nimic. Cea mai rea, cea mai plină de consecințe, a fost deteriorarea ultramodernului N.E.S. (News election service), ansamblu de calculatoare electronice avînd sarcina de a centraliza toate informațiile provenind din cele 50 de state și de a asigura simultan difuzarea rezultatelor. Pentru prima oară în istoria alegerilor prezidențiale, cele trei mari rețele de radio și televiziune și cele două agenții de presă americane s-au bizuit pe această aparatură comună, instalată la New York.

Mașinile fuseseră verificate minuțios în tot cursul zilei de luni. Funcționau perfect. Din nefericire, marți lucrurile s-au schimbat. Nu dăduseră nici treizeci la sută din rezultate, cînd au început să furnizeze informații complet eronate. Cifrele și procentele se succedau anarhic, nemaiavînd decît o foarte îndepărtată legătură cu realitatea.

Curînd, faptul a trebuit acceptat: miraculosul N.E.S. comitea greșeală după greșeală. Tehnicienii au trebuit să recurgă la un sistem de rezervă. Acesta furnizează rezultatele mult mai încet decît sistemul de bază, dar cel puțin funcționează satisfăcător. De ce? Probabil pentru că se bazează pe calcule și tabele confecționate de mînă. (Corespondență France Presse).

Sala Congreselor de la Kremlin

MOSCOVA '68

Ion Găleteanu

Am sosit la Moscova pentru a treia oară și, de fiecare dată, impresiile au fost mai bogate, mai interesante, noutățile s-au suprapus vechilor cunoștințe, încît marea capitală a Uniunii Sovietice mi-a apărut mereu sub noi și noi fațete.

Despre istoria orașului, veche de peste opt secole, se pot spune multe. Bătrînii își mai amintesc clipele din primăvara lui 1918, cînd pe peronul fostei gări Nikolaevski, astăzi gara Leningrad, a sosit trenul 4001 în care, în frunte cu V. I. Lenin, a sosit la Moscova — în noua capitală a Rusiei sovietice — guvernul sovietic. În ghidurile acelor vremi se spunea : teritoriul — 17,7 mii ha ; populația — aproximativ 1,8 milioane ; fondul locativ — 11,8 milioane m². Dar despre ce fel de milioane era vorba ? 90 la sută din case erau cu unul sau două etaje. Numai 35 la sută erau durate în piatră ; celelalte în lemn. Aproape patru cincimi erau încălzite cu sobe. Aceasta era Moscova în primăvara anului 1918, cînd a avut loc a doua naștere a sa, cînd ea a redevenit capitala țării. Dar chiar în acele zile, cînd mai răsunau încă salvele de artilerie ale războiului civil, cînd nu era nici pîine, nici cărbune, Lenin se îngrijea de viitorul capitalei...

An de an, Moscova și-a extins suprafața, s-a îmbogățit cu noi fabrici și uzine, cu locuințe confortabile, cu oazele verzi ale parcurilor și grădinilor. Acum, în preajma celei de a 51-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, la vechile impresii — care continuă să fie prezente — se adaugă altele noi, care vin să ilustreze faptul că în ultimii ani Moscova a devenit un oraș ai cărui edili și arhitecți folosesc intens cuceririle tehnicii și științei moderne pentru a pune la dispoziția locuitorilor și vizitatorilor Moscovei toate atributele societății contemporane.

În această ordine de idei merită remarcate noile aeroporturi ale Moscovei — Șeremetievo și Domodedovo. Construcții moderne, cu linii suple, clădirile acestor aeroporturi sînt înzestrate cu cea mai nouă tehnică pentru dirijarea zborului și pun la îndemîna călătorului săli spațioase, servicii comerciale și utilitare dintre cele mai diverse, astfel ca timpul folosit de călător în așteptarea avioanelor să fie cît mai util întrebuințat. În cele zece zile de cînd ne aflăm în U.R.S.S. am folosit deja trei din aeroporturile Moscovei și am avut prilejul să vedem cum în zilele cu condiții atmosferice favorabile își iau zborul sau aterizează aproape la fiecare cinci minute un avion de pasageri. Sînt suficiente cîteva ore petrecute pe aeroporturile din Moscova pentru a aprecia la justa valoare faptul că Uniunea Sovietică este țara cu cel mai dezvoltat transport aerian intern de călători. De altfel, este și firesc să fie așa, deoarece întinderile uriașe ale Uniunii Sovietice nu ar putea să fie străbătute cu rapiditate de călătorii sovietici și vizitatorii străini, fără existența unei aviații civile puternic dezvoltate. Pe pistele aeroporturilor sovietice se află un mare număr de aparate, de diferite tipuri de avioane și elicoptere, toate de construcție sovietică. Grija deosebită a piloților și a personalului tehnic pentru asigurarea unor condiții ireproșabile care să permită securitatea zborului, precum și strădaniile depuse de „Aeroflot", pentru a face călătoria cît mai confortabilă pentru pasageri, au făcut din liniile aeriene ale aviației civile cel mai solicitat mijloc de transport pentru pasagerii din Uniunea Sovietică.

■

Dar să părăsim aeroporturile și să ne îndreptăm spre oraș, spre centrul Moscovei. Pe oricare din porțile aeriene pătrunde în oraș, călătorul va face imediat cunoștință cu numărul mare al șantierelor de construcții. În ultimii ani, în Moscova s-au construit și continuă să se construiască un mare număr de locuințe și edificii de utilitate publică. Ceea ce se remarcă acum, printre altele, este stilul arhitectonic nou adoptat de constructorii sovietici. Cred că nu exagerez afirmînd că la Moscova s-a trecut de la construcțiile masive, pe orizontală, la construcții suple, pe verticală. Și în trecut au fost înălțate la Moscova cîteva construcții turn, însă cele șapte mari clădiri de acest gen sînt dominate acum de numeroase construcții moderne cu 20—30 de etaje, înalte și svelte, clădiri în care este vizibilă folosirea pe scară largă a aluminiului, betonului și sticlei. Asemenea construcții se întîlnesc în prezent în noul cartier Ceremușkin, pe noul Arbat, vechiul centru comercial în mare parte reconstruit, pe Prospekt Kalinin, pe Sadovoie și pe străzile care se află în imediata apropiere a Pieței Roșii. Călătorul care se îndreaptă acum spre Piața Roșie va remarca cu plăcere existența a două clădiri moderne, care, deși uriașe prin dimensiunile lor, sînt aeriene și elegante, datorită fațadelor construite aproape în întregime din metal și sticlă — hotelul „Rossia", dat de curînd în folosință, cu o capacitate de aproape 8 000 de locuri, și noua construcție a hotelului „Național".

O adevărată victorie a arhitecturii sovietice o reprezintă construirea pe teritoriul Kremlinului — înconjurat de binecunoscutele ziduri masive, crenelate și dominate de turnuri și cupole specifice vechii arhitecturi rusești — a unei moderne clădiri din aluminiu, beton și sticlă, destinată congreselor și marilor manifestări politice și cultural-artistice. „Sala Congreselor", înzestrată cu cele mai moderne instalații în domeniul tehnicii scenice și al acusticii, iluminatului și transportului rapid prin escalatoare între etaje, găzduiește în fiecare seară

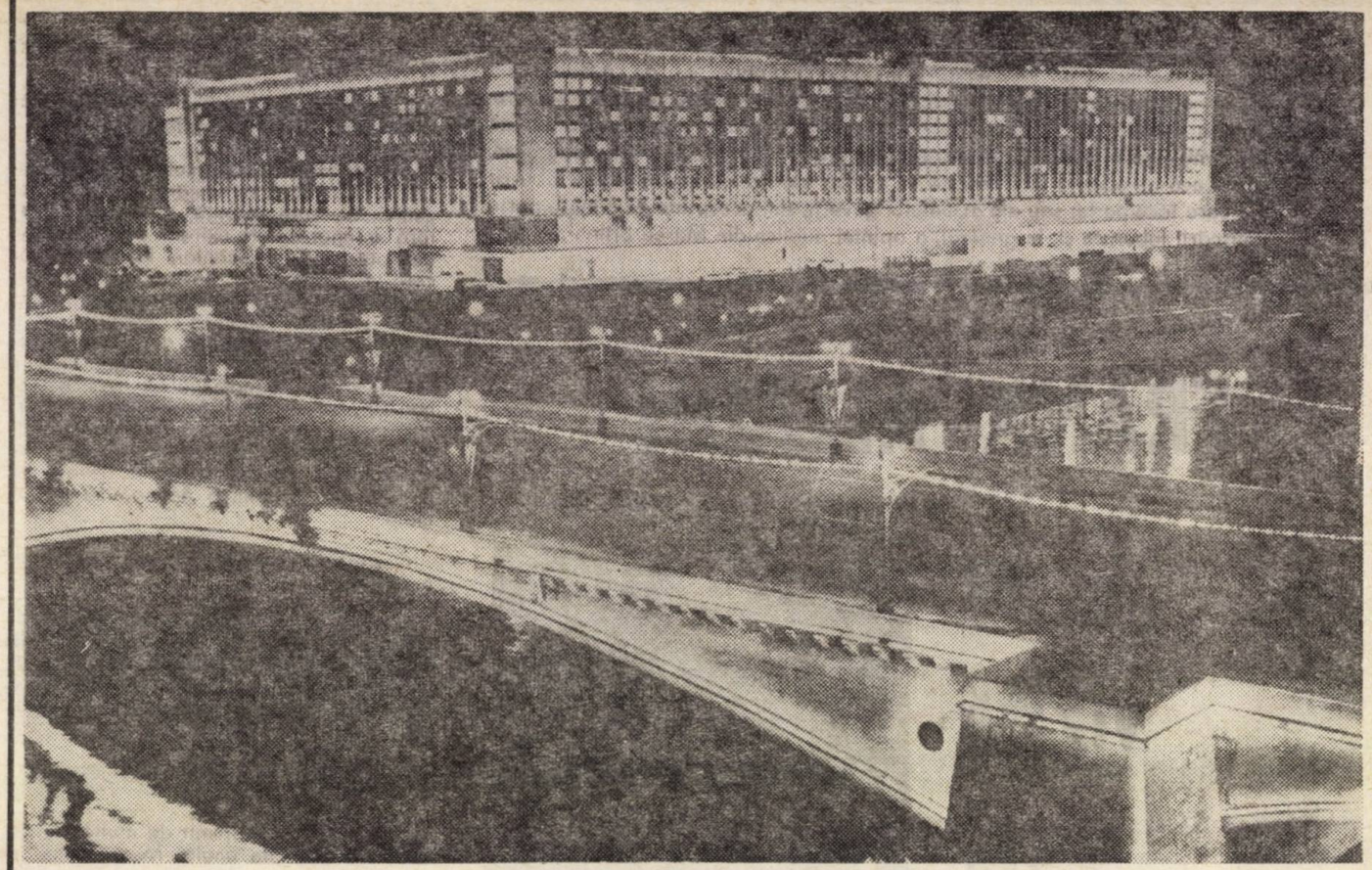

Moscova. Noul hotel „Rossia"

spectacole de operă, balet, teatru, concerte sau alte manifestări la care participă artiști din Uniunea Sovietică sau din străinătate. Fotoreporterii și producătorii de ilustrate se străduiesc ca în imaginile lor despre Kremlin să prindă alături de turnuri, crenele și cupole și contururile drepte, moderne ale Sălii Congreselor. Alături de numeroșii cetățeni sovietici și turiști străini, care vizitează zilnic Kremlinul, am făcut și noi într-una din zile o interesantă călătorie prin muzeul Kremlinului — un labirint de construcții și săli străvechi adăpostind documente istorice, arme și covoare de mare valoare, bijuterii și icoane care constituie neprețuite lucrări de artă, statui și tablouri.

...În căutarea celor mai noi cartiere ale orașului am ajuns în uriașul Oktiabrski. Aici, pe o suprafață de aproximativ 5,5 mii ha a răsărit un veritabil oraș nou, în care 90 la sută din edificii sînt clădiri noi, confortabile, locuite de aproape jumătate milion de moscoviți. Numai în decursul a doi ani în acest raion a fost construită o suprafață locuibilă de o jumătate de milion metri pătrați. În scurtă vreme, aici au apărut întreprinderi puternice de comerț, ca magazinul universal „Moscova", un magazin de încălțăminte, un magazin de țesături, un magazin de porțelanuri, magazinul alimentar „Sputnik", magazinul german „Leipzig" și cel cehoslovac „Vlasta", restaurantul „Cristal" și multe alte întreprinderi din sfera deservirii. Unul din însoțitorii mei ținea să remarce că în istoria acestui raion se reflectă noua istorie a capitalei sovietice. Davîdkovo, Novie Kuzminki, Horoșevo-Mnevniki, Medvedkovo, Himki-Horvino, Galianova. Cu cîțiva ani în urmă, acestea erau denumiri ale unor sate din jurul Moscovei; acum acestea au devenit cartiere ale capitalei sovietice.

Numai în anii septenalului, în capitala sovietică au fost construite 23 milioane metri pătrați de suprafață locuibilă, mai mult de 750 000 de apartamente, 335 școli, grădinițe de copii și creșe, 137 policlinici și spitale, 2 000 de magazine, 1905 întreprinderi alimentare, 34 cinematografe, 40 km linii de metrou. Pînă anii trecuți, în oraș se resimțea o acută lipsă de locuri în grădinițele de copii. Astăzi, în tot mai multe raioane această problemă a fost scoasă de pe ordinea de zi. În 1967, guvernul sovietic a aprobat liniile directoare ale noului plan general de dezvoltare a capitalei pînă în 1980, elaborat de organizațiile tehnico-economice ale Moscovei. Obiectivele sale converg spre o singură direcție : totul pentru dezvoltarea omului, totul pentru locuitorii săi.

În ultimii ani, rezultate remarcabile au fost obținute în modernizarea bulevardelor și, în general, a tuturor căilor de circulație urbană. Pornind de la faptul că circulația auto a crescut foarte mult, arhitecții și constructorii au căutat, și în bună parte au găsit, soluții care să evite gîtuirile în desfășurarea rapidă a circulației automobilelor și în același timp să se garanteze o deplină siguranță a circulației pietonilor. În numeroase puncte ale Moscovei, în special la întretăierea bulevardelor și în piețele cu intensă circulație au fost săpate tunele sau au fost înălțate pe piloni adevărate bulevarde aeriene care facilitează desfășurarea circulației auto într-un singur sens, sau fără încrucișări. Pentru pietoni au fost amenajate pasaje subterane care asigură traversarea fără riscuri a punctelor aglomerate.

Deși în domeniul amenajării căilor rutiere s-au înregistrat rezultate bune, totuși edilii și arhitecții Moscovei apreciază că mai au încă multe de făcut. Planurile de perspectivă prevăd construirea de noi tunele și treceri de nivel pentru circulația auto, poduri de mare capacitate peste rîul Moscova, tunele subterane pentru pietoni, care să fie înzestrate cu un mare număr de unități comerciale și servicii utilitare. Noile proiecte țin seama de faptul că începînd din anul 1970 va începe să producă uriașa uzină de automobile din orașul Togliatti, care va furniza anual peste 660 000 autoturisme tip „Fiat 124". Prototipul acestui autoturism, un „Fiat 124", este prezentat încă de pe acum în pavilioanele Expoziției realizărilor economiei naționale, iar organizațiile comerciale de specialitate au și înregistrat primele mii de înscrieri pentru vînzarea noului tip de automobil. Alături de acest autoturism, circulația auto în U.R.S.S. va continua să înregistreze prezența masivă a autoturismului „Volga", care și-a dovedit calitățile sale deosebite în condițiile climaterice din Uniunea Sovietică. Primul lot de 100 de exemplare din noul model al autoturismului „Volga" și-a făcut deja în aceste zile apariția pe bulevardele Moscovei.

Sîntem la Moscova în preajma celei de a 51-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. În fiecare zi orașul își îmbogățește haina sărbătorească. Străzile și marile bulevarde, clădirile sînt împodobite cu drapele, panouri cu chemări și cifre despre realizările oamenilor muncii, ghirlande de steguleți și becuri multicolore. În apropiere de Piața Roșie și-au făcut apariția carele alegorice, care vor fi prezente la marea demonstrație a locuitorilor Moscovei. Acum cîteva seri, alături de mii și mii de moscoviți, am asistat la o repetiție generală făcută în Piața Roșie de unitățile militare ce vor participa la paradă.

La ora cînd aceste rînduri vor vedea lumina tiparului, grupul de ziariști români aflați în vizită în U.R.S.S. asistă, alături de oamenii sovietici, la uriașa demonstrație a oamenilor muncii și la parada militară a unităților din Moscova, consacrate sărbătoririi a 51 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.

Deputatul laburist englez FRANK ALLAUN este binecunoscut cititorilor noştri în calitatea sa — cîndva principală ocupaţie — de publicist. La sfîrşitul unei vizite în România, dl Allaun a fost oaspetele redacţiei noastre. Discuţia purtată aici a atins o serie de subiecte din actualitatea britanică şi internaţională ; asupra acestora, deputatul englez a exprimat opinii care, chiar dacă nu coincid întotdeauna cu acelea ale Comitetului executiv laburist (din care face parte) sau ale actualului guvern, sînt acceptate de o mare parte a mişcării laburiste şi, în general, a opiniei publice din Marea Britanie.

FRANK ALLAUN

în vizită la redacţie

Discuţia a debutat cu o examinare a peisajului politic britanic, a situaţiei partidelor laburist şi conservator după congrese şi la începutul sesiunii parlamentare.

— Situaţia — ne spune dl Allaun — pare să evolueze în favoarea noastră, a laburiştilor. Cu cîteva săptămîni în urmă, sondajele de opinie publică indicau un avantaj de 24 de procente pentru conservatori. Dacă în acel moment ar fi avut loc alegeri generale, rezultatul ar fi fost că nici 30 de laburişti nu şi-ar fi reînnoit mandatele parlamentare. Desigur, în momentul alegerilor, spiritele se mai calmează şi alegătorii apreciază mai calm meritele partidelor ; cu toate acestea, faptul era îngrijorător. Cel mai recent sondaj, însă, arăta un avans de numai opt procente în favoarea conservatorilor.

Un indiciu mai clar urmau să dea alegerile parţiale de la 31 octombrie din Bassetlaw. L-am rugat pe dl Allaun să dea un pronostic.

— Cred că vom cîştiga. Este unul din mandatele considerate „sigure" pentru laburişti şi, cum spuneam, noi recîştigăm teren. (Pronosticul s-a verificat, după plecarea d-lui Allaun din România: laburiştii şi-au păstrat mandatul).

Ar rezulta, în acest caz, că partidul laburist s-ar putea prezenta cu şanse de victorie în alegerile din 1970 sau 1971, mai ales dacă se arată pînă atunci semnele unei redresări economice ?

— Nu se poate afirma cu certitudine. În fond şi revenirea noastră — în sondajele de opinie — ar putea fi un aspect al fluctuaţiei. Redresarea economică ar putea ajuta, ea ar permite reducerea şomajului şi, eventual, o politică socială mai conformă cu programul nostru ; acest lucru ni i-ar apropia din nou pe alegătorii din clasa muncitoare. Dar ar fi nevoie de mai mult pentru a readuce în organizaţiile laburiste pe cei care au activat în ele, animaţi de idealuri sociale generoase, şi pe care politica guvernului, în special în domeniul economic, i-a dezamăgit. Ca să fim siguri că aceştia vor reintra în rînduri şi, în acelaşi timp, că vom cîştiga viitoarele alegeri, ar trebui nu să obţinem succese cu politica de pînă acum, ci să o modificăm, să arătăm mai mult interes pentru păturile sociale cu venituri mici care constituie masa susţinătorilor noştri.

În ce măsură a constituit un pas pe această cale conferinţa anuală de acum o lună de la Blackpool ?

— Conferinţa de la Blackpool a ilustrat multe din fenomenele descrise pînă acum. Din punctul de vedere al stîngii, a fost o conferinţă bună ; am reuşit să impunem punctul nostru de vedere în multe privinţe. În primul rînd, asupra politicii economice, actuala orientare a guvernului fiind respinsă, după cum ştiţi, cu un vot masiv, negativ în proporţie de 5 la 1.

Cum se explică acest vot, într-adevăr remarcabil prin proporţiile lui ?

—L-aş explica, în primul rînd, prin atitudinea unor mari sindicate, datorită prezenţei, de dată recentă, în fruntea acestora a unor lideri extrem de combativi de tipul lui Hugh Scanlon. Este un factor care va influenţa şi pe termen mai lung mişcarea laburistă. La Blackpool am constatat şi un alt fenomen : evoluţia spre dreapta a organizaţiilor din circumscripţii, care au oferit cu regularitate voturile lor guvernului. Fenomenul se explică tocmai prin părăsirea organizaţiilor din circumscripţii de către activiştii dezamăgiţi la care m-am referit înainte. Ca să-i recîştigăm pe aceştia, repet, e nevoie de o cotitură în politica economică şi socială.

O asemenea cotitură poate fi acum prevăzută ?

— N-aş putea afirma asta. După conferinţă, dl Wilson a spus că voturile de la Blackpool vor fi considerate ca un avertisment dar nu ca un imperativ. E o formulă care lasă toate opţiunile deschise.

La Blackpool au avut loc şi dezbateri de politică externă...

— Da, şi sînt mulţumit de multe din rezultatele obţinute acolo. M-aş referi, în primul rînd, la rezultatele votului în legătură cu Nigeria şi Biafra. A fost unul din cazurile, mai rare, în care opiniile nu s-au divizat riguros : stînga — dreapta. Rezultatul votului e cunoscut ; el reprezintă o condamnare a oportunismului politicii guvernamentale. Pentru a apăra interesele noastre petroliere guvernul a mizat pe autorităţile federale. Un factor de confuzie suplimentar l-au constituit şi recomandările diverşilor noştri experţi care apreciau, în primăvara trecută, că Biafra nu va rezista mai mult de cîteva săptămîni. După cum ştim, conflictul continuă, el a provocat cel mai mare număr de victime de la al doilea război mondial încoace şi e ruşinos că trupele federale continuă să fie aprovizionate cu arme din Anglia.

Am reafirmat, la Blackpool, şi intenţia laburiştilor de a nu acorda independenţă Rhodesiei, decît atunci cînd africanii vor primi drepturile politice cuvenite. Negocierile începute pe „Fearless" prezintă multe aspecte neclare. Sper că ele nu vor lua sfîrşit cu o capitulare, mai mult sau mai puţin vizibilă. Nu sînt adeptul unei soluţii militare şi nu recomand o intervenţie împotriva guvernului de la Salisbury. Dar sancţiunile economice trebuie menţinute şi eventual extinse la Africa de Sud, chiar dacă acest lucru ridică unele probleme economice. Un acord concesiv cu Smith ar fi un exemplu de concluzie greşită după aprecierea dificultăţilor economiei noastre.

Au existat şi concluzii favorabile : hotărîrea de renunţare la prezenţa „la est de Suez".

— Sper că această hotărîre va fi dusă pînă la capăt, chiar şi în cazul cînd imperativele economice nu ar mai fi presante. În Golful Persic, şeicii ar fi dispuşi să

plătească ei întreținerea trupelor engleze. Dar eu am fost în această regiune — și în Aden, de altfel — și știu că militarii englezi — nu mă refer la ofițerii superiori care au tot confortul și au posibilitatea să-și aducă familiile cu ei — nu doresc decît să se întoarcă acasă cît mai repede.

Așadar, se poate spera că Marea Britanie va fi consecventă în renunțarea la „rolul mondial". Cum stau încă lucrurile cu alternativa — „rolul european" al Angliei ?

— Nu aș putea face o apreciere de ansamblu. De exemplu, se persevorează în inițiativa, după părerea mea greșită, de aderare la C.E.E. Greșită, pentru că regruparea țărilor vest-europene — majoritatea membre ale N.A.T.O. — într-o uniune economică nu ar face decît să adîncească divizarea continentului. Sînt în situația de a mă simți recunoscător guvernului francez pentru că persistă în a refuza primirea Angliei în Piața comună. Nici în alte privințe poziția guvernului laburist nu mi se pare satisfăcătoare. La Blackpool, conducerea laburistă a făcut tot posibilul pentru a împiedica adoptarea rezoluțiilor nefavorabile N.A.T.O. și chiar a inclus un paragraf despre necesitatea participării în continuare la acest pact, împiedicînd în acest fel un vot unanim. Dar, deși rezoluția care cerea reducerea la jumătate a efectivelor „armatei britanice de pe Rin", din R.F.G., nu a fost adoptată, eu am motive de satisfacție : rezultatul votului a fost nefavorabil rezoluției doar cu o infimă majoritate. Vreau să adaug și că atitudinea guvernului la reuniunea parlamentară extraordinară din august a fost destul de moderată, spre dezamăgirea acelora dintre conservatori care vedeau în evenimentele mai recente o ocazie de a reveni la vocabularul și la atmosfera războiului rece. Curentul de opinie în favoarea destinderii, a extinderii relațiilor Est-Vest, continuă să fie predominant în Anglia.

Cum se încadrează în sistemul acestor relații acelea dintre România și Marea Britanie ?

— Tot ce am văzut și am aflat aici mă face să fiu optimist. Se pare că lucrurile au mers tot mai bine în ultima perioadă : comerț în expansiune, vizite reciproce, contacte culturale. Am venit în ultimele zile ale expoziției industriale britanice, despre care am aflat că a fost utilă. Expoziția a avut succes, a fost vizitată de conducătorii români, de specialiști, de public, în general. Sînt perspective bune pentru exportul nostru și sper că exportatorii vor înțelege necesitatea ca și României să-i fie cît mai deschisă piața britanică; în felul acesta vor fi satisfăcute interesele ambelor părți.

După un tur de orizont atît de cuprinzător, i-am mulțumit interlocutorului în numele cititorilor noștri.

— Nu pot citi revista dv., dar îmi pot face o idee despre conținutul ei. Presupun că acești cititori știu o mulțime de lucruri despre Marea Britanie. Este măgulitor și cred că se impune ca și englezii să afle cît mai multe despre România. Mai ales că — o pot spune la sfîrșitul vizitei — sînt atîtea lucruri de aflat...

Mihai MATEI

Corespondență din Londra de la Richard Clements

Perspectivele dialogului anglo-rhodesian

În următoarele săptămîni, guvernul laburist se va afla în fața unei sarcini dificile. În timp ce între premierul Wilson și regimul ilegal din Rhodesia au loc tratative, în rîndul grupului parlamentar laburist și în țară se manifestă o opoziție crescîndă față de o reglementare care ar însemna recunoașterea controlului necondiționat al lui Ian Smith în Rhodesia.

O dovadă în acest sens a fost votul care a avut loc la 22 octombrie în Camera Comunelor. Un număr substanțial de membri ai grupului parlamentar laburist, ca și majoritatea deputaților liberali, au votat împotriva guvernului. Și mai semnificativ a fost faptul că mulți alți deputați laburiști — inclusiv fostul ministru al Commonwealthului, Arthur Bottomley — s-au abținut să sprijine actuala politică a guvernului. Astfel majoritatea obținută de guvern — conservatorii nu au participat la vot — a fost alcătuită aproape în întregime din membrii guvernului.

În aceste împrejurări, guvernul își dă seama probabil că, în cazul în care merge înainte și face noi concesii regimului rebel, va trebui să facă față celei mai serioase scindări din cîte s-au înregistrat vreodată în perioada mandatului actualului parlament. Se pare că primul ministru a înțeles avertismentul. Deși a avut grijă să nu arate dacă este dispus sau nu să ducă noi tratative cu Smith, el a inclus în cuvîntarea sa o frază elaborată cu grijă, care dă cel puțin impresia că nu se poate abate de la condițiile stabilite pe bordul navei „Fearless".

Cuvîntarea lui Arthur Bottomley a fost probabil cea mai semnificativă. El a subliniat că guvernul laburist a dat înapoi față de condițiile care fuseseră negociate pe bordul navei „Tiger". Condițiile de pe „Fearless" au constituit după părerea sa o „trădare", deoarece au omis principiul : „Nu independență înainte de instaurarea regimului majorității". Dacă predați puterea lui Smith în momentul de față, a argumentat Bottomley, ce siguranță aveți că guvernul său va permite un progres continuu spre regimul majorității africane ? Tot el a răspuns la întrebare afirmînd că nimeni, și cu atît mai puțin un guvern laburist, nu poate avea încredere în promisiunile lui Smith.

Așa cum a declarat primul ministru în cursul dezbaterii, regimul lui Smith a răspuns la propunerile făcute pe bordul navei „Fearless". Rezultatul l-au constituit actualele negocieri de la Salisbury, primite cu neîncredere chiar în rîndurile guvernului laburist. Dacă dl Smith are destulă autoritate în partidul Frontul Rhodesian — este ceea ce urmează să constate negociatorul britanic, George Thompson — el va trece peste rezervele celor situați la dreapta sa și nu se vede ce ar putea împiedica un acord.

Aceasta ar satisface puțini oameni din Anglia, exceptînd firește conducerea conservatoare care speră acum că Wilson va reglementa criza rhodesiană înainte de viitoarele alegeri generale, astfel încît dacă conservatorii vor reveni la putere să nu fie nevoiți să facă față dificultăților cu care luptă acum Wilson.

De ce guvernul britanic pare dispus să cedeze asupra unui mare număr din principiile pe care le-a stabilit la tratativele lui anterioare cu privire la Rhodesia ? În unele cercuri guvernamentale se afirmă că guvernul britanic nu poate proceda acum altfel. Dar există de asemenea o argumentare puternică de care se vorbește în culise potrivit căreia atîta timp cît Africa de Sud exercită presiuni asupra lui Smith pentru a accepta o reglementare, este mai bine să nu se intervină. (Din propriile lui motive, guvernul sud-african ar prefera o reglementare a situației în Rhodesia chiar dacă aceasta ar însemna eventual un regim african, deoarece atît timp cît regimul din Rhodesia rămîne ilegal, pericolul extinderii activității de partizani la Africa de Sud se menține).

Se pare că anumiți miniștri au declarat că prețul sancțiunilor economice împotriva Rhodesiei împiedică acum o redresare economică și mențin o situație deflaționistă în Marea Britanie. Ca urmare, mulți deputați laburiști, temîndu-se pentru locurile lor dacă actuala situație economică din Marea Britanie se menține, par să accepte această argumentare și sprijină guvernul în ce privește propunerile de pe „Fearless".

Cel mai probabil este că vor avea loc tratative îndelungate. Este cunoscut faptul că regimul Smith va accepta cel puțin două prevederi din acordul de pe „Fearless" — una care permite să se facă apel la Consiliul Privat din Londra în problemele constituționale, cealaltă care prevede ca africanii să dispună de un sfert din locuri în Adunarea legislativă, ceea ce ar împiedica orice încercări de instaurare a unei situații de apartheid sau de schimbare a constituției în alt fel.

Este clar că situația din Rhodesia nu este chiar atît de simplă și că nici situația lui Smith nu este atît de bună cum își închipuiau unii. Este cert că anumite cercuri de afaceri se tem că o continuare a politicii duse pînă în prezent de regim ar avea repercusiuni uriașe pe viitor. Fără îndoială, reprezentanții acestor interese recomandă acum guvernului Smith ca, atunci cînd va fi încheiat, acordul dintre Marea Britanie și Rhodesia să fie aplicat cu strictețe.

Pentru guvernul laburist se pune o ultimă problemă : cum să procedeze cu Commonwealthul. În ianuarie 1969, va avea loc o conferință a Commonwealthului la care, desigur, majoritatea participanților vor refuza să ratifice un acord încheiat pe baza condițiilor de pe „Fearless". Întrevederile cu liderii africani din Rhodesia, în prezent deportați, nu constituie pînă acum o garanție suficientă că poziția britanică va fi destul de fermă pentru a satisface majoritatea partenerilor din Commonwealth.

Londra, 5 noiembrie

Petrolul în economia mexicană

Emilian Georgescu

În preocupările actuale de politică economică a multor state latino-americane, capătă o pondere tot mai mare orientarea spre întărirea poziţiilor naţionale în exploatarea şi valorificarea bogăţiilor solului şi subsolului, eforturile proprii pentru o dezvoltare multilaterală. Experienţa mexicană în lărgirea sectoarelor naţionalizate din economia ţării este urmărită cu interes în numeroase cercuri politice şi economice din ţările latino-americane. Cu atît mai mult cu cît anul acesta, Mexicul a făcut bilanţul a 30 de ani de la intrarea în proprietate de stat a celei mai importante ramuri din economia naţională : industria petrolieră. Vorbind la Poza Rica, în statul Vera Cruz, cu ocazia acestui eveniment, preşedintele Mexicului, Gustavo Diaz Ordaz, spunea : „Pentru prima dată pe continentul latino-american, la 18 martie 1938, preşedintele Lazaro Cardenas a emis un decret prin care se naţionalizau industria petrolieră şi alte întreprinderi aparţinînd capitalului străin, în vederea apărării suveranităţii Mexicului şi a folosirii bogăţiilor naturale ale ţării pentru crearea unei economii independente şi autonome".

Semnificaţia acelor ani de intensă luptă nu poate fi ruptă de revoluţia burghezo-democratică mexicană din 1910—1917, care a creat posibilitatea unor transformări social-economice. Pancho Villa şi Emiliano Zapata au înscris pe stindardul nemulţumirii populare lozinca „Tierra y libertad". Dacă numele lor are astăzi caracter de legendă, dacă istoria Mexicului modern îi înscrie printre eroii săi naţionali, aceasta se datoreşte faptului că flacăra aprinsă de ei a înscris în viaţa poporului mexican realizări de mare importanţă : reforma agrară, naţionalizarea industriei petrolului, a căilor ferate şi electricităţii.

CONFLICTUL CU „STANDARD OIL"

De la săparea primului puţ, în 1901, şi pînă în 1921, Mexicul a urcat treptele producţiei petroliere, devenind al doilea producător pe scară mondială. „Petrolul — arăta economistul mexican Ernesto Lobato Lopez — are o mare importanţă pentru ţară deoarece furnizează cea mai mare parte a energiei" (92 la sută — n.n.). Deşi, formal, proprietatea statului asupra bogăţiilor subsolului era asigurată prin articolul 27 al Constituţiei mexicane, în practică zăcămintele petroliere erau exploatate de companiile străine cărora le aduceau beneficii imense. Astfel, capitalul străin se ridica la circa 346 milioane de pesos, din care 174 milioane capital de bază şi 172 milioane capital reinvestit provenit din beneficii.

Prezenţa companiilor străine stînjenea tot mai mult dezvoltarea independentă a economiei mexicane. Nemulţumirile împotriva dominaţiei lor erau tot mai mari. Peste 600 de moţiuni cu revendicări ale muncitorilor sindicalizaţi din industria petrolieră au precedat greva de 40 de zile pe care aceştia au declanşat-o în iunie 1937. Ca o primă măsură, Lazaro Cardenas — devenit preşedinte al Mexicului în 1934 — a expropriat circa 350 000 de acri aparţinînd societăţii americane „Standard Oil of California" şi a numit o comisie de anchetă care să analizeze situaţia muncitorilor din industria petrolieră. Comisia a stabilit că, revendicările fiind întemeiate, companiile petroliere străine ar trebui să acorde o majorare de salarii de 26 milioane pesos. Companiile au refuzat însă să acorde o majorare de salarii mai mare de 13,5 milioane pesos.

Conflictul dintre sindicate şi companii s-a transformat treptat într-un conflict între statul mexican şi capitalul străin. Companiile străine au recurs, în aceste condiţii, la diferite manevre. În schimbul unei concesiuni de 6 000 de acri în bogata regiune petrolieră Poza Rica, ele au oferit guvernului mexican — probabil cu intenţia de a-l „tempera" în intenţiile sale — 5 milioane de dolari, construirea a trei rafinării în valoare de patru milioane de dolari, precum şi o redevenţă de 15-35 la sută din întreaga producţie extrasă. Dar, în acelaşi timp, ele s-au adresat unui Tribunal de Muncă, contestînd hotărîrile comisiei de anchetă. Tribunalul a menţinut, însă, hotărîrea, ca de altfel şi Curtea Supremă a Naţiunii. Ca urmare, în cadrul unei întrevederi cu preşedintele republicii, companiile străine au acceptat sporul de salariu propus, respingînd însă orice cereri sociale (concedii, pensii, şcoli, spitale).

În această situaţie, guvernul confiscă depozitele din bănci ale societăţilor străine — în principal ale societăţii britanice Aquila — şi, în noaptea de 18 martie 1938, generalul Cardenas semnează decretul de naţionalizare a industriei petroliere. Două zile mai tîrziu, ia naştere societatea de stat „Petróleos Mexicanos" (PEMEX). Actul politic îmbrăca astfel forma juridică, iar lupta cu monopolurile se strămuta pe terenul economiei.

Ca răspuns la măsurile legitime ale guvernului mexican, statele cărora le aparţineau companiile naţionalizate încep să boicoteze petrolul Mexicului, care se acumulează în cantităţi din ce în ce mai mari, capacitatea de depozitare fiind limitată. Întrebat de ministrul său de externe Beteta, ce va face cu petrolul care nu se va mai putea vinde, Cardenas răspunde cu o frază care a intrat în istorie : „Îl vom vinde sau îl vom arde, chiar dacă ar trebui să ard şi eu o dată cu el".

În cele din urmă, guvernul mexican se declară dispus să plătească unele despăgubiri pentru bunurile naţionalizate, dar nu la cuantumul cerut de corporaţii (450 milioane de dolari), ci la cel real, de 8 milioane de dolari. Masele răspund cu căldură la acest sacrificiu colectiv : pentru a contribui la acoperirea acestor cheltuieli, lucrătorii şi funcţionarii donează 25 la sută din salariul lor lunar.

PRECEDENT „PRIMEJDIOS"

Reacţiile S.U.A. şi Angliei la actul naţionalizării au fost, în esenţă, aceleaşi, dar diferenţiate ca formă de manifestare.

Anglia s-a situat pe o poziţie rigidă, refuzînd să recunoască naţionalizarea şi cerînd restituirea întreprinderilor. Răspunsul mexican nu s-a lăsat aşteptat. La 12 aprilie 1938, guvernul mexican declară că Aquila este o societate mexicană şi în consecinţă nici o putere nu poate interveni într-un diferend dintre o societate industrială şi statul mexican. „Mexicul nu poate admite ca vreun stat străin, sub pretextul de a proteja interesele acţionarilor unei companii mexicane, să nege existenţa unei personalităţi juridice create în Mexic în conformitate cu legile naţionale". În acelaşi timp, Mexicul îşi recheamă ministrul de la Londra, ceea ce obligă guvernul britanic la o măsură similară : relaţiile diplomatice sînt rupte. Ulterior, chestiunea despăgubirilor a fost clarificată printr-un acord încheiat cu grupul Sinclair în 1940, cu companiile americane în 1942, iar cu restul întreprinderilor străine în 1947.

Este evident că — în toată această evoluție — rolul S.U.A. nu poate fi neglijat. Formal, ele nu au contestat dreptul guvernului mexican de a efectua această naționalizare, însă au susținut că e necesar să plătească despăgubiri.

Lumea se afla pe atunci într-o perioadă cînd pericolul unui război se profila la orizont. În acest context, S.U.A. erau vital interesate să-și asigure un debușeu sigur al mărfurilor lor într-o țară ale cărei importuri se efectuau în proporție de 75 la sută cu vecinul din nord. În al doilea rînd, monopolurile din S.U.A. intenționau ca — prin eliminarea concurenților lor din Europa— sub o altă formă, și la timpul potrivit, să le ia locul. În afară de aceste considerente economice au existat și altele de ordin politic, printre care faptul că S.U.A. nu erau interesate în încordarea relațiilor cu țara cu care se mărgineau la sud. S-a spus că Mexicul — Nueva Espana — a fost și este poarta de intrare spre America Latină. Fără îndoială că și de acest considerent a ținut seamă strategia Departamentului de Stat.

Dar mai important este faptul că — la conferința pan-americană de la Buenos Aires, ce precedase naționalizarea petrolului mexican — principiile bunei vecinătăți și ale neintervenției au fost proclamate ca norme diriguitoare ale relațiilor inter-americane. Ideologii revoluției mexicane au înțeles consecințele ce decurg dintr-o interpretare mai profundă a acestui principiu. În consecință, guvernul mexican a considerat principiul neintervenției ca piatră fundamentală a politicii sale externe. Pledînd în sprijinul Spaniei republicane — pe care a ajutat-o material și moral —, protestînd împotriva intervenției fasciste în Etiopia, devenind coautoare la Pactul Saavedra — Lamas, protestînd împotriva Anschluss-ului, Mexicul pleda totodată în sprijinul propriei sale politici. Experiența mexicană a naționalizării petrolului reprezintă un element important al procesului de dezvoltare care acționează în numele suveranității și al independenței naționale. Acest exemplu va fi contribuit, poate, și la apariția sectorului de stat în industria petroliferă din alte state ale Americii Latine (Brazilia — „Petrobras", Argentina — „Yacimientos Petroliferas Fiscales").

Cît privește fondul atitudinii forțelor imperialiste care acționau în America Latină, ele au considerat că este vorba de un precedent „primejdios" pentru pozițiile lor. Referindu-se la politica panamericană a „bunei vecinătăți", Joseph Kennedy, pe atunci ambasadorul S.U.A. la Londra, recunoștea că: „Politica panamericană a bunei vecinătăți își găsește sensul în generalitatea sa și nu poate fi o stradă în sens unic". Era o recunoaștere a unor stări de lucruri de care trebuia să se țină cont: aspirația tot mai puternică spre independență a țărilor latino-americane.

Trecerea unor sectoare-cheie din economie în proprietatea statului mexican i-a dat acestuia posibilitatea să realizeze trei sferturi din volumul total al producției industriale în sectorul de stat și să facă investiții în proporție de 90 la sută din mijloacele proprii ale statului. Numai PEMEX a vărsat la bugetul statului, în decurs de 20 de ani (1938-1958), 6 090 miliarde de pesos față de 777 milioane pesos cît au plătit impozite corporațiile străine timp de 36 de ani. Producția a crescut cu 75 la sută iar produsul național brut — cu 3,8 la sută pe cap de locuitor.

Dacă ar fi să ne referim la alt indicator, acela al producției petroliere, se constată că Mexicul ajunsese în 1967, al 9-lea producător pe scară mondială, cu o producție de 185 milioane de tone. Producția de petrol a înregistrat, în medie, o creștere anuală de 8 la sută. Rezervele de petrol cunoscute au crescut de peste 6 ori, iar capacitatea de rafinare de peste 3 ori. Au intervenit și schimbări calitative în industria petrolului: 40—60 la sută din totalul produselor îl dețin, în prezent, sortimentele obținute prin rafinarea petrolului. Creșteri însemnate s-au obținut și la mijloacele de transportare a combustibilului lichid: parcul de cisterne pe calea ferată și de tancuri petroliere s-a dublat, iar lungimea conductelor a crescut de cinci ori. Pe de altă parte, dezvoltarea industriei petrolifere a contribuit la extinderea rețelei de drumuri; pe drept cuvînt se spune, în Mexic, că „PEMEX a asfaltat șoselele Mexicului".

„Petróleos Mexicanos" are, în prezent, o capacitate de 14 ori mai mare decît în 1938. Pe de altă parte, exporturile țării au atins cifra de 596 milioane de pesos, în timp ce importurile au absorbit doar 206 milioane, la unele produse petroliere ele putînd fi reduse ca urmare a intrării în funcțiune a noi întreprinderi de prelucrare ca cele din Guadaljara și Guerétaro. Exploatarea zăcămintelor de petrol s-a extins rapid în ultimii ani, ceea ce a contribuit, în bună măsură, la sporirea venitului național și a investițiilor. Descoperirea de noi zăcăminte și programul alcătuit pentru exploatarea lor sînt menite să asigure un ritm adecvat creșterii rezervelor. Desigur, în economia mexicană sînt încă probleme nerezolvate constituind obiectul unor preocupări din partea forțelor politice care acționează pentru extinderea pozițiilor naționale și în alte ramuri ale economiei. Industria petrolului reprezintă pîrghia principală a acestor eforturi.

În strînsă legătură cu ascensiunea industriei petroliere, industria petrochimică mexicană a cunoscut ritmuri sporite de dezvoltare, depășind de 2—3 ori ritmul de creștere generală a industriei. Combinate petrochimice mari, ca cele de la Pajaritos, Minatitlán, Tampico, Salamanca, Ciudad Madero și altele, dau peste 34 de produse chimice principale.

Țara vechilor azteci, pămîntul despre care s-a pomenit pentru prima dată la noi acum cîteva secole, pășea acum 30 de ani într-o nouă etapă care avea, în deceniile următoare, să ducă Mexicul pe calea unei dezvoltări economice stabile.

reflector

CELE 140 DE BAZE

Statele Unite dețin astăzi pe teritoriul japonez 140 de baze militare. Stabilite după cel de-al doilea război mondial, ele constituie cheia sistemului defensiv american în Pacific. „Dacă părăsim bazele din Japonia — a declarat un amiral american — putem să spunem pentru totdeauna adio Asiei". După cum se știe, opinia publică japoneză a protestat frecvent împotriva bazelor americane; conflictul a devenit mai acut după ce, în mai anul trecut, pe marea din jurul bazei de la Sasebo au apărut pete mari, ca de ulei. Ele proveneau de la submarinele nucleare americane care făceau manevre în acea zonă, ceea ce a făcut ca în rîndurile populației să se dezvolte psihoza „mării radioactive". În Dieta japoneză s-a desfășurat o violentă discuție: reprezentanții opoziției au declarat că există pericolul unei noi „atomizări" a Japoniei. Ca rezultat al acestor înfruntări și al presiunii opiniei publice, o comisie de militari americani și una japoneză au început tratative pentru părăsirea de către americani a unor baze și instalații militare din Japonia.

DUELUL TREN-AUTOMOBIL

Traficul feroviar mondial — confruntat cu graficul de creștere permanentă a populației globului și a volumului de produse agricole și industriale — prezintă, în ultimii ani, două caracteristici deosebite: diminuarea numărului de călători și sporirea tonajului de mărfuri transportate. Analizînd aceste două aspecte, publicația franceză de specialitate „Revue générale des chemins de fer" ajunge la concluzia că automobilul a cîștigat competiția, pentru sectorul călători, iar calea ferată, învinsă în acest sector, după mai bine de un secol de supremație, a rămas — deocamdată — imbatabilă în transportul mărfurilor. Etalonul pe baza căruia s-a făcut analiza îl constituie graficul activității mijloacelor de transport din S.U.A. (cifrele anului 1966), desfășurată pe un teritoriu de 7 827 883 de km (fără Alaska). Iată principalele date de referire: căile ferate — 346 000 de km de rețele — au preluat 47,9 la sută din transporturile de mărfuri și numai 3 la sută din totalul călătorilor; automobilele — 5 800 000 km de șosele: 20 la sută din mărfurile transportate și 93 la sută din numărul călătorilor; avioanele — 450 000 km de linii: 0,05 la sută din mărfuri și 4 la sută din călători; vapoarele — 40 000 km linii interioare: 15,05 la sută mărfuri, 0,05 la sută din călători.

Cifrele de mai sus, comparate cu cele ale anului 1940, arată o scădere de 50 la sută la transportul călătorilor, pe calea ferată, și o creștere de 25 la sută la mărfuri, iar la transportul de călători cu automobilele, o creștere de 400 la sută.

EXISTĂ APĂ PE LUNĂ?

Cercetătorii Institutului fizico-tehnic din Leningrad al Academiei de științe a U.R.S.S. presupun că prezența apei pe Lună poate fi determinată cu ajutorul unui satelit artificial al Lunii, dotat cu un contor de neutroni. Suprafața lunară emite în permanență neutroni sub acțiunea razelor cosmice. Deosebit de puternic, apreciază calculele fizicienilor, se va schimba fluxul de neutroni deasupra regiunilor care conțin hidrogen în componența gheților sau a altei stări a apei.

Vîrstele capitalei maliene

Corneliu Vlad

Înainte de a sosi la Bamako, cineva îmi spusese despre capitala Maliului : „E un oraș fără istorie". Adică o așezare umană ștearsă, a cărei înfățișare nu a consemnat nicicum sporul de civilizație al diferitelor epoci istorice. Vîrstele ar fi trecut fără urme peste oraș lăsîndu-l mereu apersonal și anistoric, același întotdeauna.

Așa se face că aici, mai mult ca oriunde în orașele africane parcurse, am fost deosebit de atent la trecutul așezării. Impresia de anistorism a orașului Bamako mi-a apărut în final, total eronată ; cîștigul — dacă poate fi vorba de așa ceva — a constat poate tot în îndemnul implicit al acelei remarci la mai buna cunoaștere a cîtorva din vîrstele orașului.

Stradă din Mali

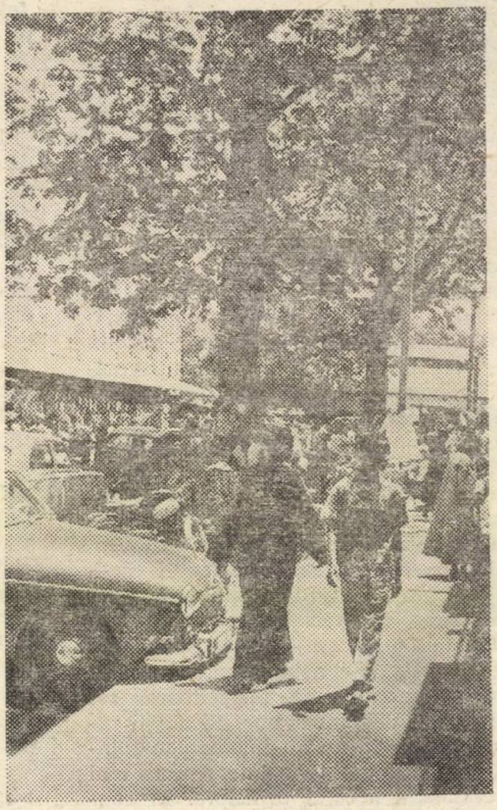

Legende privind fondarea diferitelor așezări umane se dovedesc, la un moment dat, surprinzător de asemănătoare. Bunăoară, o poveste a întemeierii orașului Bamako, care pornește de la etimologia denumirii sale, indică fondatorul în persoana vînătorului Bamba (vechiul nume al orașului este Bambako). Acesta s-ar fi instalat, cu toți ai lui, pe vatra actualului oraș, refăcînd deci, în spațiul sud-saharian, ritualul după care — la peste cinci mii de kilometri și într-o epocă ipotetică mai îndepărtată — ciobanul Bucur ar fi ctitorit Bucureștiul.

Iar o altă explicație mitică privind geneza capitalei maliene amintește de această legendă din vremea lui Ștefan cel Mare : viteazul Diamoussa Dia, ieșind la vînătoare într-o bună zi a secolului al XVII-lea, a țintit cu noroc pe însuși „crocodilul fluviului", îndeplinind astfel prezicerea tatălui său, Sériba Niaré, că locul, în care un asemenea eveniment se va întîmpla, este sortit să devină vatra unui mare oraș.

În explicarea numelui orașului s-a cheltuit cel puțin tot atîta fantezie. Cea mai bine primită este explicația de „Rîu al crocodililor" pentru că în idiomul bambara — vorbit de majoritatea locuitorilor regiunii — „bama" înseamnă crocodil iar „ko" — rîu, fluviu și, de asemenea, pentru că porțiunea din Niger care traversează capitala este mult mai frecventată de crocodili decît apele care scaldă alte mari orașe africane.

Pentru alții, Bamako s-ar traduce „fluviul palmierilor" dat fiind că „ban" înseamnă palmieri (iar „ko", tot fluviu), dar ipoteza pare mai șubredă și nu are prea mulți adepți.

Ca pretutindeni în Africa, și aici legendele tind să suplinească, în măsura posibilului, penuria de informații istorice ferme. E drept că celebra hartă a lui Ptolemeu, cuprinzînd întreaga lume cunoscută în secolul al II-lea al erei noastre, se întinde asupra zonei dar, din păcate, nu marchează așezarea. Din neștiință orașul iese abia în ultimii ani ai secolului al XVIII-lea, cînd exploratorul englez Mungo Park notează în hîrtiile sale : „Am auzit vorbindu-se mult de Bamako, ca de un mare tîrg al sării. Am fost destul de dezamăgit, negăsind decît un oraș mijlociu... Și totuși, mica sa întindere este mai mult decît compensată de bogăția locuitorilor săi ; căci atunci cînd maurii aduc sarea lor de-a lungul ținutului Kaarta sau al țării bambara, ei se opresc pentru cîteva zile aici. Și negustorii negri de aici, care cunosc bine prețul sării în diferite regate, fac un comerț bun cu ea și scot un cîștig frumos".

De acum înainte, Bamako intră deci și în circuitul istoric internațional. La cel comercial, am văzut, era de mult conexat. Destinul norocos al acestui oraș din inima Africii se datorește, poate în primul rînd, vocației sale comerciale. În ultimele cîteva secole Bamako a reprezentat pentru vestul african ceea ce era odinioară Tombouctou sau Gao — „locul unde cei ce vin cu piroga se întîlnesc cu cei sosiți pe cămilă", adică focarul unui intens schimb de produse între diferitele zone ale continentului. Importanței comerciale i s-a adăugat apoi prestigiul de centru politico-administrativ — totul culminînd cu desemnarea orașului drept capitală a Republicii Mali.

Memoria străzilor filtrează istoria așezării începînd doar cu secolul trecut. Am avut un ghid bun printre casele cartierului „european" : atunci cînd am observat că stilul lor nu e, nici pe departe, unitar, el mi-a propus, ușor amuzat, o cheie interesantă a enigmelor arhitectonice de aici, pe care încerc s-o reproduc în rezumat. Astfel, pe alocuri, mai stăruie încă o serie de clădiri în stilul colonial cel mai vechi — case mici, joase, cu două-patru încăperi, pentru funcționarii sau militarii coloniali din primii ani ai penetrației franceze — celibatari și care nu petreceau prea mult timp într-un ținut cu o climă atît de aspră, bîntuit de epidemii tropicale și — mai ales — unde, stabilit prin forța armelor, poți fi în orice clipă atacat de cei pe care te străduiești să-i domini. Există apoi vile albe în stil neosudanez (adică împrumută ceva și din arhitectura islamică a Maghrebului, și din construcțiile de la Djenne ale imperiilor sudaneze medievale, și din stilul vilelor de pe Coasta de Azur). Grija pentru confort e mai mare (e vorba doar de locuințe pentru coloniști veniți cu toată familia !): casa e plasată în mijlocul unui parc ; camerele, spațioase, se prelungesc de regulă în terase, foarte căutate mai ales către asfințit. Toate ornamentațiile sînt adaptate la o cît mai bună aerație — dantelărie, flori de piatră, grilaje. Bucătăria, însă, mică, neconfortabilă, uneori în afara casei, în grădină — aici gătește de obicei un bucătar african. În ordine cronologică, urmează casele intrate în zodia betonului armat, care obligă la simplitatea liniilor, la evitarea ornamentațiilor. Numărul etajelor începe să crească — apar buildingurile menite să adăpostească funcționarii administrației coloniale...

Astăzi ai în minte toate aceste reflecții, legate de o perioadă ireversibil depășită

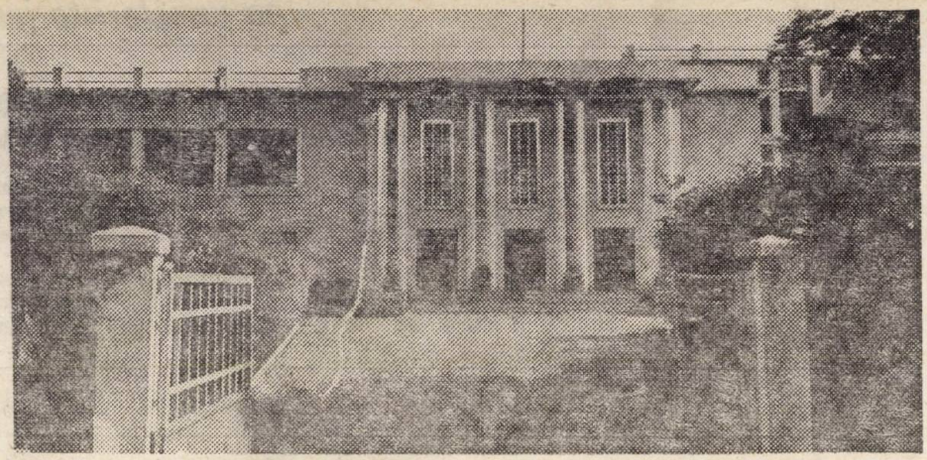

Bamako. Intrarea în școala de lucrări publice

Șantierul unui nou oraș ce va fi clădit pe malul sudic al Nigerului, în fața capitalei Bamako, se învecinează cu o veche moschee sudaneză, vestigiu al trecutului

din istoria țării, plimbîndu-te printre niște clădiri albe, copleșite de verdeață, numeroase din ele de utilitate obștească — sedii ale diferitelor instituții, ale unor obiective social-culturale.

■

Pentru rememorarea altor vîrste ale orașului, fie mai vechi, din epoca precolonială, fie mai noi, din anii intensificării rezistenței anticolonialiste și din primul deceniu al independenței, am părăsit strada pentru cîtva timp și m-am adresat unui bătrîn intelectual, contemporan — uneori participant direct — la marile evenimente istorice ale Maliului din ultima jumătate de secol. „Un bătrîn care dispare este o bibliotecă ce arde", spunea o dată Amadou Hampate Bâ, unul din cei mai prestigioși oameni de cultură malieni — savant, filozof, istoric și literat renumit. Aforismul mi-a venit în gînd în timpul discuției avute într-o seară cu octogenarul Massubry Sidibe, unul din cei mai buni cunoscători ai istoriei Maliului, după cum am aflat.

Pentru a ajunge să-mi vorbească de orientarea prezentă a statului malian independent, el a ținut să-mi evoce mai întîi cîteva episoade din istoria mai veche a actualului teritoriu al țării sale. „Prima epocă de aur în dezvoltarea Maliului a fost domnia lui Sundiata, în secolul al XIII-lea. Victoriile sale strălucite asupra diferiților conducători feudali din valea Nigerului i-au permis întemeierea unui stat unitar, puternic și centralizat, care a dăinuit cîteva sute de ani. Ceea ce, în Africa și în acea perioadă, era un fenomen, pînă atunci, fără precedent. Se spune că înainte de a muri, Sundiata ar fi zis : «În imperiul pe care vi-l las, trebuie să înflorească cultura pămîntului, creșterea vitelor, meșteșugurile și comerțul. Războiul nu va asigura grandoare Maliului». Și, într-adevăr, relațiile de bună înțelegere cu vecinii au permis vechiului stat malian să-și păstreze integritatea teritorială și demnitatea. Astăzi — continuă interlocutorul meu — se vorbește de bune relații între statele africane, de dezvoltarea economică independentă a fiecărei țări. Noi, în Mali, atunci cînd ne considerăm legatarii idealurilor generoase ale înaintașilor noștri, începînd cu Sundiata, ne aducem tocmai propria noastră contribuție la înfăptuirea acestor deziderate. Sîntem prieteni cu toate țările lumii, cu toate statele africane independente, cu toate popoarele africane care nu s-au eliberat încă de sub dominația colonială, excluzîndu-i, bineînțeles, pe cei ce promovează o politică imperialistă, colonialistă sau rasistă. La Bamako există peste 25 de ambasade. Deși, de fapt, nu acesta este cel mai potrivit indiciu ; a întreține o ambasadă presupune, pentru o țară în curs de dezvoltare, eforturi deosebite, adesea foarte greu de realizat. De aceea, în multe țări prietene din lume — mă gîndesc și la țara dv., la România — pentru care nutrim cele mai bune sentimente și cu care am stabilit relații diplomatice, nu avem deocamdată instalate misiuni diplomatice. Pe măsură ce dezvoltarea țării noastre va progresa, evident, și posibilitățile noastre de colaborare cu alte state ale lumii se vor multiplica".

■

Am coborît din nou în oraș pentru a-i cunoaște și dimensiunile contemporane. În ele se încadrează, evident, și cartierele cu locuințe în stil tradițional african.

Aici, proprietatea este înconjurată de un zid ; printr-un gang se pătrunde în curtea interioară, iar de aici, în diferitele încăperi. Una din ele este bucătăria ; într-o familie poligamă fiecare soție își are camera sa.

Printre casele de pămînt încep să se înmulțească, de la an la an, locuințele de cărămidă, uneori cu un etaj. Aici, mobilierul este mai variat, îmbinînd confortul modern (paturi cu somiere metalice în locul obișnuitelor „paturi bambara" de lemn, radio, plase împotriva țînțarilor) cu tradiția (cuverturi în culori vii, de Macina sau în alb-negru, de Tombouctou, servicii de ceai cu motive populare etc.).

Instituțiile de învățămînt, obiectivele industriale (mai ales întreprinderi ale industriei ușoare) tind să adîncească o nouă coordonată a urbei. Școala Normală Superioară, Școala Națională de Administrație (principalul institut de învățămînt superior al țării), Școala Superioară de cadre, mai multe licee și școli primare stau — în planul învățămîntului — la activul perioadei deschise de cucerirea independenței.

„Pentru început — mi-a spus un funcționar de la Ministerul Educației Naționale — n-am vrut să întemeiem o universitate, în accepția clasică a termenului. Țării noastre îi trebuie acum în primul rînd specialiști, cadre economice. Ideea noastră a fost să creăm institute de învățămînt specializate în formarea diverselor categorii de cadre necesare dezvoltării Maliului". M-am gîndit atunci la observația pe care René Dumont o făcea în cartea sa „L'Afrique noire est mal partie", că nu puține țări africane în curs de dezvoltare formează, de pildă, mai mulți avocați decît tehnicieni atît de utili economiei lor naționale. Republica Mali nu se numără, desigur, printre ele. „Învățămîntul nostru — spune interlocutorul meu — nu neglijează obiectivele care-i revin în cadrul operei de dezvoltare națională. Așa se face că, la încheierea școlii, orice absolvent este pregătit pentru a intra direct în producție".

Pe unii din acești tineri absolvenți i-am întîlnit apoi în diferitele întreprinderi industriale ale orașului — fabrica de țigări și chibrituri „Djoliba", Tapiseria Națională și Atelierul de țesături tradiționale, fabrica de ceramică „Djikoroni", toate înființate sau substanțial extinse în ultimii ani. Mașinile, moderne, sînt în stăpînirea muncitorilor africani, în majoritatea lor — tineri. Unii din ei n-au schimbat încă tradiționalul boubou african pe salopeta albastră ; pe ei țin să-i fotografieze în primul rînd străinii, pentru că vor să aibă ceea ce un coleg occidental îmi denumea „o emblemă în mișcare a eforturilor de industrializare a Maliului".

Dar cîte alte aspecte ale capitalei maliene, întîlnite la tot pasul, pot constitui pilde la fel de elocvente ale străduaniei și reușitelor acestei țări în opera de accelerare a dezvoltării sale independente !

reflector

ÎN FAȚA PRIMEJDIEI...

Consecință a operației „Fiat-Citroën" : cooperare mai strînsă în asociația Renault-Peugeot. „Este vorba, declară Pierre Dreyfus (Renault), de o raționalizare pentru realizarea unor prețuri competitive pe plan internațional ; ne propunem să asigurăm în comun cheltuieli de fonduri și de materie cenușie. Ca să putem ridica orice mănușă, fie ea americană sau... europeană !" Cele două firme păstrează fiecare „personalitatea" automobilelor pe care le produc — caroseriile, de pildă, nu vor fi niciodată unificate, dar cele peste 10 000 de elemente care intră în componența unei mașini vor fi astfel grupate încît să se obțină din partea furnizorilor condiții cît mai avantajoase. În plus, inginerii fiecăruia dintre cei doi parteneri au acces liber în birourile de studii și proiectare ale celuilalt. Mai mult, ordinatoarele sînt puse în comun : Peugeot, de pildă, va folosi noua instalație electronică pusă la punct de serviciile Renault pentru elaborarea și desenarea prototipurilor ; în schimb Renault va putea profita de foarte moderna pistă de încercare recent inaugurată la Belchamp, nu departe de uzinele Paugeot de la Sochaux.

REZERVELE SCAD... PROFITURILE CRESC

Producția mondială de petrol a cunoscut în ultimii ani o creștere importantă — în medie cu 7,5 la sută anual ; luînd în considerație și extragerile din noile zăcăminte descoperite, creșterea medie a fost de 10 la sută. Aceasta se datorește solicitărilor sporite în consumul de petrol, dictate în mare parte de transformarea, în ultimul timp, a petrolului în combustibilul energetic numărul 1 și de posibilitățile aproape nebănuite de valorificare superioară ale acestuia. Se consideră că, avînd în vedere dezvoltarea deosebită a consumului, pot fi puse pe viitor în pericol rezervele cunoscute de petrol. Totuși, anumite estimări arată că rezervele sînt destul de mari și, în condițiile ritmului actual, sînt în cantități suficiente pînă în anul 2000. Din acestea peste 60 la sută se află în Orientul Mijlociu.

Jumătate din producția actuală este orientată către export, țările mari producătoare de petrol — cu excepția U.R.S.S. și S.U.A. — folosind pe piața internă o parte infimă din cantitățile produse. De pildă, în Orientul Mijlociu, din cele 496,6 milioane tone petrol extrase în 1967, nu s-au consumat în această regiune decît 42 milioane tone. În ciuda tendințelor evidente ale unor asemenea țări de a trece la exploatarea, industrializarea și desfacerea proprie a petrolului, marile monopoluri petrolifere — Esso, Shell, Texaco, Gulf, British Petroleum, Mobil — continuă însă să exploateze unele regiuni bogate în petrol, obținînd astfel profituri uriașe. Singură compania americană Shell a trecut în activul ei, în anul 1967, profituri nete de 536 milioane dolari în afara granițelor S.U.A., față de numai 196 milioane dolari obținute în Statele Unite.

pe urmele istoriei

DIN TRECUTUL RELAȚIILOR ROMÂNIEI CU ȚĂRILE LATINO-AMERICANE

Constantin I. Turcu

Legăturile României cu statele latino-americane, statornicite și consolidate de-a lungul anilor, ocupă un loc important în istoria relațiilor internaționale și a diplomației românești. Deși situate la mari distanțe geografice, între România și țările Americii Latine s-au dezvoltat legături stimulate de puternice afinități de limbă și cultură, de comunitatea originii latine. Istoria relațiilor dintre România și țările latino-americane cunoaște momente și fapte care atestă dorința reciprocă a popoarelor lor de cunoaștere și apropiere, de colaborare și cooperare în spiritul prieteniei și respectului.

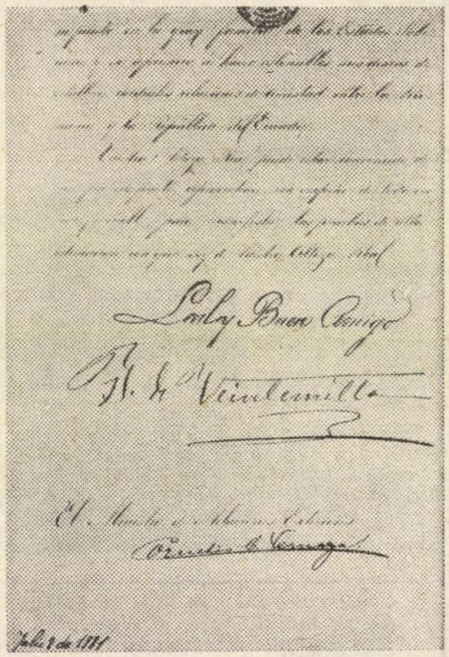

Scrisoarea din 8 iulie 1881 a președintelui Republicii Ecuador, Ignacio de Veintemilla, prin care se recunoaște independența de stat a României

București, 16 iunie 1936. Ministrul de externe al României, Nicolae Titulescu, și ministrul Argentinei la București, dr. Ricardo Olivera

Eveniment remarcabil în istoria poporului nostru, proclamarea României ca stat liber și suveran — consfințită prin Tratatul de la Berlin, semnat la 13 iulie 1878 — a deschis perspective noi relațiilor externe ale tînărului stat național român. Proclamarea independenței țării noastre a marcat, totodată, o etapă în evoluția pozitivă a legăturilor României cu țările Americii Latine. Înștiințate în scris despre acest eveniment, la 20 aprilie 1880, Argentina, Chile, Columbia, Mexic, Peru, Uruguay, Venezuela, Ecuador și alte state latino-americane au salutat cu simpatie intrarea României în familia statelor independente, exprimîndu-și, în același timp, dorința de a strînge legăturile cu țara noastră.

Împăratul Pedro al II-lea al Braziliei, la curtea căruia în toamna anului 1880 a fost trimisă o misiune specială din România în persoana colonelului Sergiu Voinescu — „trimis extraordinar" — a mărturisit diplomatului român, în timpul convorbirilor (2 octombrie), că are multă simpatie pentru România și

că „dezvoltarea statului român e trebuincioasă echilibrului european și oferă o garanție de progres și prosperitate în Orient". Contactele diplomatice de la Rio de Janeiro, între suveranul Braziliei, Pedro al II-lea, și trimisul român, s-au dovedit utile. În scrisoarea de răspuns a lui Pedro al II-lea din 14 octombrie 1880, suveranul Braziliei sublinia „interesul plin de simpatie" pe care îl avea „față de un eveniment atît de fericit pentru națiunea română" și promitea să facă tot ce va fi în puterea sa „pentru ca raporturile fericite stabilite între țările noastre să devină cît mai plăcute posibil".

■

O contribuție de seamă în strîngerea legăturilor României cu țările Americii Latine a fost adusă de Nicolae Titulescu, care a vorbit nu o dată despre „rolul pe care este chemată să-l joace America de Sud în viața internațională". În calitate de ministru al afacerilor externe al României, el a luat inițiativa înființării primelor reprezentanțe diplomatice românești pe continentul sud-american, începînd cu Brazilia. Astfel, într-o telegramă din 27 decembrie 1927, adresată Legației României la Londra, șeful diplomației românești ruga să se aducă la cunoștința ambasadorului brazilian în Marea Britanie „că pentru a dovedi sentimentele noastre de simpatie și a invedera legăturile noastre sufletești cu marea Republică a Braziliei", parlamentul a votat, la propunerea sa, o lege pentru crearea unei legații la Rio de Janeiro. Totodată, ministrul de externe al României dispunea să se ceară agrementul pentru numirea lui Caius Brediceanu în acest post, în calitate de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar.

Răspunzînd acestei comunicări, la 6 ianuarie 1928, ambasadorul Braziliei la Londra, P. Regis de Oliveira, arăta că este însărcinat de ministrul său de externe să înștiințeze guvernul român că „guvernul Statelor Unite ale Braziliei a primit cu cea mai mare satisfacție știrea despre gestul plin de simpatie al guvernului și parlamentului român", adăugînd că acesta „este chemat să aibă cea mai mare importanță în viitor asupra excelentelor relații de prietenie care unesc țările noastre". Numit la 1 februarie 1928, în calitate de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României la Rio de Janeiro, Caius Brediceanu și-a prezentat, la 10 mai, scrisorile de acreditare. Cu acest prilej, președintele Republicii Brazilia, dr. Washington Luis P. de Sousa, și-a exprimat „deosebita mulțumire pentru faptul că România a înființat prima sa Legațiune din America de Sud în Brazilia", precum și dorința „dezvoltării unor relațiuni culturale și economice cît mai intense între ambele țări".

Reprezentarea diplomatică a României în America Latină s-a dezvoltat, de asemenea, cu succes, cîțiva ani mai tîrziu, în perioada cînd N. Titulescu a preluat din nou conducerea Ministerului Afacerilor Externe. În acei ani, s-au înființat reprezentanțe diplomatice românești în Argentina, Chile și Mexic. Primul trimis extraordinar al țării noastre la Buenos Aires, Alexandru Buzdugan, numit în această funcție la 5 aprilie 1934, și-a prezentat scrisorile de acreditare în același an, la începutul lunii septembrie. La 1 octombrie 1935 au fost numiți în calitate de trimiși extraordinari și miniștri plenipotențiari, Nicolae Dianu, la Santiago de Chile și Dimitrie Drăghicescu, la Ciudad de Mexico. Totodată, Alexandru Buzdugan, trimisul extraordinar și ministru plenipotențiar al României în Argentina, a fost numit, la aceeași dată, să reprezinte în calitatea sa, interesele țării noastre în Uruguay, avînd reședința principală la Buenos Aires. Acesta și-a prezentat scrisorile de acreditare la 18 ianuarie 1936. (Menționăm că în decembrie 1935 guvernul român obținuse și agrementul pentru numirea lui Alexandru Cretzeanu în calitate de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României în Venezuela. Însă ministrul român, numit la 1 ianuarie 1936 la Caracas, nu s-a mai prezentat la post.)

În perioada dintre cele două războaie mondiale, următoarele state latino-americane au înființat reprezentanțe diplomatice la București: Chile, în 1925; Brazilia, în 1929; Argentina, în 1931; Mexic, în 1936; Peru, în 1939.

Reprezentanții diplomatici ai României în țările latino-americane s-au bucurat de o primire călduroasă, fiind martori la numeroase manifestări de prietenie și simpatie pentru poporul nostru. Cu ocazia prezentării scrisorilor de acreditare de către ministrul român în Republica Chile, la 11 decembrie 1935, ministrul afacerilor externe chilian, Miguel Cruchaga, a avut o convorbire telefonică cu Nicolae Titulescu, ministrul afacerilor externe al României, în care a exprimat omologului său din București satisfacția sa pentru faptul că România a creat o legație permanentă în Chile. Merită a fi aici menționat și faptul că într-o convorbire avută, la sfîrșitul anului 1935, cu reprezentantul României, ministrul afacerilor externe al Mexicului a subliniat „marea sa admirație și simpatie" pentru „persoana, opera și marile talente și calități" ale lui Nicolae Titulescu. Un an mai tîrziu ministrul de externe al României era decorat de președintele Statelor Unite ale Mexicului, primind cordonul ordinului național „Vulturul Aztec".

■

Colaborarea dintre România și țările latino-americane s-a manifestat în perioada interbelică, cu constanță și eficacitate, în cadrul celui mai înalt for internațional al vremii, Societatea Națiunilor. Ea și-a găsit expresia în numeroase acțiuni inițiate la Geneva pentru explorarea căilor de promovare a păcii și cooperării internaționale. O asemenea cooperare avea în vedere șeful diplomației românești Nicolae Titulescu, adresîndu-se, la 14 mai 1935, grupului de diplomați și ziariști reprezentînd statele Americii Latine, la dejunul oferit în onoarea acestora la București: „Deschideți procesele verbale ale Societății Națiunilor. Ele sînt numeroase. Unii se plîng chiar că sînt prea numeroase. Alegeți după plac oricare chestiune care a făcut obiectul dezbaterilor noastre. Desfid să se găsească una singură asupra căreia România și statele Americii Latine să nu fi emis un vot identic. Și aceasta fără consultare prealabilă".

Interesate în organizarea unui sistem permanent de conciliere în diferendele internaționale și întărirea Pactului Societății Națiunilor, prin sistemul acordurilor regionale de securitate, România și țările Americii Latine au acționat în comun în încercarea de a face solidare — în numele acestor țeluri — continentul american cu cel european. Pe această linie se înscrie aderarea României, în cadrul Micii Înțelegeri, la „Pactul de neagresiune și conciliațiune" semnat la Rio de Janeiro, la 10 octombrie 1933, cu participarea republicilor Argentina, Statele Unite ale Braziliei, Chile, Statele Unite ale Mexicului, Paraguay și Uruguay, cunoscut în analele diplomatice și sub denumirea de „Pactul Saavedra-Lamas", după numele inițiatorului său, ministrul de externe al Argentinei. În repetate rînduri ministrul de externe al României, Nicolae Titulescu, și omologul său argentinian, Carlos Saavedra-Lamas, s-au pronunțat împotriva agresiunii, a achizițiilor teritoriale prin forța armelor, a intervenției în afacerile interne ale altor state.

Diplomația română și diplomația unor state latino-americane s-au situat pe poziții asemănătoare și în aprecierea unora din evenimentele internaționale premergătoare celui de-al doilea război mondial. Agresiunea trupelor fasciste italiene împotriva Etiopiei în 1935, ca și ocuparea zonei demilitarizate a Renaniei de către trupele hitleriste în primăvara anului 1936, au agravat în mod considerabil situația internațională. Dezbaterilor din Consiliul Societății Națiunilor li s-a adăugat o vie activitate diplomatică, în diferite capitale europene și extra-europene pentru găsirea unei soluții în vederea salvgardării păcii.

Legația Argentinei din București și a României la Buenos Aires și-au intensificat, în împrejurările date, legăturile diplomatice directe. Cei doi miniștri de externe se consultau reciproc asupra atitudinii în problemele privind cotropirea Etiopiei și mandatul cerut de Italia asupra acestei țări. Ridicîndu-se în apărarea principiilor fundamentale ale relațiilor dintre state, N. Titulescu aducea la cunoștința prietenului său argentinian, Carlos Saavedra-Lamas, la 10 iunie 1936, știrea că „Mica Înțelegere a luat ferma hotărîre de a nu recunoaște anexiunea Abisiniei, rămînînd credincioasă principiului că nici o achiziție de teritoriu prin forță nu se recunoaște".

Criza ivită în relațiile internaționale din acea vreme a readus în discuție problema modificării Pactului Societății Națiunilor, considerat ineficient de unele țări. În fața Consiliului Organizației Mondiale, întrunit la 26 iunie 1936, pentru a lua în discuție reforma pactului, ministrul de externe al României a relevat, însă, faptul că „experiența trăită dovedește că nu pactul, ci oamenii trebuie reformați". Diplomatul român a subliniat, și cu această ocazie, importanța principiului universalității „care a dat deplină valoare reprezentării la Geneva a statelor din America de Sud". Totodată, reafirmîndu-și sentimentele de cordială prietenie față de țările Americii Latine, el a menționat încă o dată în discursul ținut cu acest prilej, importanța statelor latino-americane la opera de asigurare a păcii și cooperării internaționale. Speranța atragerii acestor state la o colaborare strînsă sub auspiciile organizației de la Geneva, a fost exprimată și în alte ocazii.

Relațiile României cu țările Americii Latine, întrerupte în vremea celui de-al doilea război mondial, au fost reluate și lărgite în perioada postbelică și mai ales în anii din urmă. Colaborarea în cadrul Organizației Națiunilor Unite, în diverse probleme ale vieții internaționale, contactele diplomatice bilaterale realizate, inclusiv vizitele la nivel înalt desfășurate în ultima vreme, ilustrează evoluția pozitivă a relațiilor tradiționale de prietenie dintre România și țările latino-americane în spiritul colaborării și cooperării internaționale.

„Căile și formele noi ale unității mișcării muncitorești internaționale"

Din Proiectul de Teze pentru cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Italian

P.C.I. reafirmă — ca interes de bază al clasei muncitoare și al tuturor forțelor progresiste și de reînnoire — necesitatea de a acționa în rîndul forțelor mișcării internaționale comuniste și muncitorești, al forțelor antiimperialiste și revoluționare, împotriva tendințelor reacționare care vor să aservească Italia politicii agresive a imperialismului american și a revanșismului vestgerman. Această mișcare cuprinde Uniunea Sovietică, prima țară a socialismului, o mare putere mondială, cuprinde — în ciuda diversității situațiilor obiective și a contradicțiilor — țările socialiste din Europa, Republica Populară Chineză și celelalte țări socialiste din Asia, Republica Socialistă Cuba ; cuprinde mișcările de eliberare națională și anticolonială, țările care s-au emancipat de sub jugul colonial și care luptă împotriva imperialismului, pentru o independență deplină ; cuprinde forțele muncitorești și democratice din țările capitaliste.

Pe acest teren de luptă antiimperialistă au apărut în ultima vreme forțe noi. Falimentul versiunilor reformiste și moderne ale neocolonialismului, tendința conducătorilor americani spre o politică de sprijinire fățișă a dictaturilor reacționare, de lovituri de stat și intervenții militare directe, au determinat o radicalizare a mișcării sociale și politice , precum și o legătură mai strînsă între lupta pentru independență și revoluția socială. O importanță istorică deosebită dobîndește prezența militantă a curentelor catolice democratice, puternice datorită pozițiilor dobîndite de biserică prin enciclica „Pacem in terris" și prin denunțarea jafului imperialist în enciclica „Populorum Progressio". Acestea intenționează să acționeze în mod consecvent în vederea apărării păcii și împotriva josniciilor colonialismului și capitalismului. Însăși chemarea la lupta revoluționară din partea avangărzilor catolice din America Latină reprezintă o mărturie a lărgirii frontierelor luptei antiimperialiste.

Și în sînul forțelor social-democratice se înregistrează contradicții și diferențieri cauzate de criza profundă a politicii lor tradiționale. În cadrul partidelor social-democratice există grupări de stînga care caută să iasă din poziția de subordonare față de imperialism, caută o nouă orientare, găsesc contactul cu comuniștii. Și aceste forțe pot fi cîștigate de partea luptei pentru pace, pentru securitatea europeană, pentru independența popoarelor.

Gruparea mondială a forțelor antiimperialiste nu reprezintă o fortăreață asediată. Atacurilor imperialismului aceste forțe le-au opus o rezistență care, ca în cazul poporului vietnamez, s-a desfășurat victorios, provocînd o puternică izolare și determinînd o criză în politica agresivă a imperialismului. Forțele antiimperialiste, democratice, socialiste luptă cu imperialismul de-a lungul întregii frontiere care nu este numai a țărilor socialiste, ci străbate întreaga lume și în toate țările, unde eliberarea deplină, independența națională și socialismul mai sînt încă obiective care trebuie cucerite. În ansamblu, criza imperialismului s-a agravat.

Pentru forțele păcii, pentru mișcarea muncitorească și revoluționară — se arată în continuare în Proiectul de Teze — opțiunea strategică fundamentală este aceea a luptei pentru coexistența pașnică. Ea respinge exportul de contrarevoluție ca și exportul de revoluție. Ea presupune ca lupta dintre socialism și imperialism să excludă terenul războiului și să se propună, deci, căutarea unor acorduri de dezarmare și pace, dar care să nu fie limitată la competiția economică dintre cele două sisteme, să nu acționeze exclusiv asupra confruntării dintre cele două mari puteri. Ea trebuie să cuprindă toate domeniile — politic, ideologic, economic, — trebuie să se bazeze pe participarea, pe un plan de egalitate, a tuturor statelor și mișcărilor de eliberare și independență națională, trebuie să se sprijine pe dezvoltarea forțelor revoluționare și de reînnoire în fiecare parte a lumii.

P.C.I. consideră că fundamentul unei strategii de coexistență și de înaintare spre socialism îl constituie : 1. lupta pentru pace, pentru destinderea internațională, pentru eliberarea și apărarea independenței tuturor popoarelor ; 2. dezvoltarea autonomă în fiecare țară, pe baza condițiilor concrete existente, a luptei politice și sociale — de către clasa muncitoare, forțele progresiste și socialiste — pentru obiective ale transformării democratice și socialiste a societății ; 3. dezvoltarea luptei antiimperialiste ; 4. construirea, pe această bază, a unei noi unități în cadrul mișcării muncitorești și comuniste internaționale și a celei mai largi înțelegeri între toate forțele democratice și progresiste.

Pe această bază — se afirmă în Proiectul de Teze — am luat poziție față de evenimentele din Cehoslovacia, exprimînd dezacordul și reprobarea noastră față de intervenția militară în Cehoslovacia a celor cinci țări membre ale Tratatului de la Varșovia. Aceasta. deoarece considerăm că în Cehoslovacia nu exista un pericol iminent și inevitabil contrarevoluționar, nici o amenințare de agresiune din afară și că clasa muncitoare și Partidul Comunist Cehoslovac aveau forța și le revenea datoria să conducă procesul de reînnoire, să facă față și să respingă uneltirile și acțiunile ostile față de socialism.

Noi credem, arată în continuare Tezele, că violarea principiilor fundamentale pe care se bazează mișcarea noastră slăbește lupta antiimperialistă în lume și însăși gruparea statelor socialiste. Noi considerăm că este necesară înlăturarea rapidă a situației care s-a creat prin prezența în Cehoslovacia a trupelor Tratatului de la Varșovia și că numai aceasta va putea permite restabilirea deplină a autorității organismelor legale ale statului și partidului și a acțiunii lor autonome în vederea consolidării și dezvoltării societății socialiste. Considerăm contrare concepției marxist-leniniste și pozițiilor de principiu, afirmate în nenumărate rînduri în documentele cele mai importante ale mișcării muncitorești și comuniste internaționale, mai ales teze ca cele apărute în unele organe de presă ale partidelor comuniste, în legătură cu evenimentele din Cehoslovacia, și potrivit cărora respectarea principiului autonomiei fiecărui partid și a suveranității fiecărui stat ar fi subordonată unei aprecieri a situației internaționale și a situației interne a țării în cauză, apreciere ai cărei autor și arbitru nu se știe cine și cu ce titlu ar putea fi.

Nu există nici o contradicție între dezacordul nostru cu privire la intervenția militară în Cehoslovacia și angajamentul nostru de a acționa în gruparea de forțe mondiale a mișcării comuniste și muncitorești și tocmai prin acest angajament se exprimă solidaritatea noastră fundamentală și efectivă cu U.R.S.S., cu țările socialiste și mișcările revoluționare.

Concepția noastră despre unitate în diversitate nu înseamnă agnosticism, nu

are în vedere numai afirmarea legitimității diferitelor căi spre socialism, pentru a ne închide în cadrul nostru național ci înseamnă angajamentul partidului în căutarea, împreună cu celelalte forțe ale mișcării muncitorești și comuniste, a unificării necesare, strategice și politice, ducînd lupta pe plan ideologic și politic împotriva pozițiilor pe care le considerăm greșite și inspirate dintr-o viziune unilaterală a luptei de clasă.

Polemica ideologică și politică nu a împiedicat și nu trebuie să împiedice partidul nostru de a menține și dezvolta relații de colaborare cu toate mișcările revoluționare, inclusiv cele cu care nu sîntem de acord în probleme chiar esențiale, dar care constituie o expresie importantă a luptei anticapitaliste și antiimperialiste. Asemenea relații trebuie să acționeze în direcția unității de acțiune împotriva imperialismului.

P.C.I. — se arată în continuare în Teze — se pronunță împotriva oricărei forme de subapreciere a raportului democrație-socialism. În legătură cu aceasta noi afirmăm cu tărie că socialismul constituie cea mai înaltă treaptă a eliberării reale a oamenilor de orice constrîngere materială, morală, intelectuală, economică și politică. Pentru marile mase populare nu poate exista libertate fără înlăturarea exploatării omului de către om, fără înlăturarea sistemului proprietății private asupra mijloacelor de producție, fără înlăturarea mizeriei, ignoranței, fără eliminarea dominației autoritare a marilor grupuri monopoliste asupra întregii societăți și a întregului popor. De aceea, noi considerăm hotărîtor pentru istoria umanității faptul că Revoluția din Octombrie și construirea socialismului au pus bazele structurale pe care s-a putut crea o societate înaintată din punct de vedere tehnic, industrial, cultural, care a fost capabilă să înfrîngă Germania hitleristă, care astăzi concurează și în multe domenii depășește chiar S.U.A. și care a ajutat și ajută mișcările de eliberare ale altor popoare. Tocmai de aceea noi credem că în țările socialiste care au ajuns la un înalt nivel de dezvoltare a forțelor de producție și de progres impetuos al cuceririlor tehnice și științifice, este nu numai posibil, dar și necesar, un proces de extindere deplină a democrației, care să țină seama, desigur, de structurile sociale, de tradițiile și formele în care s-a organizat în toți acești ani viața socială, politică și economică a țărilor socialiste. Tocmai în această etapă istorică a evoluției conflictului mondial dintre socialism și capitalism, dintre lumea socialistă și imperialistă — în timp ce în lumea dominată de capitalism și de monopoluri se extind nedreptatea, manifestările din ce în ce mai apăsătoare de limitare a personalității umane — socialismul este și trebuie să apară pe deplin ca cea mai înaltă treaptă a libertății.

Convingerea noastră este că democrația socialistă constituie o condiție a dezvoltării socialismului în fiecare țară și în lume, că ea este o contribuție la unitatea mișcării muncitorești internaționale. Criza care a dus în Cehoslovacia la cotitura din ianuarie a dovedit ce daune grave poate avea lipsa dezvoltării democrației socialiste. De aceea, dezvoltarea democrației socialiste constituie o armă fundamentală pentru a înfrunta în mod just contradicțiile și dificultățile care se manifestă în construirea socialismului.

Pe aceste baze, P.C.I. a căutat să-și aducă contribuția la noua viziune asupra internaționalismului și a raportului dintre unitate și autonomie în mișcarea muncitorească și internațională, pornind de la afirmația, prezentă de mai multe ori în documentele mișcării comuniste și muncitorești internaționale, că nu există nici partid, nici stat călăuză. O concepție asupra internaționalismului, corespunzătoare creșterii forțelor, ideilor socialismului, diferitelor experiențe la care aceasta a dat naștere în lume, obiectivelor unei dezvoltări viitoare a socialismului, necesită recunoașterea nu numai a legitimității, ci chiar a necesității diversității căilor de trecere și de construire a socialismului, înțelese nu ca variante naționale ale unui model universal, ci ca forme concrete și specifice ale procesului revoluționar și ca etape de dezvoltare ale teoriei marxist-leniniste a revoluției și socialismului.

Înseși faptele și nu numai principiile leniniste dovedesc această necesitate. Trăsături caracteristice destul de diferite a dobîndit dezvoltarea unor state socialiste cum sînt Republica Populară Chineză, Cuba, R.D. Vietnam și Republica Populară Democrată Coreeană. În condiții cu totul originale unele țări recent eliberate își propun să meargă spre socialism. Probleme și posibilități noi se ridică în fața partidelor comuniste din țările capitaliste înaintate în lupta lor pentru socialism. Toate aceste diversități nu șterg ceea ce este comun : sursa și inspirația ideologică marxist-leninistă, baza și forțele sociale la care aceste forțe variate se referă, obiectivele de dreptate socială pe care le urmează, lupta împotriva imperialismului, solidaritatea cu popoarele care și-au cucerit independența și cu mișcarea revoluționară, transformările structurale pe care le-au realizat sau vor să le realizeze în viața economică și socială. Aceasta creează necesitatea și posibilitatea colaborării și unității chiar în diversitate. Dar colaborarea și unitatea se pot baza numai pe relații de egalitate, pe respect reciproc, pe autonomie. Acesta este modul real din punct de vedere istoric — se afirmă în continuare în Teze — de a fi o forță internaționalistă și de a acționa pentru unitate. Aceasta înseamnă că autonomia fiecărui partid nu poate fi înțeleasă ca o claustrare în propriul cadru național și nici ca o nerecunoaștere a importanței și a rolului țărilor care construiesc o societate socialistă, și înainte de toate al U.R.S.S. ; ea necesită o prezență activă, o elaborare și o luptă consecventă pe linia generală a luptei antiimperialiste și revoluționare și pentru afirmarea unei concepții juste a relațiilor în cadrul mișcării comuniste.

reflector

FRANȚA : REFERENDUM LA 20 DECEMBRIE

La 20 noiembrie, Adunarea Națională franceză va începe, urmată de Senat, o „dezbatere de orientare" asupra proiectului de lege care, o lună mai tîrziu, la 20 decembrie, urmează să fie supus prin referendum corpului electoral. Este vorba de o vastă reformă administrativă și instituțională care va privi „regionalizarea" țării (numărul și fizionomia regiunilor, modul lor de reprezentare, structura și atribuțiile organelor de conducere la acest nivel) și noua formă, noua compoziție, noul rol al Senatului. Este, scrie săptămînalul „L'Express", „una din transformările cele mai profunde pe care Franța le-a cunoscut de peste două secole".

CANDIDAȚI MAI PUȚIN OBIȘNUIȚI

Alături de candidații bine cunoscuți la președinția Statelor Unite, o dată la patru ani ies la suprafață și cîțiva excentrici care afirmă că sînt cei mai îndreptățiți să ocupe această înaltă funcție. Așa este, de pildă, doamna Johnnie Mae Hackworthe, pastor al bisericii Globe din Houston. Pînă la vîrsta de 63 de ani a încercat de trei ori să devină guvernator al statului Texas. Acum vizează mai sus, considerînd că adevărata ei chemare este să devină prima femeie președinte al Statelor Unite. Faptul că numele ei nu apare pe lista electorală a nici unui stat n-o deranjează absolut de loc : e convinsă că providența divină va interveni și o va ajuta să fie desemnată președinte „prin aclamații".

Lar Daly, fabricant de scaune din Chicago, se laudă că este singurul candidat american învins pînă acum în 27 de alegeri diferite. Ambițiile politice i-au ruinat bugetul. În 1966 a fost nevoit să vîndă costumul „unchiului Sam" care constituia uniforma lui electorală. E convins că ar putea salva America prin aplicarea unor soluții radicale, cum ar fi imediata distrugere militară a inamicilor potențiali sau crearea unui „Stat liber Lincoln" pentru separatiștii negri.

Americus Liberator, un cowboy în vîrstă de 58 de ani din Nebraska, refuză să discute problemele politice pentru ca ceilalți candidați să nu-i fure ideile. Ca urmare, nu le cunoaște nimeni.

Louis Abolafia din New York are numai 26 de ani și se intitulează „candidatul dragostei". Afișele electorale îl înfățișează complet dezbrăcat pentru că, spune el, „nu am nimic de ascuns". Nu spera să ajungă președintele Statelor Unite chiar anul acesta, dar a avertizat din timp : „Indiferent cine va cîștiga în noiembrie, în următorii patru ani va avea de-a face cu mine".

Cel mai neobișnuit candidat este însă, fără îndoială, Pigasus, propus pentru funcția supremă de „yippies", constituiți în așa-zisul partid internațional al tineretului. Pigasus este un porc în vîrstă de patru ani. Campania lui electorală a început sub auspicii proaste : a fost arestat de poliția din Chicago în timp ce fusese expus la un miting ținut într-o zonă a orașului în care se pare că prezența porcilor ar fi interzisă. „Era ultima noastră șansă de a salva țara și autoritățile l-au tratat ca pe un porc", s-a plîns unul dintre partizanii lui.

reflector

SPIONAJ... PRIN TELEFON

Telefoanele multor firme industriale britanice sînt constant ţinute sub control de către concurenţii lor. Numai în zona Manchester, 15 întreprinderi au descoperit că au telefonul controlat, dar se crede că multe altele nu au ajuns încă la neplăcuta descoperire. Ştirea nu e decît una din multele revelaţii asupra extinderii spionajului industrial în Anglia, făcute de Arthur Johnson, directorul unei societăţi de „contraspionaj industrial". După părerea lui Johnson, există întreprinderi care plătesc anual sume imense unor agenţii de spionaj specializate în depistarea proiectelor concurenţilor.

Spionajul prin controlul telefonului e cea mai simplă din metodele folosite de spionii industriali pentru a captura secretele altora. De obicei, el se efectuează înregistrîndu-se toate convorbirile purtate la telefoanele conducătorilor mai importanţi. Foarte răspîndit e şi sistemul de a pune sub control camerele de şedinţe în care se discută proiectele economice. Pentru acest tip de spionaj se utilizează magnetofoanele şi aparatele de radiotransmisie de dimensiuni minuscule, care pot fi ascunse într-un pachet de ţigări sau fixate sub masă.

Ultima noutate în materie de spionaj industrial e de construcţie americană: un radio-transmiţător minuscul, care transmite din locul unde e instalat unui post receptor aflat în imobilul din faţă, prin intermediul unei slabe raze de lumină. Transmiţătorul, plasat lîngă o fereastră, captează convorbirile din sala în care e instalat: cuvintele provoacă variaţii imperceptibile în intensitatea razei luminoase. Un receptor aşezat la fereastra unei case din faţă primeşte aceste slabe impulsuri şi le amplifică, reconstruind sunetele originare.

Cît priveşte contraspionajul industrial, acesta e dotat cu instrumentele necesare care depistează prezenţa unei aparaturi-spion. În felul acesta s-a descoperit că, în timpul unei importante reuniuni a conducătorilor unei mari societăţi, s-a încercat să se introducă, în sala în care se ţinea şedinţa, un aparat-spion ascuns într-o ceaşcă de ceai.

+ 800 000

Centralele sindicale din Franţa îşi numără efectivele. În acest an viaţa sindicală franceză a cîştigat masiv aderenţi: în cifre rotunde, 400 000 la C.G.T., cea mai importantă dintre centrale; 200 000 la C.F.D.T. (fosta centrală catolică C.F.T.C., care s-a „deconfesionalizat" şi a luat denumirea de Confederaţia Franceză Democratică a Muncii); 100 000 la „Force Ouvrière", plus aproximativ 100 000 la formaţiile sindicale cu rază de acţiune mai redusă. În total, 800 000 de oameni.

R.S.A.: PROCESE ÎMPOTRIVA ZIARIŞTILOR

La Johannesburg a început un proces intentat unor ziarişti acuzaţi că au publicat articole în care au apărut „informaţii eronate asupra modalităţii de detenţiune în Africa de sud". Printre cei judecaţi se află Laurence Gandar, redactor şef la „Rand Daily Mail", unul din cotidienele cele mai influente din Republica Sud-Africană, Benjamin Pogrund, reporter la acelaşi ziar, şi Anthony Fleischer, director al unui grup sud-african de presă.

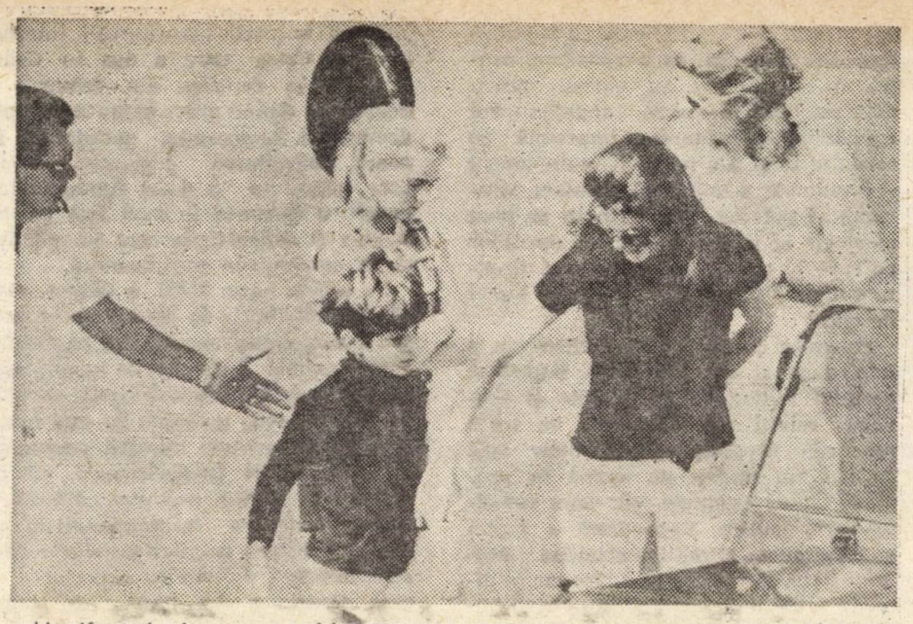

Jacqueline Onassis cu copiii ei, Caroline şi John Kennedy

de ce s-au supărat americanii pe Jackie?

Manifestîndu-şi zgomotos iritarea, America a înconjurat căsătoria, care a făcut din fosta doamnă John F. Kennedy nouă doamnă Aristoteles Onassis, de o atmosferă tulbure, dubioasă, frizînd scandalul public. Mai întîi, ziarele au anunţat deschiderea unei anchete de către Consiliul american al aviaţiei civile în legătură cu ilegalitatea comisă împotriva a peste 80 de pasageri pe Aeroportul Kennedy din New York: au fost siliţi să părăsească avionul companiei greceşti Olympia Airways cu care se pregăteau să plece spre Atena, pentru că Jacqueline Kennedy, copiii ei şi alţi membri ai familiei se deciseseră în ultimul moment să zboare spre insula Skorpios unde urma să aibă loc nunta. Apoi, în „The Washington Post", o corespondenţă din Atena, scrisă pe un ton indignat, atrăgea atenţia asupra faptului că securitatea celor doi copii orfani, Caroline, în vîrstă de 10 ani, şi John, în vîrstă de 7 ani, nu a fost asigurată în modul cuvenit în timpul ceremoniei nupţiale şi al recepţiei care i-a urmat. Agentul serviciului secret american, John Welsh, căruia Congresul i-a încredinţat sarcina de a veghea permanent asupra celor doi copii, „a servit ca o combinaţie de maître d'hôtel, secretar de presă, gardă de onoare şi secretar particular pentru membrii adulţi ai anturajului familiei", în timp ce Caroline şi John nu s-au bucurat de loc, timp de trei ore, de atenţia lui. Corespondentul ţine să sublinieze că agentul este plătit din banii contribuabililor americani. Aceştia nu vor fi mulţumiţi să afle că micuţa Caroline rătăcea singură prin mulţimea îngrămădită în holul hotelului atenian Grande Bretagne, în timp ce agentul le apăra pe doamnele Stephen Smith şi Patricia Lawford, surorile lui John Kennedy, împotriva asaltului reporterilor.

SE RETRAG DREPTURI, PRIVILEGII, BINECUVÎNTĂRI

La Washington, surse guvernamentale s-au grăbit să declare că, recăsătorindu-se, Jacque-

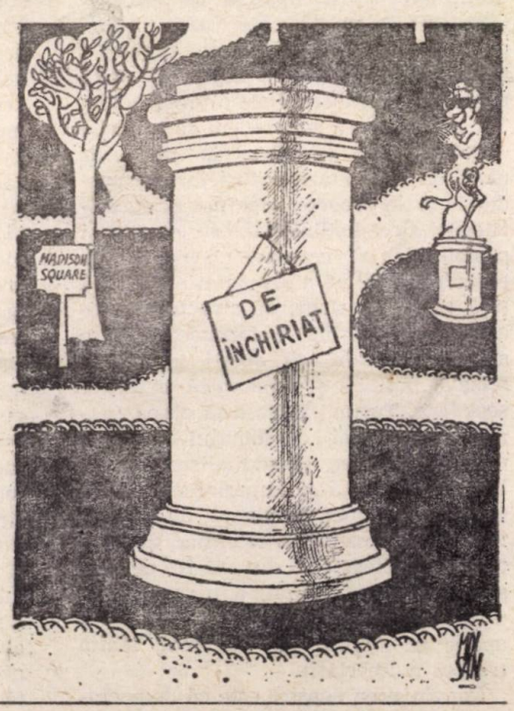

...din motive de căsătorie

(Din „Le canard enchaîné", Paris)

line pierde toate privilegiile acordate prin hotăriri speciale ale Congresului : pensia guvernamentală de 10 000 de dolari anual, protecția serviciului secret etc., dar că cei doi copii vor fi supravegheați în continuare de agenți secreți pînă la împlinirea vîrstei de 16 ani. S-a declanșat o adevărată întrecere : cine îi va retrage mai multe drepturi importante, solemne sau de prestigiu ? Pentagonul, privind situația în perspectiva eternității, a făcut cunoscut că Jacqueline Onassis și-a pierdut automat, prin recăsătorire, dreptul de a fi înmormîntată în cimitirul național Arlington, alături de președintele John F. Kennedy, în ipoteza că aceasta ar fi ultima ei dorință. Așa prevede legea. Alte ori însă, ea nu e chiar atît de severă cum ar dori-o unii. Răspunzînd întrebărilor ziariștilor, un purtător de cuvînt al Departamentului de Stat a precizat că, prin căsătoria cu un cetățean argentinian, doamna Onassis nu și-a pierdut automat cetățenia americană, dar că ar putea, dacă ar dori, să renunțe la ea și să aleagă cetățenia soțului ei. Numai că nu e exclus ca Onassis să rămînă apatrid : la 23 octombrie procurorul districtual Juan Zapioda a cerut să i se ridice cetățenia argentiniană ținînd seama de prea îndelungata lui absență din Argentina.

La Boston a produs senzație declarația radiodifuzată a cardinalului Richard Cushing, arhiepiscop de Boston, că va demisiona, la sfîrșitul acestui an, ca urmare a campaniei de presă și a torentului de scrisori în care este condamnată atitudinea lui conciliantă față de recăsătorirea Jacquelinei. Cardinalul Cushing era confesorul lui John Kennedy. El e cel care i-a cununat în 1953 pe Jackie și John. Acesta îl rugase să aibă grijă de Jacqueline și de copii în cazul în care lui „i s-ar întîmpla ceva". Richard Cushing consideră că Jacqueline are nevoie acum de înțelegere și, ca atare, preconizează să fie tratată „cu caritate". Cardinalul Cushing este învinuit de o parte a opiniei publice americane că nu a făcut uz de influența sa asupra Jacquelinei pentru a o determina să renunțe la proiectele ei de căsătorie. El declarase, într-adevăr, următoarele : „Mulți dintre cei identificați în cercurile sus-puse cu administrația defunctului președinte Kennedy și alte persoane aflate în strînse legături de rudenie sau prietenie cu familia Kennedy mi-au cerut să împiedic acest lucru, adică o căsătorie între văduva lui John, dumnezeu să-l odihnească în pace, și Aristoteles Socrates Onassis. Ei bine, n-am vrut să mă amestec..." Declarația lui Cushing a fost primită cu stupoare nu numai în Statele Unite, ci și la Vatican, unde recăsătorirea Jacquelinei cu un bărbat divorțat fusese dezaprobată în mod deschis. Monseniorul Fausto Vallaine, șeful Oficiului de presă al Vaticanului, precizase : „Orice catolic știe că, atunci cînd se căsătorește cu o persoană divorțată, nesocotește legea bisericii. E în afară de orice îndoială că, prin căsătoria ei, doamna Kennedy s-a pus în afara bisericii". El a negat „cît se poate de categoric" existența unui acord prealabil între bisericile romano-catolică și ortodoxă greacă în legătură cu anularea religioasă a primei căsătorii a lui Onassis.

ATITUDINEA FAMILIEI KENNEDY

Scandalul religios, extrem de șocant pentru catolici, ar lăsa totuși indiferentă majoritatea necatolică a populației americane. Din acest episod, ea a reținut alt aspect și anume mărturisirea cardinalului despre opoziția familiei Kennedy față de căsătorie. S-a aflat că doamna Rose Kennedy, mama președintelui defunct, a fost cea care îl vizitase pe Cushing puțin înainte ca acesta s-o primească pe Jacqueline. S-ar putea ca împotrivirea ei să fi avut temeiuri strict religioase. Dar ceilalți membri ai clanului ? Senatorul Edward Kennedy a urat fericire mirilor printr-o declarație ostentativ protocolară și succintă. Doamnele Smith și Lawford și-au făcut datoria de a asista la nuntă, dar nimeni nu va putea afirma vreodată că un singur Kennedy și-a exprimat dacă nu entuziasmul măcar aprobarea fără rezerve. „Cea mai nefericită dintre toți este fiica lui Jackie, Caroline", crede a ști revista „Newsweek". În sfîrșit, ziarele americane dezvăluie că, în luna mai, Jackie i-a vorbit cumnatului ei Robert despre înclinația ei pentru Onassis. Robert ar fi fost, se spune, profund dezamăgit, dar, preocupat de alegerile preliminare pe atunci în toi, a amînat discuția de fond pentru mai tîrziu. Un mai tîrziu care, pentru el, n-a mai existat.

■

Părăsită cu numai cinci luni înainte de Onassis, Maria Callas, faimoasă nu numai pentru superba ei voce de soprană, ci și pentru malițiozitatea cu care își bîrfește rivalele (Renata Tebaldi ar avea multe de povestit în această privință), a pus în circulație, la o recepție special organizată de ea la Paris, cîteva remarci extrem de usturătoare : „Înțeleg de ce Jacqueline s-a măritat cu Onassis. E doar frumos ca un Cressus !". Și, de asemenea : „Jacqueline a făcut bine dînd copiilor ei un bunic". Iar atunci cînd cîntăreața Suzy Delair a anunțat că va interpreta pentru invitați o arie din „Văduva veselă", Maria Callas a protestat ipocrit în numele buneicuviințe : „N-ar trebui s-o faci. S-ar putea spune că e o lipsă de respect față de văduva președintelui Kennedy".

Această avalanșă de informații reflectă enervarea cu care opinia publică americană a reacționat la știrea căsătoriei, dar nu o explică decît parțial. De fapt, americanii se simt trădați nu de adevărata Jacqueline Kennedy, ci de imaginea idilică, desăvîrșită, pe care i-o construiseră ei înșiși în ultimii cinci ani. „Onassis — scria ziarul «The New York Post» — este străin, bătrîn și indecent de bogat. Are înfățișarea sinistră a unui agent al Mafiei. Vreme de cinci ani, lumea a admirat eleganța, farmecul și frumusețea doamnei Kennedy. Acum, însă, Jacqueline ne dezamăgește. În adîncul sufletelor noastre am fi dorit pentru ea un prinț. Acum ea și-a ales singură un bărbat descris ca un pirat strălucit. Am suferit alături de Jackie, am admirat mîndria în care s-a drapat ieșind din noaptea lungă și întunecoasă a tragediei. Vreme de cinci ani a fost tînăra regină a Americii. Acum, a trădat imaginea noastră despre ea, aceea a unei roze înflorite în adîncul inimilor noastre".

Lui Onassis i se reproșează nu numai originea îndoielnică a averii, lipsa de scrupule, înclinația către procese și scandaluri etc., ci și strînsele legături de afaceri și de alt ordin cu actualul guvern de la Atena. Actorul Bob Hope a lansat o glumă : „Nixon și-a ales un partener grec și acum se pare că fiecare își dorește unul". În Grecia, însă, lucrurile au fost luate în serios. Citim în „Newsweek" că „guvernul grec a făcut tot ce-a putut pentru a înlesni această căsătorie de care junta conducătoare de la Atena e încîntată. Liderii greci consideră că, după recentul referendum care a dat forță legală regimului lor, această căsătorie îi va conferi și respectabilitate".

Așa stînd lucrurile, americanii au ajuns să creadă și că Jacqueline a trădat principiile politice ale primului ei soț, care profesa credința în democrație. Numai că, în nici una dintre căsniciile ei și în nici o împrejurare a vieții, actuala doamnă Onassis nu a fost preocupată de probleme politice. Atît de mult a agasat-o întotdeauna tot ceea ce avea vreo legătură cu politica, încît s-a adaptat cu destulă greutate exigențelor vieții cu un Kennedy aflat în plină ascensiune. Cu membrii familiei soțului ei nu s-a înțeles prea bine. Reuniunile de familie o plictiseau, se vorbea excesiv despre politică. După primii ani de căsnicie circula zvonul că John și Jackie se vor despărți. Nașterea copiilor, apoi intrarea la Casa Albă au lăsat în umbră neînțelegerile. Dar soția președintelui suporta cu greu exigențele condiției de „primă doamnă". Abia s-a lăsat convinsă să-l însoțească pe președinte în turneul electoral încheiat tragic la Dallas.

O JACQUELINE CONSTRUITĂ DE „MASS MEDIA"

Nu acestei Jacqueline — uitată de mult — i se adresează astăzi obiecțiile și reproșurile americanilor, ci unei Jacqueline construită aproape integral de „mass media". Televiziunea surprinsese momentele sfîșietoare ale ultimei etape a ultimei călătorii a președintelui John Kennedy : Jacqueline alături de el, în mașină, îmbrățișîndu-i capul zdrobit de gloanțe și murmurînd în neștire : „Te iubesc, Jack, te iubesc". Apoi, Jacqueline înapoindu-se la Washington cu „Air Force One", care aducea cadavrul soțului ei, în aceeași rochie stropită de sîngele lui Și, în sfîrșit, Jacqueline ca întruchipare a durerii mute și demne, alături de copiii ei, la funeraliile naționale. În mitologia clanului Kennedy, cea mai romantică invenție a Americii contemporane, figura idealizată a Jacquelinei deținea un rol-cheie.

Americanii uitaseră că, înainte de asasinatul de la Dallas, erau departe de a fi fascinați de tînăra „prima doamnă". Pe atunci, dimpotrivă, li se părea că le contrariază prea flagrant tradițiile și deprinderile. Un sondaj Gallup din septembrie 1962 arăta că publicul american reproșează soției președintelui următoarele inconveniențe : 1) voiajează prea mult singură ; 2) se pune prea mult în evidență ; 3) are o coafură nepotrivită ; 4) nu se îmbracă cu gust ; 5) este lipsită de demnitate ; 6) are o voce și un mod de a vorbi neplăcute ; 7) cheltuiește prea mult ; 8) apare în reviste în costum de baie ; 9) nu se îmbracă cuviincios cînd merge la biserică ; 10) duce o viață mondenă prea intensă. Era, de asemenea, criticată pentru că „își dă aere, e snoabă, îi place prea mult să se distreze, disprețuiește pe oamenii de rînd".

Era punctul de vedere al Americii conservatoare, puritane. Aceeași Americă a transformat-o brusc într-un idol cu trăsături supraomenești, întruchipare a unor visuri năruite de gloanțele de la Dallas. Au fost uitate cu desăvîrșire reproșurile întemeiate sau neîntemeiate din trecut, neînțelegerile ei cu clanul Kennedy de care nu s-a apropiat niciodată, aversiunea

→

ei pentru politică și pentru toi ceea ce ține de aceasta, zvonurile potrivit cărora căsnicia ei cu John Kennedy nu ar fi fost dintre cele mai fericite. Jacqueline căpătase o aureolă care o situa dincolo de contingențele vieții obișnuite. Jackie încetase de a mai fi considerată o femeie cu slăbiciuni și calități firești. Devenise o proprietate publică, o zeiță datoare să rămînă veșnic în templu pentru a primi ofranda mulțimii. E semnificativ faptul că, atunci cînd Robert Kennedy a fost la rîndul său asasinat, prima grijă a opiniei publice s-a îndreptat nu către tînăra lui văduvă ci din nou către Jacqueline : cum va reacționa ea la această a doua lovitură năpraznică a soartei ?

Se pare totuși că, o dată cu Robert Kennedy, a dispărut și ultimul fir care o lega realmente de familia defunctului ei soț. S-ar fi măritat oare cu Onassis dacă Robert Kennedy ar fi trăit ? Poate că nu. Gestul ei va afecta șansele politice ale singurului supraviețuitor dintre frații Kennedy, Edward ? Poate că da. Poate că, o dată cu Jacqueline, se va prăbuși întreaga mitologie edificată în jurul acestei familii din Noua Anglie. Dar toate acestea nu sînt decît presupuneri, și America ultimilor ani s-a dovedit a fi țara imprevizibilului.

O PERECHE NEPOTRIVITĂ ?

Căsătorindu-se cu Jacqueline, Onassis a marcat și un nou punct, hotărîtor, în competiția de o viață cu marele său rival, armatorul Stavros Niarchos. Cînd Aristoteles Onassis s-a însurat cu Tina Livanos, fiică de armator bogat, Niarchos s-a grăbit s-o ia de soție pe sora acesteia. Onassis și-a cumpărat un El Greco, Niarchos a făcut la fel. Primul care și-a cumpărat un iaht de mare lux a fost Niarchos, dar primul care a început să-l folosească pentru croaziere și recepții fastuoase a fost Onassis. În 1965, Niarchos i-o luase înainte într-un domeniu capital : s-a căsătorit cu Charlotte Ford, moștenitoarea automobilelor „Ford". „De atunci, susține alt armator grec, Onassis era obsedat de ideea că trebuie să contracteze căsătoria secolului". Și a făcut-o.

Pe Jacqueline o cunoștea de mult. Ea și John Kennedy petrecuseră o seară la bordul „Christinei", încă pe vremea cînd Kennedy era senator. În 1963, Onassis i-a pus iahtul la dispoziție pentru o croazieră de două săptămîni. Era, pe atunci, îndurerată de pierderea unui copil. În toate clipele grele care au urmat îl găsim pe Onassis în preajma ei. După asasinarea președintelui, a fost unul dintre primii care au venit să-i exprime condoleanțe. La fel în iunie, anul acesta, cînd a fost ucis Robert Kennedy. În august, însoțită de Edward Kennedy, a făcut o nouă croazieră pe „Christine" și a petrecut o scurtă vacanță pe insula Skorpios. De altfel, în ultimul an, s-au văzut mai des. Vara trecută, el a vizitat-o la Newport și și-a dat avizul în legătură cu o casă pe care ea ar fi dorit s-o cumpere. În mai 1968, „Christine" i-a plimbat timp de cinci zile pe Marea Caraibilor. Se spune că de atunci ar data cererea în căsătorie. Și Jacqueline nu s-a mai măritat cu nici unul dintre pretendenții ei reali sau presupuși : lordul Harlech, distins aristocrat englez, în vîrstă de 50 de ani, bun prieten al familiei, care a însoțit-o într-o călătorie în Cambodgia ; Antonio Garrigues y Diaz Canabate, în vîrstă de 64 de ani, ambasadorul Spaniei la Vatican, însoțitorul ei permanent în călătoria pe care a întreprins-o anul trecut la Roma ; regizorul Mike Nichols, de 36 de ani, cu care mergea la teatru ; gazetarul sportiv George Plimpton (41 de ani), care de altfel s-a și căsătorit între timp ; fostul consilier al Casei Albe, Michael Forrestal ; arhitectul John Carl Warnecke ; corespondentul revistei „Paris Match", Paul Mathias.

În ultimii cinci ani, Jackie a călătorit enorm și a dus o viață mondenă foarte intensă. A fost în Irlanda, Spania, Italia, Elveția, Hawai, Canada, Grecia, Mexic, Cambodgia, mereu anturată de alte presonalități și personaje, de alte cercuri ale înaltei societăți. De ce s-a oprit alegerea ei asupra lui Onassis ? Au fost avansate tot felul de ipoteze. Unii au spus că a fost tentată de bogăție. Dar Jacqueline Kennedy, născută Bouvier, e departe de a fi ea însăși săracă. De peste un secol, familia Bouvier, venită din Franța o dată cu Lafayette („Familia mea e de origine franceză", i-a spus Jackie generalului de Gaulle la o recepție la Elysée. „Și a mea la fel", a răspuns curtenitor generalul), trăiește în bogăție. După moartea președintelui, Jacqueline dispunea de un venit personal de 250 000 de dolari anual. Își vînduse casa din Georgetown și o proprietate din Virginia și se mutase în Manhattan, într-o locuință modernă, aranjată după gustul ei. Cu averea ei de circa 20 de milioane de dolari ar fi fost la adăpost de orice griji materiale și în măsură să-și satisfacă chiar gusturi costisitoare.

Cel mai aproape de adevăr par însă presupunerile care pornesc de la personalitatea reală a doamnei Onassis, nu de la cea atribuită de unii americani. În calitate de soție a nababului grec, Jackie va duce în sfîrșit viața de prințesă răsfățată, putîndu-și permite orice capriciu, către care a tins de fapt întotdeauna. Va da recepții formidabile, se va înconjura de vedetele de prim rang ale lumii mondene, va scăpa de obligația de a prezida ceremonii solemne în onoarea dispărutului, obținînd în schimb dreptul de a patrona cea mai sofisticată boemă.

JACKIE A PĂRĂSIT SOCLUL

Cultul Kennedy a avut rezonanțe în întreaga lume. De la distanță e, totuși, aproape cu neputință să-ți imaginezi proporțiile lui reale. Zilnic se inaugurează în Statele Unite o instituție sau un pod, o șosea sau un vapor, o stagiune teatrală sau un muzeu, fie dedicate nominal lui John Kennedy, fie solicitînd patronajul unui membru al familiei sale. „Noua frontieră" a dobîndit dimensiuni mitice, depășind perfecțiunea. Dezamăgită de realități, incapabilă să-și proiecteze idealuri pornind de la ele, o parte a societății americane a idealizat un președinte ucis și tot ceea ce amintește de el. Acum, Jacqueline a părăsit soclul comun. Adoratorii zeităților Kennedy consideră actul ei de neiertat. Privirile se întorc de la ea spre cei rămași. Pentru a nu lăsa mulțimea să aștepte zadarnic și astfel, poate, să-i uite, ei îi oferă continuu cîte ceva. La cîteva zile după nuntă, Edward Kennedy și surorile sale, înapoiate de pe insula Skorpios, au inaugurat cu mare ceremonie un memorial Robert Kennedy.

■

Nunta a avut loc. Cei doi copii, care au purtat lumînările în biserica ortodoxă de pe insula Skorpios, s-au reînors la școală, în Statele Unite, însoțiți de bunica lor, doamna Auchincloss, și de toate mătușile lor. Jacqueline a rămas pe insula Skorpios împreună cu noul ei soț, care a părăsit-o numai pentru o zi : trebuia să semneze la Atena un contract în sumă de 400 milioane de dolari cu guvernul grec. În curînd — a făcut cunoscut mama miresei — tînăra pereche va pleca la New York și se va instala acolo. Jacqueline Onassis a precizat că intenționează să petreacă două-trei luni pe an în Grecia, iar restul timpului să-l împartă între Statele Unite și Monte Carlo.

Viața merge mai departe.

Felicia ANTIP

reflector

„O KENNEDY LA PARIS"

Emisiunea televiziunii franceze intitulată „O Kennedy la Paris" a fost consacrată unei doamne care, deși nu mai poartă acest nume, este o reprezentantă a clanului Kennedy și a tradițiilor sale : Eunice Shriver, sora fostului președinte al Statelor Unite și soția lui Sargent Shriver, actualul ambasador american la Paris. Numirea lui Shriver în acest post diplomatic a fost considerată de la bun început ca reflectînd dorința Administrației de la Washington de a ameliora relațiile franco-americane. Soții Shriver dau serate și recepții la care invită artiști, scriitori, studenți, profesori, întrețin legături strînse cu presa franceză și, în general, se străduiesc să cultive imaginea unei Americi pe gustul francezilor. Asasinarea lui Robert Kennedy a produs un curent de simpatie față de sora lui, Eunice. În emisiunea de televiziune amintită, ea a fost înfățișată telespectatorilor în postură de educatoare voluntară la un centru francez pentru copii înapoiați mintal, apoi plimbîndu-se pe bicicletă prin Normandia, împreună cu copiii ei. Va recuceri oare reprezentanta familiei Kennedy Parisul oficial și neoficial dezamăgit de guvernul Johnson ? Farmecul personal, deși important, nu reprezintă nici pe departe un element hotărîtor, așa cum este orientarea generală a politicii americane.

ONASSIS INVESTEȘTE ÎN GRECIA

— Cînd aveți de gînd să plecați împreună cu Jackie la New York ?

— Ce legătură are asta cu discuția noastră ? a replicat Onassis pe un ton iritat, și a părăsit camera trîntind ușa.

Conferința de presă fusese convocată, într-adevăr, nu pentru a vorbi despre luna sa de miere, ci pentru a informa pe gazetari despre „cea mai mare investiție particulară făcută vreodată în Grecia". Complexul industrial, în valoare totală de 400 de milioane de dolari, pe care îl va construi Onassis pentru actualul guvern grec cuprinde o rafinărie de petrol cu o capacitate de prelucrare de 7 milioane tone de țiței, urmînd să intre în funcțiune în 1972, o uzină de alumină, o uzină de aluminiu și o termocentrală care va furniza curentul electric necesar producției de aluminiu. Urmează să mai fie negociată construirea unor șantiere navale, a unei stații subterane „air terminal" la Atena și a unor obiective turistice în valoare totală de 120 de milioane de dolari. Pînă la intrarea în funcțiune a noii rafinării, Onassis va deveni concesionarul rafinăriei de la Aspropyrgos, proprietate de stat.

octombrie 1968

CRONICĂ SECUNDARĂ

Montaj de Radu Cosașu

bărbați

• *Teză interesantă a prof. William Hayes de la universitatea din Edinburgh : microbii ar fi dotați cu aparat reproducător, nu prea diferit de cel al speciilor superioare. Am avea microbi-bărbați și microbi-femei. Microbii-bărbați ar fi — așa cum s-ar cuveni — cei rezistenți la antibiotice și ei ar transmite descendenților această imunitate. Teză interesantă dar și periculoasă — zic moraliștii — mai ales pentru speciile superioare, dotate cu gîndire și cu vanitatea sexului.*

• *Campionatele europene (a treia ediție) de muncă a cîmpului : pe locul întîi, suedezul Sture Johnson (66,2 puncte) ; al doilea — la o zecime — norvegianul Anders Naess (66,1 puncte).*

• *Gherman Titov declară la Acapulco ziarului „Ultimas Noticias" că el va pilota prima cosmo-navă sovietică spre Lună, dar nu știe cînd.*

(Din „Paris Match")

• *Roy Bates, 50 de ani, fost maior în armata britanică, ocupă împreună cu soția și cei doi copii (Penelopa, 18 ani, și Michael, 16 ani) o insuliță pustie în Marea Nordului, la 6 mile distanță de limita apelor engleze. El declară insula stat independent, se proclamă „Prinț al Țării de pe Mare", arborează drapel propriu, emite timbre și promulgă o constituție care-i dă dreptul să dețină arme de foc. În primul incident, un tribunal britanic își mărturisește incompetența în judecată.*

• *Deszo Gyarmati, unul din cei mai buni antrenori de polo din Ungaria, anunță la T.V. că se lasă de fumat dacă fiica lui, Andreia, 14 ani, se califică în finala olimpică la 100 m fluture. Fata se califică — tatăl oftează dureros la auzul știrii : „Orice succes se plătește..."*

• *Kenneth Crutchlow, ziarist englez, și Denis Kerby, desenator american, fac un pariu pentru turul pămîntului în 80 de zile, folosind toate mijloacele de locomoție cu excepția avionului. Plecare din Londra — 15 septembrie. La 23 octombrie, Crutchlow era la Singapore, căutînd un vapor, după ce a străbătut Franța, Italia, Iugoslavia, Grecia, Turcia, Iranul, Afganistanul, Pakistanul, India, Malayezia. „Am șanse bune să cîștig pariul..." Miza ? O halbă de bere într-un birt din Londra.*

femei

• *Se relevă într-o emisiune la postul de radio „France-Culture" că Pierre de Coubertin și-a îndreptat întreaga inspirație și inteligență spre Jocurile Olimpice și ca o reacție la viața acră, plicticoasă și morocănoasă pe care i-o oferea doamna de Coubertin, „soție imposibilă .."*

• *„Regina Jocurilor Olimpice", gimnasta cehă Vera Ceaslavska, împreună cu soțul ei, atletul Josef Odlozil, căsătoriți în Mexic, trec prin Orly spre Praga : „Deocamdată nu poate fi vorba de voiajul nuptial, trebuie să ne întîlnim cu președintele Svoboda care ne-a chemat urgent la Praga. Vom vedea după aceea..." La Praga, primirea e triumfală, sub un potop de flori.*

• *De cînd a hotărît încorporarea femeilor în patrulele motorizate ale poliției, comisarul din New Orleans are de suportat presiunea soțiilor de polițiști, scandalizate : „Oricum soții noștri nu veneau la timp acasă, reținuți de treburile polițienești ; dar să mai știm că-și petrec opt ore pe zi, în mașini, întovărășiți de alte femei — asta nu mai merge..."*

• *La Londra, ovațiii îndelungi ale publicului pentru artista franceză Catherine Deneuve, după premiera filmului „Mayerling". Biletele sînt vîndute pe patru săptămîni înainte. La „bursa vedetelor", Catherine Deneuve ocupă locul secund, după Liz Taylor. Critica engleză de film stă în rezervă. Unele ziare franceze susțin că se montează o cabală împotriva vedetei.*

bătrîni, tineri, copii

• *25 octombrie : Picasso împlinește 87 de ani. Ca în fiecare an, pictorul nu vrea să vadă pe nimeni cu ocazia aniversării sale și anunță — prin personalul său — că a plecat de-acasă.*

• *Dna Alexandra David-Neel, — prima exploratoare europeană a Tibetului, intrînd în Lhassa (1920) deghizată în pelerin — își sărbătorește cu șampanie abundentă al o sutălea an de viață.*

• *La Marsilia se deschide un muzeu pentru inițierea artistică a copiilor. În fața unei „Fecioare cu pruncul în brațe", foarte stilizată, o fetiță de 6 ani spune că e „o mamă cu bebe-ul ei" ; o fată de 11 ani e de altă părere : „e ceva foarte modern..." De la 4—7 ani, copiii sînt într-o simpatie totală cu opera, abstractă sau nu, și răspund foarte spontan. După aceea se inhibă, iar reacțiile lor sînt influențate de adulți.*

• *Dr. Eva Allina Lazar stabilește o listă de 24 de temeri și întreabă 600 de copii între 6—12 ani care sînt cele mai obsedante pentru ei. În medie, ei citează 18 frici : frica de moarte — 81 la sută din copii ; accidentarea sau boala cuiva din familie — 80 la sută ; teama de tigri, lei și șerpi — 75 la sută ; incendierea casei — 73 la sută etc. Mamele chestionate nu detectează mai mult de 8 spaime încercate de copiii lor, și acelea foarte superficiale : teama de dentist, întîrzierea la școală...*

decese

• La Hobart (Australia), acrobatul pe motocicletă Adrian Labans, originar din München, ratează numărul

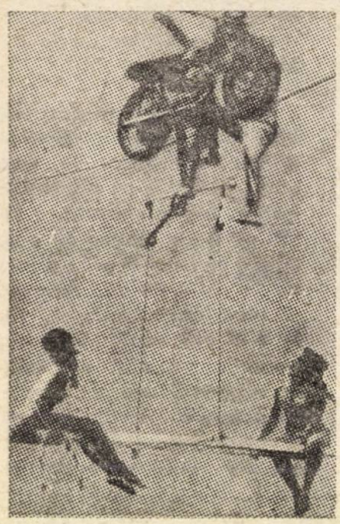

senzațional cu care face ocolul lumii și cade de la 15 metri înălțime, în fața a 50 000 de spectatori.

• Sir Stanley Unwin, 83 de ani, decanul editorilor britanici, editorul lui Bertrand Russell.

• Contele Enrico Marone Cinzano, „Cavaliere del Lavoro", președintele marei societăți Cinzano.

• Raymond Asso, 67 de ani, vreme îndelungată textierul unor mari succese ale lui Edith Piaf.

• Ramon Novarro, idolul mătușilor noastre, asasinat în apartamentul său din Holywood ; nici o urmă de jaf.

animale

• Delfinul Tuffy, în vîrstă de 10 ani, e principalul ajutor în munca submarină a acvanautului american Scott Carpenter, fostul cosmonaut, care lucrează acum pe „Sealab III", la 180 m adîncime în mare. Tuffy e cel care ține legătura cu suprafața, transmițînd mesaje și obiecte. Delfinul a făcut 16 luni antrenamente și cinci săptămîni cursuri speciale pentru „Sealab III" ; marina americană i-a încredințat instruirea a altor doi delfini și a doi lei de mare.

• Unele ziare deplîng perpetuarea nedreptății la probele olimpice de echitație, unde pe podiumul premianților apar doar călăreții, fără cai.

• La Tokio, hotelul „Paradisul ciinilor" : camere cu pat și așternut, sală de baie, televizor și aparatură stereofonică cu muzică de Bach și Mozart.

• Dl Barry Mitton, din Birmingham, anunță că vindecă prin tratament psihanalitic ciinii delicvenți.

mașini

• Abatele Hubert Renard publică la Paris cartea „Automobilistul și conștiința creștină". Teza cărții : servește-te de automobil rămînînd om, neuitînd că și ceilalți sînt oameni, ca și tine ; nu lăsa să revină în tine fiara neolitică. Printre precepte : „Cui îți refuză prioritatea, dă-i locul de staționare pe care ți l-a suflat de sub nas..." „Dacă cineva încearcă să te depășească cu o mașină mai slabă, încetinește ca să-l lași să treacă mai ușor" ...„Iubiți-i pe cei care conduc periculos. Ei sînt în pericol. Ei pun pe alții în pericol. Nu-i provoca la mai rău, arată-le drumul cel bun..."

• Producătorul filmului „Bătălia pentru Anglia", sfîrșind turnările, pune la vînzare 30 de Messerschmitt-uri germane și alte aparate din cel de-al doilea război mondial ; propuneri de cumpărare de la un muzeu texan și de la un amator în vîrstă de 6 ani.

• Regia Renault sărbătorește 70 de ani de la apariția automobilului pe Champs-Elysées. 90 de vechituri răspund invitației, circulînd fără „pene" de la Etoile la Hôtel de Ville. În frunte, strămoșul, un Renault 1898.

• La salonul vehiculului comercial (Londra) — primul camion cu reacție, marca Leyland.

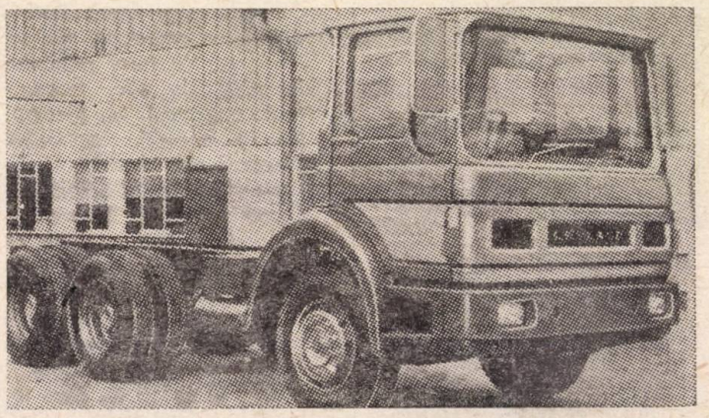

• Scotland Yard-ul studiază electrocardiografic reacțiile cordului la șoferi. Bunul conducător are o ușoară accelerație a cordului la virajele periculoase ; nici o accelerație în fața unui obstacol nepreväzut ; reflexele preced mișcările cardiace. La șoferii proști, inima nu bate mai iute cînd apare o coliziune periculoasă ; în schimb, înnebunește în fața unei piedici neașteptate. „Un control cardiac minuțios ar fi în medicina preventivă a accidentului la fel de necesar ca examenul prenuptial..." — susține secretarul general al Societății franceze pentru medicina traficului.

premii

• Premiul „Cristoforo International Comunications" 1968 (printre laureații precedenți : Sedov, Louis Armand) — lui George Horace Gallup, creatorul Institutului de sondaje publice, „omul care a introdus o metodă absolut nouă — măsura statistică a opiniei publice".

• Premiul internațional de astronautică Guggenheim decernat de Academia Internațională de specialitate profesorului cehoslovac Zdenek Svetska, directorul Departamentului solar de la Institutul astronomic din Praga.

• Premiile pentru romanul de spionaj sînt decernate la Paris de un juriu condus de autorul de cărți polițiste Edgar Sandey, cunoscut public și sub numele de Edgar Faure, ministru al Educației Naționale.

Le Monde

PARIS

DE LA „CONVORBIRI" LA TRATATIVE

PATRUZECI ŞI CINCI de luni de raiduri aeriene, de tiruri de artilerie navală şi terestră... Se încheie o fază a războiului, în cursul căreia agresorul, cu excepţia piloţilor prizonieri, nu a avut nici un contact direct cu populaţia atacată. Patruzeci şi cinci de luni de zboruri ale avioanelor de toate categoriile, de la vechiul „Skyraider" cu elice la ultramodernul „F-111" ; de asemenea, patruzeci şi cinci de luni de distrugeri prin toate mijloacele (exceptînd arma nucleară) : bombe „clasice", bombe cu bile, rachete, napalm... Aproape patru ani de acţiuni care urmăreau să „oprească comunismul", dar zeci de mii de raiduri nu au „oprit" Vietnamul. Au fost debarcaţi 150 000 de americani, dar aceste mijloace uriaşe nu au împiedicat F.N.E. să crească, răscoala să se întărească şi ofensiva din perioada Tet să smulgă preşedintelui Johnson orice speranţă de a cîştiga în mod definitiv. Din motive în acelaşi timp politice şi emoţionale, Statele Unite nu au dovedit că pot înăbuşi „subversiunea" — de fapt, un război naţional revoluţionar ; Vietnamul de nord s-a transformat într-un simbol al curajului.

Pacea a fost restabilită în Vietnamul de nord, dar nu în Vietnam. Acum începe o partidă diplomatică extrem de strînsă a cărei miză sînt, în ultimă analiză, modalităţile reunificării şi consecinţele ei politice.

Hanoiul a acceptat să negocieze în prezenţa reprezentanţilor regimului de la Saigon. Dar americanii şi saigonezii vor avea în faţa lor o echipă a F.N.E. autonomă, care se sprijină în ţară pe o infrastructură politico-militară cum n-a avut niciodată în sud vreun regim : nici măcar Vietminhul în cursul primului război, cu atît mai puţin Ngo Dinh Diem, sau succesorii lui, sau proconsulii veniţi din S.U.A. Pe de altă parte, şocul suferit la 31 octombrie de Saigon pare să divizeze autorităţile oficiale din sud : unii membri ai lor au tendinţa să adopte o atitudine extremist-negativă sau să se pronunţe cel puţin pentru o ultimă „luptă de onoare", ceilalţi acceptă perspectiva înţelegerilor cu F.N.E. şi cu aliata acestuia, Alianţa forţelor naţionale, democratice şi paşnice.

Schiţînd viitorul convorbirilor, R. D. Vietnam a făcut deja cunoscut că se consideră în stare să discute problemele privind întreaga ţară. Dar în ce priveşte sudul şi structura lui politică viitoare, americanii vor avea de înfruntat în mod direct pe delegaţii mişcării de eliberare, ceea ce va consacra astfel o realitate a cărei existenţă a fost multă vreme negată de Washington. „Convorbirile oficiale" cu privire la Vietnam s-au încheiat. Acum încep tratativele de pace.

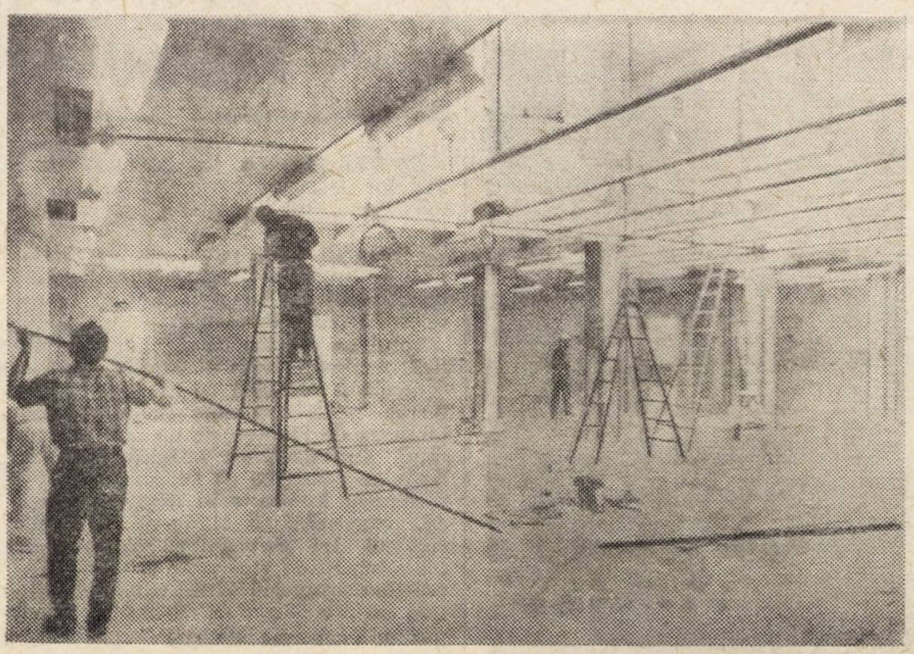

La fostul sediu N.A.T.O. de la Paris, evacuat după retragerea Franţei din alianţa atlantică, au început lucrările de transformare. În imobilul principal, altădată ocupat de birourile statului major, va fi găzduită o secţie a Universităţii din Paris iar în fostul restaurant, o mare librărie

RELAZIONI INTERNAZIONALI

SETTIMANALE DI POLITICA ESTERA

ROMA

U.E.O. ŞI COOPERAREA CU MAREA BRITANIE

PARE SĂ SE FI reluat iniţiativele, sau cel puţin propunerile, de a se merge pe calea unificării vest-europene. În acest cadru se situează aşa-zisul plan Harmel, iniţiat pentru depăşirea punctului mort în care se găseşte Comunitatea Europeană. Ideea ministrului de externe belgian e simplă şi aparent logică : deoarece orice progres în interiorul Comunităţii Economice Europene e pentru moment blocat de poziţia categorică a Franţei şi de alte diferite obstacole, să se caute o modalitate de a proceda pe alte căi, în afara mediului comunitar. De aici, propunerea de negocieri între membrii C.E.E. şi Anglia pentru coordonarea politicii externe, a politicii defensive şi aceea a cercetării tehnologice, sectoare neincluse în Tratatul de la Roma. În acest fel, nimic nu ar ştirbi autoritatea C.E.E., ale cărei competenţe ar rămîne întregi, pentru a permite înaintarea pe calea organizării economice comune imediat ce aceasta ar deveni oportună. Sediul potrivit pentru negocierile propuse ar trebui să fie Uniunea Europei Occidentale, organizaţie care uneşte Anglia cu „cei şase" de la Bruxelles, şi unde ar fi posibil să se organizeze eventual mult dorita cooperaţie, chiar fără Franţa dacă şi atunci aceasta va refuza.

Nu sînt propuneri prea noi. Despre posibilitatea de a depăşi obstacolul pus de veto-ul francez lărgirii C.E.E., prin intermediul unei cooperări în sectoarele care nu intră în competenţa Comunităţii, a început să se vorbească chiar în ajunul acelui veto. De la această idee s-au inspirat diferitele memorandumuri care s-au îngrămădit pe birourile Cancelariei C.E.E. Se părea că planului Harmel i-a surîs un succes superior celorlalte. Adunarea U.E.O. a adoptat liniile lui directoare, pe care le-a recomandat Consiliului organizaţiei, reunit la Roma la 21 octombrie. La această consfătuire ar fi urmat să fie aprobate măsurile concrete pentru a începe realizarea planului. Totul însă s-a redus practic la nimic. Harmel şi-a apărat cu vigoare pasionantă planul şi a propus instituirea unui grup special de lucru pentru a-l studia şi a sugera măsuri oportune de

→

aplicare. Reprezentantul Franței s-a opus însă și a fost aprobată propunerea sa de a se deferi problema reprezentanților permanenți ai U.E.O. de la Londra ; cu alte cuvinte, să nu se facă nimic.

Astfel, speranțele alimentate de planul Harmel au apus foarte repede. Greșeala fundamentală a ministrului belgian a fost faptul de a fi crezut că, în afară de Olanda și Luxemburg, ceilalți doi membri ai C.E.E. vor accepta să organizeze o cooperare comună cu Anglia în domenii atît de importante ca politica externă și apărarea, fără participarea Franței.

COMBAT
PARIS

ÎNTOARCEREA LA IZVOARE

SPECTACULOASA luare de poziție a celor trei partide politice britanice în favoarea unei Europe integrate a provocat în anumite cercuri reacții de stupoare și de milă. Unii au vorbit de ruptură, de reexaminare tragică, de uitare a gloriilor naționale. Alții au considerat că în manifestele de la Westminster se depistează semnele precursoare ale unei lamentabile prăbușiri morale. Toți au vărsat lacrimi asupra nenorocirilor aliaților noștri, constrînși, sub presiunea împrejurărilor, să renunțe la moștenirea trecutului. Or, asemenea interpretări, care nu țin cituși de puțin seama de realități, sînt de fapt cu totul eronate.

De la victoria lui Wilhelm Cuceritorul pînă la primii ani ai Renașterii, englezii au fost strîns uniți cu continentul european. Guyena (denumire veche a Aevitaniei) și Normandia erau cele mai frumoase nestemate din coroana lor și ei făceau cele mai mari sacrificii pentru a le păstra regilor lor. Ei nu considerau țara lor decît un fel de turn fortificat, care le permitea să se avînte periodic spre provinciile Franței.

Cînd, la sfîrșitul războiului de 100 de ani, au fost nevoiți să se întoarcă în insula lor, ei au simțit un șoc psihologic a cărui importanță și gravitate ne este greu să le înțelegem. Aruncați dincolo de Marea Mînecii, ei se simțeau complet izolați și incapabili să joace un rol hotărîtor în afacerile lumii.

Abia în zorii epocii moderne ei și-au revizuit concepțiile, atunci cînd o serie de evenimente imprevizibile, de la descoperirea Americii la revoluția industrială, le-au oferit brusc posibilitățile de a duce o politică imperialistă. Iar teritoriul lor, multă vreme considerat sărac și lipsit de interes, a dezvăluit resurse nebănuite. Și ei au descoperit cu surprindere în poziția lor geografică nu un obstacol considerabil ci, dimpotrivă, un atu.

Atunci, deveniți în mod incontestabil arbitrii conflictelor din lume, ei și-au schimbat în același timp mentalitatea și comportarea. Față de toate aceste state europene, pe care odinioară le admiraseră atît de mult, au afișat în mod zgomotos un dispreț permanent. După căderea lui Napoleon, îngîmfarea lor nu a mai cunoscut margini. Parizienilor și berlinezilor, destul de navi pentru a-i trata ca parteneri și ca vecini, supușii reginei Victoria le răspundeau printr-un val de sarcasme : „Jungla începe la Calais. Londra este mai aproape de Calcutta decît de Bruxelles și Copenhaga. Marea Britanie este o putere mai mult asiatică decît europeană".

Dar azi, Regatul Unit este coborît de pe piedestalul lui. Ruinat de cele două războaie mondiale și lipsit de coloniile lui, el și-a pierdut succesiv preponderența economică și hegemonia financiară. Ar fi ridicol și ruinător ca el să adopte aceeași atitudine ca pe vremea lui Derby și Disraeli. Ca oameni de stat realiști, conducătorii lui iau act în unanimitate de această nouă evoluție și se îndreaptă din nou spre Europa. Procedînd astfel, ei nu renegă un mileniu de istorie anglo-saxonă, ci revin, pur și simplu, la o foarte veche tradiție. Cercul a fost acum închis și Anglia a redevenit națiunea cu mijloacele foarte limitate care era pînă în secolul XVII. Faptul că revine în mod cu totul firesc la reacțiile ei de odinioară nu are de ce să ne surprindă.

În consecință, englezii lui Wilson nu sînt niște dezrădăcinați, așa cum se afirmă cu complezență. Asemenea unor speculatori ruinați, ei trebuie, desigur, să pornească din nou de la zero. Dar dacă știu să-și păstreze curajul și energia tradiționale, vor învinge dificultățile. Căci ei pot să se reintegreze în continentul nostru cu atît mai ușor cu cît, în fond, nu s-au despărțit de el decît într-o epocă relativ recentă.

Marc VALLE

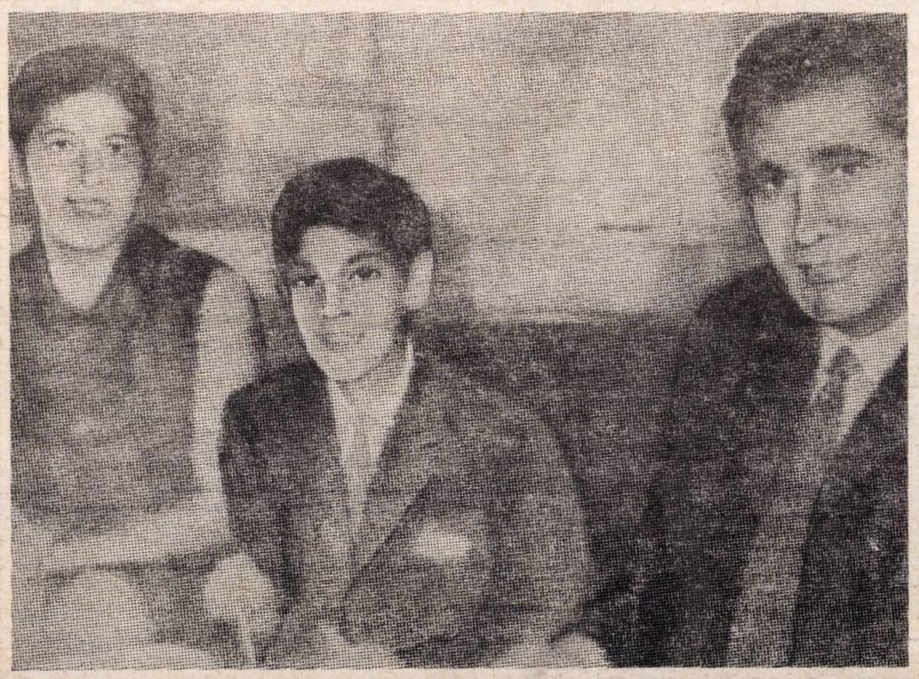

Elevul italian Fabio de Fabis, operat la inimă de doctorul Chris Barnard, părăsește spitalul Groote Shuur, complet restabilit. El este însoțit de mama și tatăl lui

FRANCE NOUVELLE
Hebdomadaire central du parti communiste français

„PLAN DE DEZVOLTARE" PENTRU PARAGUAY

ÎN STRATEGIA latino-americană a Statelor Unite, Paraguayul ocupă un loc aparte, într-un anumit sens privilegiat. Firește, nu întîmplător Washingtonul sprijină de patru ani la Asuncion pe unul din cei mai cruzi dictatori tradiționali ai Americii Latine, generalul Alfredo Stroessner.

Totul se petrece ca și cum imperialiștii yankei ar avea nevoie, în regiunea centrală a Americii de Sud, de o platformă pentru avioane grele și pentru lansarea de rachete, de un nod de drumuri strategice, de o bază logistică. Dacă se confirmă că se construiește o asemenea instalație în deșertul Chaco, este explicabil că nimic nu îndeamnă regimul lui Stroessner să efectueze schimbările de structură pe care le-ar reclama progresul țării : o tabără militară nu are nevoie de un mediu înconjurător economic modern.

Or, experții nord-americani au radiografiat oarecum Paraguayul, geografia lui, economia lui, condițiile lui sociale. Fondul Monetar Internațional, Organizația Statelor Americane, Banca Inter-

americană de dezvoltare au început să se ocupe de Paraguay. Rezultatul anchetelor lor este cuprins într-un plan intitulat „Baze preliminare pentru o strategie de dezvoltare în Paraguay". Dar este vorba oare într-adevăr de dezvoltare ?

Potrivit acestui document, Paraguayul este prin vocație o țară de creștere a vitelor și, în consecință, exportul de carne și de subproduse de carne ar fi la baza dezvoltării lui. Țara ar fi o pășune întinsă. Și este adevărat că producția agricolă tradițională și industria incipientă sînt în stare de stagnare, în timp ce creșterea vitelor înregistrează un ritm de creștere relativ ridicat.

În 1953, au fost exportate peste 16 000 tone de fire de bumbac în valoare de 504 dolari tona, adică în total 8 204 000 dolari. Apoi a fost lansat primul „plan pe doi ani" al regimului : exporturile de bumbac au scăzut la 10 810 tone a 433 dolari tona, adică în total 4 687 000 dolari. În 1966, o nouă prăbușire : 5 665 tone a 350 dolari tona, adică 1 988 000 dolari. Un alt exemplu, la un produs de care depindea majoritatea populației din Paraguay : zahărul. De la 15 420 tone în valoare de 1 066 000 dolari în 1959, exportul lui, în 1967, a devenit derizoriu, ajungînd la... 8 tone în valoare de 1 000 dolari ! Exportul de carne, dimpotrivă, atinsese nivelul lui maxim în 1965 : 28 961 tone în valoare de 18 747 000 dolari. Era cea mai importantă sursă de devize a țării, deși anul următor efectele acestui nou „monoexport", în urma căruia țara a devenit și mai dependentă de piața mondială și de prețurile ei oscilante, s-au făcut simțite : în 1966, au fost exportate doar 18 893 tone în valoare de 13 839 000 dolari.

Dar tendința se menține, ca și orientarea dorită de imperialism. Rezultatul : o minoritate redusă de mari crescători de vite se îmbogățește și mai mult, în timp ce uriașa majoritate a paraguayenilor ajunge în mizerie și într-o stare de disperare. De fapt, „vocația creșterii vitelor" condamnă țara să rămînă în starea ei de înapoiere, cu toate consecințele sociale pe care le comportă aceasta : mortalitatea infantilă este de 90 la mie pentru copiii sub un an și, din cauza procentului general de mortalitate, 45 la sută din populație are mai puțin de 15 ani.

Cît despre industria națională, ea stagnează dacă nu regresează chiar sub povara impozitelor absurde, a prețului ridicat al utilajelor importate, a lipsei de investiții naționale și în special a concurenței produselor industriale străine care intră în țară printr-un fel de contrabandă oficializată. Țesăturile de bumbac, de pildă : în 1965 producția era de 16 400 tone ; în 1966, a scăzut la 14 300 tone. Taninul, de asemenea : în 1965 s-au produs 14 000 tone în valoare de 435 500 000 guarani (moneda națională), iar cele 27 700 tone produse în 1966 nu mai valorau decît 399 100 000 guarani.

Iată rezultatul „planului pe doi ani de dezvoltare". Și experții, destul de prudenți, consideră că numărul șomerilor se ridică la numai 100 000, ceea ce pentru Paraguay (cu o populație de 2 milioane de oameni, din care aproape 1 milion în exil) este deja o cifră enormă.

Pentru ca acest regim de subdezvoltare în slujba unei minorități bogate și a strategilor de la Washington să se perpetueze, Alfredo Stroessner a făcut din Paraguay „țara ororii mute". Prin foc și sabie, prin temnițe, prin lagăre de concentrare și tortură, dictatura lui menține vechile structuri semi-feudale. Pentru aceasta el se bucură de sprijinul permanent al stăpînilor lui imperialiști și manifestă față de ei o supunere oarbă. Anul trecut, el a aprobat faimoasa „rezoluție Selden" a Camerei Reprezentanților a Statelor Unite care afirmă dreptul acestei țări de a interveni pe cale militară în orice alt stat. Recent, la Washington, el promitea chiar să trimită în Vietnam — așa cum a făcut în 1965 în Santo Domingo — soldați paraguayeni.

Iată logica sistemului lui. Și dacă atîția paraguayeni s-au exilat — uneori pînă și membri ai partidului „Colorado" al lui Stroessner — și există atîția deținuți politici, printre care principalii conducători comuniști, explicația este că acest sistem este sortit pieirii și că lupta poporului continuă.

Georges FOURNIAL

Pentru a-și exprima protestul împotriva războiului din Vietnam, un grup de londonezi s-a postat în fața birourilor întreprinderii Elliott Automation Limited, care fabrică echipament destinat trupelor S.U.A. Poliția a intervenit

Neue Zürcher Zeitung

CINE VA FI VIITORUL LIDER?

MINISTRUL de externe al Japoniei, Takeo Miki, și-a prezentat demisia, iar aceasta a fost acceptată de primul ministru Sato care, pînă cînd va fi desemnat un succesor, va prelua portofo-

Takeo Miki

liul afacerilor externe. Miki a mai făcut cunoscut că și-a depus oficial candidatura pentru funcția de președinte al partidului guvernamental liberal-democrat. În vederea acestor alegeri are loc, la 27 noiembrie, congresul partidului. Perioada de funcționare a actualului șef al partidului, primul ministru Sato, se încheie la începutul lunii decembrie. Or, cum se știe că președintele partidului este ales pe termen de doi ani și devine automat viitorul prim-ministru al Japonici, alegerea va decide și asupra soartei actualei administrații.

Prin candidatura lui Miki, dispozitivul fracțiunilor din sînul partidului liberal-democrat se conturează mai precis. Un alt oponent al lui Sato, fostul secretar general al partidului, Shigesaburo Maeo, și-a anunțat, tot în mod oficial, candidatura. Datorită șanselor sale reduse, este destul de problematic dacă fostul ministru al afacerilor externe, Aiichiro Fujiyama, va concura și el pentru înaltul post. Cît despre premierul Sato, acesta a confirmat, în repetate rînduri, că va candida din nou. El a declarat că dorește să reconsidere poziția Japoniei față de S.U.A. și, cu prilejul prelungirii pînă în 1970 a tratatului americano-japonez, să ceară și retrocedarea Okinawei.

Contactele dintre fracțiunile lui Miki și Maeo — cu intenția de a se găsi o platformă comună împotriva lui Sato — s-au intensificat în ultimele zile. Observatorii politici din Tokio apreciază însă că perspectivele unui acord

→

privind desemnarea unui candidat comun, care probabil ar fi Miki, nu sînt prea favorabile. Astfel, s-ar părea că Sato are cele mai mari şanse — apreciere care se bizuie şi pe experienţele din alegerile anterioare. De asemenea, faptul că, în ce priveşte finanţarea grupărilor din opoziţie (din cadrul partidului), cercurile industriale s-au arătat mai curînd reticente — se consideră a fi un factor agravant pentru adversarii lui Sato. La aceasta se adaugă şi experienţa de pînă acum, care arată că, la manevrele pentru captarea voturilor celor cinci fracţiuni neutre din sînul partidului (dispunînd de circa o treime din numărul delegaţilor cu drept de vot), folosirea mijloacelor financiare şi promisiunea unor portofolii ministeriale joacă un rol important.

Figura centrală şi cea mai curtată a acestor fracţiuni este vicepreşedintele partidului, Hshojiro Kawashima, care se străduieşte să realizeze o hotărîre unitară a aripii neutre. El a respins apelul fracţiunilor lui Sato şi Miki de a sprijini pe candidaţii lor la alegeri, declarînd că, în momentul de faţă, nu doreşte încă să-şi ia un angajament.

EL TIEMPO
BOGOTÁ

AGONIA „ALIANŢEI"

SE VORBEŞTE mult în ultimul timp de agonia „Alianţei pentru progres". Alarma a fost declanşată de hotărîrea luată în Congresul S.U.A. privind diminuarea fondurilor alocate de Statele Unite Alianţei. Dar această alarmă subită, care a izbucnit doar la cîteva zile după ce la Bogotá cei mai înalţi reprezentanţi în cadrul Consiliului Interamerican al Alianţei pentru Progres (C.I.A.P.) vorbeau de vigoarea Alianţei, de tăria şi potenţialul său, ne face să reflectăm asupra Cartei de la Punta del Este. Este evident că această situaţie era de presupus, ea reprezentînd urmarea unui larg proces de uzură, de eşecuri, de debilitare a puterii de negociere a Americii Latine, de deteriorarea lentă a instrumentelor noastre de luptă. Această agonie pe care astăzi o punem patetic numai pe seama acţiunii Congresului nord-american a început poate în ziua fatală a asasinatului de la Dallas. (Este cunoscut că „Alianţa pentru Progres" a fost creată din iniţiativa lui John Kennedy — n.n.). Dar în anii scurşi de la acea dată funestă, procesul de prăbuşire a fost accentuat şi de incapacitatea personală a multor funcţionari însărcinaţi să pună în mişcare mecanismul creat la Punta del Este. Ba chiar mai mult, acest proces a cunoscut neglijenţa, indiferenţa, lipsa de viziune şi uneori oportunismul unor regimuri latino-americane.

Perspectiva unei asemenea evoluţii a fost întrevăzută deseori la reuniunile C.I.E.S. (Consiliul economic şi social interamerican), în studiile întocmite de ţările care au găzduit reuniunile C.I.A.P., la C.E.P.A.L. (Comisia economică a O.N.U. pentru America Latină), în cercurile financiare, în întrunirile preliminare ale preşedinţilor din 1967 etc. De trei sau patru ani există convingerea unanimă în cercurile tehnice şi politice cu adevărat informate că Alianţa nu merge, că se debilitează pe zi ce trece. Dezamăgirea s-a accentuat şi mai mult după Conferinţa preşedinţilor (1967) care a fost considerată cel mai mare eşec din istoria panamericană. Aşadar, toate semnele au indicat mai de mult că se va ajunge la starea actuală.

Se pune atunci întrebarea : pentru ce de-a lungul acestui proces ruinător nici o ţară latino-americană nu s-a hotărît să aducă într-o dezbatere de fond eşecul Alianţei, să avertizeze asupra iminenţei lui ? Este curios că abia acum se reunesc de urgenţă funcţionarii C.I.A.P., O.S.A. şi C.I.E.S. la Washington, cînd ei, mai mult ca oricare alţii, trebuiau să prevadă acest viitor. Din 1966, de exemplu, angajamentul formal al S.U.A. de a finanţa programele globale de dezvoltare a fost aruncat la coşul de gunoi de către Departamentul de Stat. C.I.A.P. nu a întreprins nici un pas pentru a restabili acest angajament. Conferinţele pe care le ţin aceste organisme, în prezent, pentru a examina stadiul de dezvoltare a economiei naţionale a diferitelor ţări latino-americane sînt considerate, în multe cercuri din Washington, ca simple teme de discuţii tehnice, inofensive şi de scurtă durată, care tind să abată atenţia de la problemele de fond.

Deteriorarea a fost însemnată şi în alte domenii, cum ar fi comerţul cu produse de bază între ţările latino-americane şi S.U.A., deficitul balanţelor comerciale etc.

Ce rămîne azi din propunerile de la Punta del Este ? Fără nici o rezervă putem afirma că există o imensă şi copleşitoare diferenţă între realitatea latino-americană şi acele formulări, iniţiale sau ulterioare, care s-au făcut din abundenţă în conferinţele miniştrilor de externe sau chiar în reuniunile preşedinţilor. Aici s-au găsit destui reprezentanţi care au crezut în posibilitatea ocolirii reformelor interne în schimbul unei „invazii" imaginare de ajutor extern. Dar, în felul acesta, nu s-a găsit nici un remediu pentru a învinge înapoierea şi subdezvoltarea.

Băştinaşii întorşi la Bikini, unde s-au desfăşurat în urmă cu 20 de ani experienţe nucleare americane, prinzînd peşti în laguna atolului. Dar folosirea lor ca hrană e contraindicată. Se presupune că peştii sînt intens contaminaţi cu stronţium 90

Alfonso López MICHELSEN

ministrul afacerilor externe al Columbiei

Născut la Bogotá, la 30 iunie 1913, într-o familie cu vechi tradiţii politice (tatăl său a fost lider al Partidului liberal şi de două ori preşedinte al Columbiei), Alfonso López Michelsen şi-a făcut studiile la Paris, Londra şi în alte capitale europene, de asemenea la Universitatea din Georgetown şi Washington. În ţară, urmează dreptul la Institutul Nuestra Senora de Rosario din Bogotá, apoi în Chile, la Facultatea de drept din Santiago de Chile.

După terminarea studiilor de specialitate, Alfonso Michelsen se consacră carierei universitare. Timp de mulţi ani predă dreptul la Universitatea Naţională a Columbiei, la Universitatea din Bogotá şi la „Colegio Mayor" din Rosario. Paralel îşi exercită şi profesiunea sa de avocat. Michelsen este în această perioadă autorul mai multor lucrări de specialitate, printre care „Dreptul public" (1936) şi „Introducere la studiul Constituţiei columbiene" (1943). În acelaşi timp, desfăşoară o intensă activitate în cadrul presei columbiene : co-director al săptămînalului „El Liberal", Michelsen publică aici numeroase articole în care critică politica neocolonialistă şi se pronunţă pentru dezvoltarea legăturilor economice şi comerciale ale Columbiei în afara pieţelor tradiţionale.

Activitatea politică a lui Alfonso López Michelsen urmează un curs ascendent în deceniul al şaselea : pe o perioadă de aproape zece ani, din 1958 pînă în 1967, Michelsen conduce aripa moderată a partidului Mişcarea liberală revoluţionară (M.R.L.) preconizînd, printre altele, legalizarea partidelor politice, inclusiv a Partidului Comunist, naţionalizarea unor ramuri industriale, amplificarea relaţiilor economice ale Columbiei. În 1960, Alfonso Michelsen este ales membru al Camerei deputaţilor, iar doi ani mai tîrziu, între 1962—1966, este membru în Senat. Mişcarea liberală revoluţionară îl desemnează, în 1962, drept candidat la alegerile prezidenţiale din acel an. În 1967, López Michelsen părăseşte rîndurile M.R.L. pentru a se alătura Partidului liberal şi programului preşedintelui Lleras Restrepo. În luna noiembrie a aceluiaşi an, este numit guvernator al Departamentului Cesar, post pe care îl ocupă pînă în august 1968, cînd preşedintele Restrepo îi încredinţează portofoliul afacerilor externe.

Ca ministru de externe, Alfonso Michelsen şi-a afirmat aderiunea la principiile O.N.U. şi ale O.S.A., precum şi dorinţa de a contribui la asigurarea autorităţii şi eficacităţii acestor organizaţii. El se declară în favoarea stabilirii de relaţii cu toate ţările, inclusiv cele socialiste.

A. M.

posta redacției

UN CRIMINAL DE RĂZBOI ÎN LIBERTATE

Constantin Brebu, Reșița. Condamnat la moarte în contumacie de un tribunal francez, generalul S.S. Heinz Lammerding, actualmente în vîrstă de 63 de ani, trăiește nestingherit la Düsseldorf, unde conduce o prosperă întreprindere de construcții. Răspunzînd în Adunarea Națională Franceză interpelării unui deputat din partea orașului Tulle, Jean de Lipkowsky, secretar de stat pentru afacerile externe, a făcut cunoscut că guvernul francez a întreprins în ultima vreme trei demersuri pentru a obține rejudecarea lui Lammerding, călăul de la Oradour sur Glane și de la Tulle. Demersurile au fost determinate, pe de o parte, de crearea unui precedent (guvernul israelian a obținut în luna septembrie rejudecarea de către un tribunal vest-german a trei criminali de război, de asemenea condamnați la moarte în contumacie de tribunale franceze) ; iar, pe de altă parte, de noile probe atestînd vinovăția lui Lammerding. Este vorba de rezultatele anchetei particulare a unui polițist francez, Jacques Delarue, care, după cinci ani de investigații, a publicat recent cartea „Crime sub ocupație". Ea întregește informațiile despre vinovăția generalului S.S. Intrat în trupele de șoc naziste încă din 1931, Heinz Lammerding a fost numit în S.S. în 1935. Himmler i-a încredințat conducerea diviziei blindate S.S. create pe frontul răsăritean și transferate în primăvara anului 1944 în sud-vestul Franței. La 9 iunie 1944, recucerind orașul Tulle, ocupat în ajun de partizani, un ofițer din statul major al lui Lammerding, maiorul Kowatsch, a ordonat spînzurarea a 99 de civili — arestați la întîmplare — și deportarea a 149 de persoane la Dachau. A doua zi, alt adjutant al lui Lammerding, maiorul Dickmann, a comandat masacrul de la Oradour sur Glane : 642 de victime, între care 241 de femei și 202 copii arși de vii în biserica satului. În 1951, tribunalul din Bordeaux a judecat procesul asasinilor de la Tulle. Pe banca acuzaților se aflau doar doi adjutanți S.S., care au fost puși curînd în libertate. Kowatsch murise în 1944, iar Lammerding, dispărut, a fost condamnat în lipsă. Procesul masacrului de la Oradour a avut loc în 1953. În boxa acuzaților nu se afla nici un ofițer, ci doar 14 alsacieni și 7 soldați S.S. (Alsacienii au fost de altfel amnistiați la o săptămînă după condamnare.) Lammerding a trimis tribunalului o scrisoare, aruncînd întreaga răspundere asupra lui Dickmann, care, de altfel, murise între timp. Franța a cerut autorităților engleze extrădarea lui Lammerding, dar acesta dispăruse de la Düsseldorf. În 1958 s-a înapoiat în oraș, sigur de imunitatea împotriva extrădării pe care i-o asigura legislația vest-germană. Mai mult, a trecut la contraatac, dînd în judecată un ziarist vest-german care amintise de vinovăția lui. Argumentul lui Lammerding — responsabilitatea exclusivă a subordonaților săi — a fost dezmințit acum de rezultatele anchetei comisarului Delarue. El a găsit documente și a obținut mărturii atestînd că Lammerding personal a ordonat masacrele. Dacă Lammerding nu poate fi extrădat, el ar putea fi rejudecat de un tribunal vest-german. E ceea ce cer locuitorii orașului Tulle, cu atît mai presant cu cît, la sfîrșitul anului 1969, va intra în vigoare în R.F.G. prescrierea crimelor de război.

MEDICI ROMÂNI ÎN YEMENUL DE SUD

Situația generală a sudului Peninsulei Arabice, stările continue de război au atras dezorganizarea asistenței medico-sanitare a acestor teritorii, care și înainte era de altfel precară. Este suficient de remarcat faptul că, deși de cîțiva ani se duc aproape continuu lupte pe teritoriul acestor țări — și deci numărul răniților este destul de important — nici Republica Arabă Yemen, nici Republica Populară a Yemenului de Sud nu au nici un chirurg propriu. Comitetul Internațional al Crucii Roșii din Geneva a acționat trimițînd echipe de chirurgi și organizînd chiar spitale mobile în plin deșert, în spatele liniilor de luptă. În cadrul acestei acțiuni umanitare, în prima jumătate a acestui an au lucrat în Republica Populară a Yemenului de Sud și doi chirurgi români, dr. Nae Ionescu și semnatarul rîndurilor de față. Ajutată de cadrele auxiliare locale, echipa chirurgicală românească a susținut o activitate apreciată foarte pozitiv de oficialitățile din Yemen și de Comitetul Internațional al Crucii Roșii din Geneva. Președintele Republicii Populare a Yemenului de Sud, excelența sa Quahtan Moh'd Asha'bi, i-a vizitat pe cei doi chirurgi la locul lor de muncă, spitalul „Al Gumhuria", mulțumindu-le pentru ajutorul acordat noii republici populare. Domnia-sa a vorbit de mai multe ori la posturile de radio și televiziune din Aden în termeni elogioși despre activitatea celor doi chirurgi români. Înainte de a părăsi Adenul, ministrul sănătății, Sadaqua, a organizat o festivitate în cinstea noastră, festivitate retransmisă de posturile de radio și televiziune.

Dr. Clement BACIU
București

Georgeta Coman, București. Ne pare rău, dar nu cunoaștem adresa solicitată de dv.

ALCATRAZ

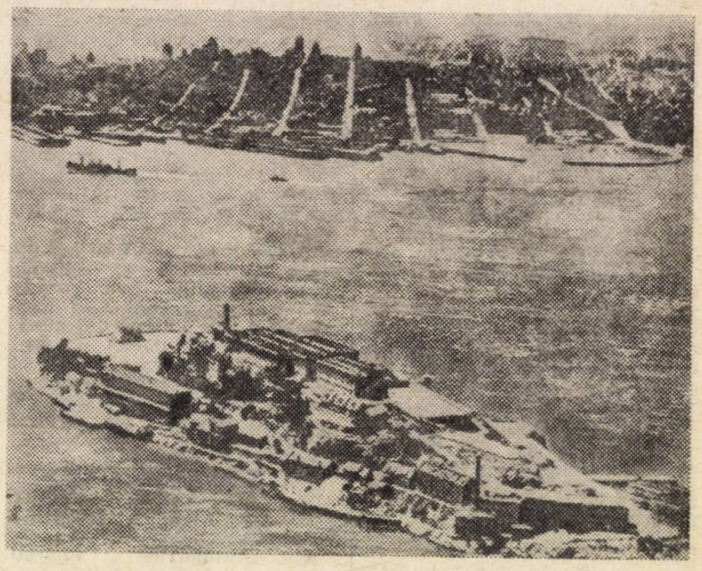

Mircea Vicol, Iași. Închisoarea Alcatraz, situată pe mica insulă cu același nume din golful San Francisco nu mai funcționează. Timp de 29 de ani — 1934—1963 — a fost considerată cea mai „sigură" închisoare din lume. Instalațiile ei, regimul de viață sever și faptul că în jurul insulei există curenți puternici de apă rece au făcut ca nici unul din miile de deținuți să nu poată evada. Istoria închisorii consemnează numele a cinci deținuți care au încercat să fugă de pe insulă. Nici unul dintre ei n-a rezistat curenților de apă. Este sigur că s-au înecat cu toții. De curînd autoritățile au hotărît scoaterea în vînzare a insulei, cu toate instalațiile de pe ea. S-au primit cîteva sute de oferte de cumpărare, cele mai serioase venind din partea unor societăți care vor să amenajeze un complex turistic (fosta închisoare urmînd să devină hotel) ; un parc de distracții; o statuie uriașă, care să se numească „Pacifica" — rivală a Statuii Libertății de la New York.

FRANCEZI LAUREAȚI AI PREMIULUI NOBEL PENTRU PACE

În legătură cu interviul — în exclusivitate — publicat de „Lumea" cu prof. René Cassin, laureatul premiului Nobel pentru pace pe anul în curs, mi-aș permite să adaug cîteva amănunte informațiilor publicate de revista dumneavoastră. René Cassin este cea de-a noua personalitate franceză căreia i s-a acordat premiul Nobel pentru pace. În 1901, premiul a revenit fondatorului Ligii Internaționale a Păcii, Frédéric Passy ; în 1907 — profesorului de drept internațional Louis Renault ; în 1909 — președintelui Comitetului de conciliere internațională M.P.H. d'Estournelles de Constant ; în 1920 — președintelui Consiliului Societății Națiunilor, Léon Bourgeois ; în 1926 — premierului francez Aristide Briand ; în 1927 — fondatorului Ligii drepturilor omului, Ferdinand Buisson ; în 1951 — lui Léon Jouhaux ; în 1952 — profesorului Albert Schweitzer. Mai adaug că profesorul René Cassin s-a numărat printre participanții la primul Congres mondial al Partizanilor Păcii de la Wroclaw (1948).

Ion LĂZĂROIU
București

Dănuț Ionașiu, București. Ca student la drept ați putea să explicați — așa cum fac și alți colegi ai dv., ale căror contribuții le publicăm cu plăcere la „Poșta redacției" — aspectele juridice ale unor probleme internaționale de actualitate. Simpla recapitulare a unor probleme tratate la vremea lor pe larg nu este de natură să-i intereseze pe cititorii noștri.

Al. Chirică, București. După cum am mai comunicat, nu publicăm adresele celor ce doresc să vîndă colecții de reviste.

Prof. dr. Ion I. Ghelase, București. Nu publicăm recenziile unor lucrări apărute cu 35—40 de ani în urmă. Vă rugăm ca, înainte de a ne trimite alte contribuții, să vă consultați cu redacția asupra subiectelor alese.

Grigore Gonza, București. Problema nu se încadrează în profilul revistei „Lumea".

Ladislau Lajos, Miercurea Ciuc. Datele comunicate de dv. în legătură cu împrejurările răpirii lui Horthy coincid, în esență, cu cele publicate de noi.

poșta redacției

SITUAȚIA LUI SUKARNO

Niță N. Haralambie, Fieni, jud. Dîmbovița, Ion Ghineț, Anina. 1) După cum rezultă din informațiile publicate de un ziar al armatei indoneziene, se pregătește un proces împotriva fostului președinte Sukarno, sub motiv că ar fi fost implicat în așazisa tentativă de lovitură de stat de la 1 octombrie 1965. În ultimele șapte săptămîni, Sukarno a fost interogat îndelung de ofițeri de siguranță, după care s-a înapoiat la Palatul Bogor sub pază. Citînd „surse competente", ziarul scrie că interogatoriul a confirmat implicarea lui Sukarno în lovitura de stat. Nu se precizează cînd va avea loc procesul. 2) Pentru probleme privind învățămîntul superior e preferabil să vă adresați „Scînteii tineretului" sau „Vieții studențești". 3) Reținem propunerea de a publica un reportaj din Liechtenstein.

MERCENARI ÎN BIAFRA

Iosif Sut, Cluj. Mercenarii care se angajează pentru a lupta de indiferent ce parte în conflictele armate de pe teritoriul african sînt pur și simplu profesioniști ai războiului. Ei manifestă de obicei un dispreț evident chiar față de autoritățile africane în slujba cărora se află. Folosirea lor se explică prin dorința de a beneficia de serviciile unor militari de carieră, în măsură să instruiască trupe constituite ad-hoc. Așa s-a întîmplat în Katanga, așa se întîmplă în prezent în Biafra, indiferent de deosebirile de fond dintre cele două mișcări. Se apreciază că orașul biafrez Umuahia nu ar fi rezistat asaltului trupelor nigeriene dacă n-ar fi fost apărat de brigada a patra a trupelor de comando condusă de nouă mercenari albi. Brigada și-a petrecut primele trei luni ale anului operînd în spatele liniilor nigeriene. Ulterior a deținut poziții pe frontul de vest dar, în fața superiorității numerice a trupelor nigeriene, a fost silită să se retragă. La începutul lui septembrie a încercat, fără succes, să apere orașul Aba. Efectivele ei, inițial de 7 000 de oameni, se reduseseră la 1 000 (300 uciși, 2 200 răniți, restul dispăruți). În prezent, brigada a intrat „în refacere", sub comanda colonelului Rolf Steiner. În vîrstă de 38 de ani, Rolf Steiner a fost soldat aproape toată viața. German de origine, în ultima perioadă a celui de-al doilea război mondial a luptat pe frontul de vest. După capitularea Germaniei naziste s-a înrolat în Legiunea străină franceză. Vreme de șapte ani a luptat în Indochina. Deși rănit grav la Dien Bien Phu, a plecat în Algeria, unde a luptat încă cinci ani, fiind implicat în acțiunile teroriste ale O.S.A. Condamnat pentru această activitate, a beneficiat de o suspendare a sentinței. Anul trecut, în timp ce se afla la Paris, a înțeles că Biafra va putea să aibă nevoie de serviciile lui. A fost angajat mai întîi în calitate de „consilier tehnic", a devenit apoi comandant de companie și, în sfîrșit, comandantul brigăzii a patra. Steiner se poartă foarte dur cu subordonații săi, care au însă încredere în el pentru că îl consideră... imun la gloanțe. Același renume îl are și maiorul Taffy, în vîrstă de 34 de ani, un englez care a luptat înainte în Congo. Din statul major al lui Steiner mai fac parte căpitanul irlandez Paddy — care și-a petrecut 22 de ani din viață în Africa — și căpitanul francez Armand, fost parașutist în Algeria. Salariile mercenarilor sînt extrem de mari : de la 1 700 de dolari pe lună în sus. Se consideră însă că nu numai banii ci și spiritul de aventură constituie principalul motiv al angajării lor în acest joc cu moartea.

NAVELE BLOCATE ÎN CANALUL DE SUEZ

A. Antonovici, Ploiești. 1) Spațiul revistei nu ne permite să publicăm o istorie completă a celui de-al doilea război mondial. Am publicat însă și vom continua să publicăm materiale referitoare la unele momente importante ale acestui război. 2) Grecia continuă să fie în mod formal o monarhie constituțională. Considerînd însă că noua constituție îi știrbește prerogativele, regele Constantin refuză să se înapoieze în țară. 3) Cele 15 nave imobilizate în Canalul de Suez nu au fost nici scufundate, nici sechestrate. Ele nu pot, pur și simplu, să părăsească zona Canalului întrucît acesta a fost blocat la ambele capete. 4) În problema Chombe, n-a intervenit nimic nou. 5) Nu există nici o contradicție : Onassis este, într-adevăr, un om extrem de bogat. Averea sa este apreciată la 500 de milioane pînă la un miliard de dolari.

AMBASADORI

Gh. Voloșeniuc, Roman. 1) Ambasadorii sînt numiți, de obicei, dintre funcționarii diplomatici cu activitate îndelungată și merite deosebite. Există, de asemenea, practica desemnării în aceste funcții a unor personalități ale vieții publice, culturale etc. 2) Pentru probleme de învățămînt superior este preferabil să vă adresați publicațiilor de tineret („Scînteia tineretului", „Viața studențească"). 3) Despre programele de dezvoltare O.N.U. și participarea României la ele s-a scris pe larg în diverse numere ale revistei. 4) Părerea noastră despre lipsa de perspective a limbilor artificiale a fost expusă în repetate rînduri la „Poșta redacției". 5) Nu putem decît să regretăm că v-au scăpat din vedere răspunsurile la primele două scrisori. Ele au apărut totuși.

Liviu Jiga, student, București. Probabil că în textul cursului respectiv s-a strecurat o eroare. Cel mai mare trust american a fost și a rămas „General Motors", cu un activ de 13 273 083 000 dolari. (În tabelul nostru am reprodus numai cifra de afaceri și profiturile, nu și sumele indicînd capitalul trusturilor.)

XY ȘI XX

Bartolomeu Kelciov, Sînnicolaul Mare, județul Timiș. În răspunsul publicat în nr. 44 sub titlul „Cromozomul crimei" se arăta : „Cei 23 de cromozomi materni sînt cu toții X. Dacă cromozomii paterni sînt de asemenea de tip X, copilul va fi de sex feminin (XX). Dacă sînt numai 22 X și un Y, copilul va fi de sex masculin (XY)". Evident, aveți dreptate să subliniați că „în nici un caz un individ nu poate avea doi gonozomi Y". Reținem, de asemenea, precizarea că „autozomii se numerotează și se împart în patru grupe după mărime, în vederea individualizării lor. Pentru specia umană, fiecare autozom este numerotat de la 1 la 22". Unii autori desemnează însă toți cromozomii prin literele X și Y, așa încît răspunsul nostru n-a fost greșit.

RECĂSĂTORIREA JACQUELINEI KENNEDY

Mihai Nucleanu, comuna Aninoasa, județul Gorj. După cum ați văzut, memoria nu v-a înșelat în privința scandalurilor financiare în care a fost implicat Aristoteles Onassis.

Cristina Chivăsuță, București, Alice și Anca Pora, Brașov. 1) În numerele 44, 45 și 46 v-am îndeplinit dorința de a publica informații mai ample despre căsătoria Jacqueline Kennedy-Aristoteles Onassis. 2) Nu sîntem în măsură să furnizăm asemenea adrese.

Cornel Lițu, comuna Moldova-Sulița, județul Suceava. 1) Partidul republican a dat Statelor Unite următorii președinți : Lincoln, Grant, Hayes, Garfield, Arthur B. Harrison, McKinley, Theodore Roosevelt, Taft, Harding, Coolidge, Hoover, Eisenhower. 2) În legătură cu motivele care au determinat-o pe Jacqueline Kennedy să se recăsătorească și cu atitudinea familiei Kennedy, citiți articolul din numărul de față.

COLONIZAREA CELOR DOUĂ AMERICI

Ștefan Ghinea, Galați. 1) Fără a dispune de cifre exacte privind numărul studenților, vă putem totuși informa că cel mai mare centru universitar de pe glob este orașul New York. 2) Principala deosebire între colonizarea Americii de Sud și colonizarea Americii de Nord provine din faptul că aceasta din urmă s-a produs în valuri succesive, fiecare dintre ele aducînd purtători ai unor culturi și civilizații diferite. Ne propunem de altfel să tratăm problema mai pe larg într-unul din numerele viitoare ale revistei.

Dr. Filip Bonheureux, Iași. Ne pare rău dar nu dispunem de adresele solicitate de dv. Fără îndoială, însă, că la Institutul de medicină din Iași le veți găsi. În orice caz, puteți scrie facultăților de medicină bine cunoscute, indicînd doar țara și orașul, fără a menționa strada, atunci cînd nu o cunoașteți.

Romeo Trofin, Iași. Vom continua să publicăm extrase din cărți și reportaje referitoare la istoria diplomației și a spionajului, dar poveștile scandaloase de tipul Profumo-Kheeler sau Rosemary Nitribitt nu se încadrează în preocupările noastre.

Marian Daicer, Brăila. 1) Există pedeapsa cu moartea prin împușcare. 2) Ultimul episod din serialul „Războiul alcoolului" a apărut în nr. 37.

Tache Teodorescu, Tulcea. Vă mulțumim pentru aprecierile dv. elogioase despre conținutul revistei și despre colaboratorii ei. Nu avem totuși intenția de a prezenta, așa cum ne sugerați, biografiile redactorilor noștri.

Stelian Ungureanu, Constanța. 1) Informația intitulată „Obiectivele Partidului Comunist German", publicată în „Lumea" nr. 45, pag. 4, răspunde tuturor întrebărilor dv. 2) Vă mulțumim pentru caldele aprecieri. Pentru moment nu avem în vedere sporirea numărului paginilor revistei. După cum însă, probabil, ați observat, atunci cînd necesitățile redacționale o impun, „Lumea" apare nu în 32 ci în 40 de pagini.

lumea

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

A.C.F.-700

UZINA 1 MAI PLOIEȘTI

Agregatul de cimentare și fisurare A.C.F.-700 este destinat efectuării operațiilor de cimentare și fisurare hidraulică cum și altor operații speciale ca : acidizări, consolidări de strate, perforări de jet abraziv etc.

Caracteristici :

- **Presiunea maximă de lucru 7000 kgf/cm²**
- **Debitul maxim al pompei cu plungere 1200 l/min.**
- **Puterea hidraulică instalată 300 C.P.**
- **Putere nominală instalată 350 C.P.**
- **Capacitate de prelucrare ciment uscat pentru o greutate specifică a laptelui de ciment de 1,75 kgf/dm³ . . . . . 100 t/oră**
- **Debitul pompei de apă 1000 l/min**
- **Capacitatea rezervorului de măsurare . . . . . 4000 l.**
- **Viteza maximă de deplasare a camionului . . . . . 70 km/oră**

FILMELE – ORWO
ACCESIBILE ORICUI

Chiar dacă intenţiile şi obiectivele de fotografiat sînt diferite, sînteţi de fiecare dată tentat să alegeţi FILME – ORWO.
Explicaţia este simplă:
deplina dv. încredere în FILMELE ALB/NEGRU şi FILMELE COLOR ORWO.
Ele corespund exigenţelor fotografiei moderne.
Beneficiaţi de această îndelungată experienţă, alegînd pentru fotografia dv. FILME – ORWO.

ORWO Film

VEB FILMFABRIK WOLFEN
Republica Democrată Germană

Lei 2

SEMNIFICAȚIA SCRUTINULUI PREZIDENȚIAL DIN STATELE UNITE

reportaj pe glob

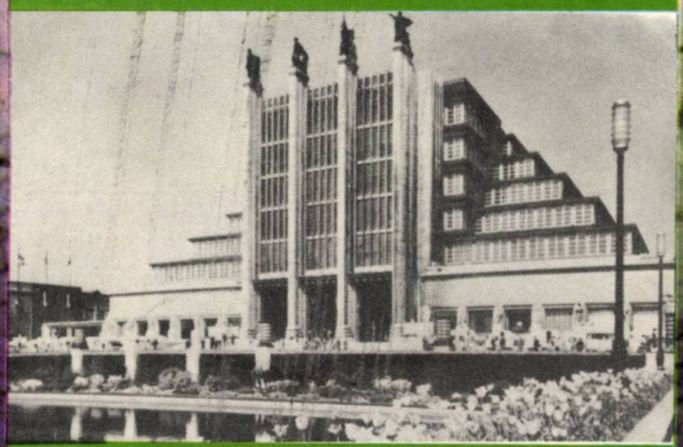

BRUXELLES:
între Ommegang și Atomium

Reviriment biafrez?

◆

AUTOMOBILUL:
„cursa infernală"
și
„cursa invizibilă"

47
joi 14 noiembrie
1968

lumea

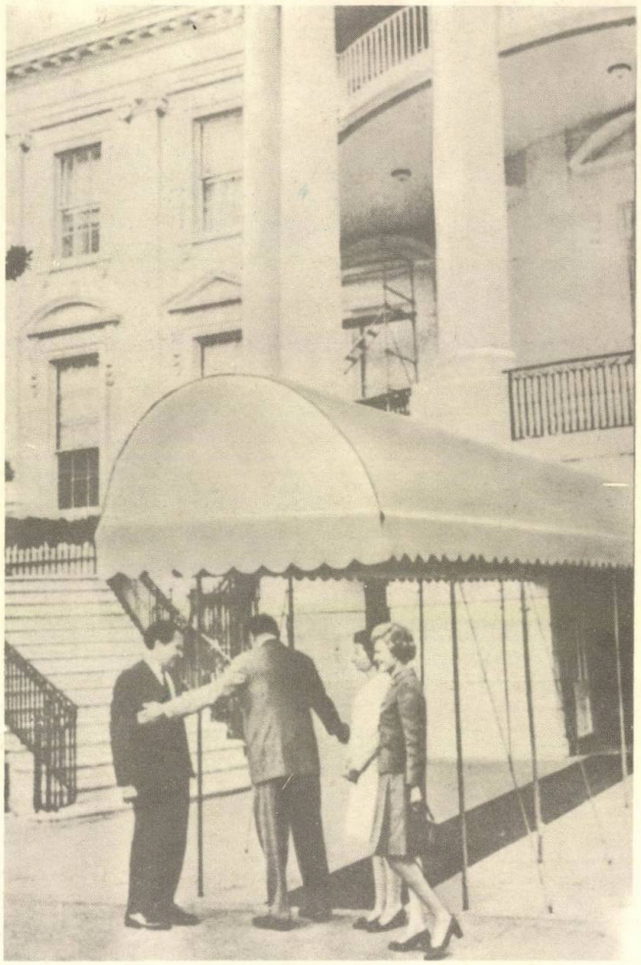

La Casa Albă, după alegerile prezidențiale, cu prilejul primei întrevederi dintre Lyndon Johnson și Richard Nixon

Președintele Italiei, Giuseppe Saragat, vizitînd Valle Mosso, una din localitățile situate în nordul peninsulei care a suferit grave distrugeri în urma recentelor inundații

În semn de protest împotriva regimului rasist din Rhodesia, studenți din Londra și Manchester au organizat o „noapte de veghe" în fața Parlamentului britanic